Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/2545

2026 11 20

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2026/2545

2026 m. lapkričio 13 d.

kuriuo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES 13 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose nurodytos keitimosi informacija praktinės tvarkos, duomenų rinkimo ir GPGB informacinių dokumentų rengimo ar persvarstymo bei jų kokybės užtikrinimo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2012/119/ES

(pranešta dokumentu Nr. C(2026) 7990)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų (taršos integruota prevencija ir kontrolė) ([1]), ypač į jos 13 straipsnį,

kadangi:

(1) Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2012/119/ES ([2]) nustatytos duomenų rinkimo, geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) informacinių dokumentų rengimo ir jų kokybės užtikrinimo gairių, nurodytų Direktyvos 2010/75/ES 13 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose, taisyklės;

(2) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1785 ([3]) padaryta esminių Direktyvos 2010/75/ES pakeitimų. Jais visų pirma numatyti: nauji aplinkos tikslai; didesnis Komisijos vaidmuo, jai tenkantis visų pirma dėl to, kad įsteigtas Pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centras (INCITE), taip pat didesnis Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) vaidmuo; apibrėžta keitimosi informacija ir GPGB informacinių dokumentų persvarstymo ciklo trukmė; griežtesnės konfidencialios verslo informacijos ir neskelbtinos komercinės informacijos tvarkymo taisyklės ir nauji reikalavimai dėl leidimų, kuriuos valstybės narės išduoda pramonės ūkio subjektams;

(3) pagal Direktyvos 2010/75/ES 14 straipsnio 3 dalį, nustatant leidimo sąlygas turi būti remiamasi GPGB informaciniuose dokumentuose pateiktomis GPGB išvadomis. Todėl, siekiant užtikrinti suderinamumą su Direktyvos (ES) 2024/1785 pakeitimais ir laikantis Direktyvos 2010/75/ES 13 straipsnio 1a dalies, Įgyvendinimo sprendimo 2012/119/ES nuostatos turi būti atnaujintos ne vėliau kaip 2026 m. liepos 1 d.;

(4) kaip numatyta Direktyvos 2010/75/ES 13 straipsnio 3 dalies c punkte, Komisija 2026 m. kovo 2 d. gavo forumo nuomonę dėl šio sprendimo;

(5) šiame sprendime nustatytos priemonės atitinka pagal Direktyvos 75 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

([1]) OL L 334, 2010 12 17, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj.

([2]) 2012 m. vasario 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2012/119/ES, kuriuo nustatomos duomenų rinkimo, GPGB informacinių dokumentų rengimo ir jų kokybės užtikrinimo gairių, nurodytų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų, taisyklės (OL L 63, 2012 3 2, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2012/119/oj).

([3]) 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1785, kuria iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ir Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L, 2024/1785, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimo 2012/119/ES priedas pakeičiamas šio sprendimo priedu.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2026 m. lapkričio 13 d.

Komisijos vardu
Jessika ROSWALL
Komisijos narė

PRIEDAS

Direktyvos 2010/75/ES 13 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose nurodytos keitimosi informacija praktinės tvarkos, duomenų rinkimo, GPGB informacinių dokumentų rengimo ar persvarstymo ir jų kokybės užtikrinimo gairės

1 1 SKYRIUS. GERIAUSIŲ PRIEINAMŲ GAMYBOS BŪDŲ (GPGB) INFORMACINIO DOKUMENTO RENGIMO IR PERSVARSTYMO TVARKA 7

1.1 Kontekstas 7

1.1.1 Teisinis kontekstas 7

1.1.2 GPGB informacinio dokumento paskirtis 9

1.1.3 „Horizontalieji“ ir „vertikalieji“ GPGB informaciniai dokumentai 9

1.2 GPGB informacinių dokumentų rengimo ir persvarstymo tvarka 9

1.2.1 Bendroji naujo GPGB informacinio dokumento rengimo tvarka 9

1.2.2 Bendroji GPGB informacinio dokumento persvarstymo tvarka 10

1.2.3 Dalinis GPGB informacinio dokumento persvarstymas 10

1.2.4 GPGB informacinio dokumento persvarstymo tikslas 11

1.2.5 Tipinė GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo eiga 11

1.3 Forumas, įsteigtas pagal persvarstytos PITD 13 straipsnį 13

1.4 Komitetas, įsteigtas pagal persvarstytos PITD 75 straipsnio 1 dalį 14

2 2 SKYRIUS. GPGB INFORMACINIO DOKUMENTO TURINYS IR TAIKYMO SRITIS 14

2.1 Įvadas 14

2.2 GPGB informacinio dokumento struktūra 14

2.3 GPGB informacinio dokumento turinys 15

2.3.1 Bendra informacija apie GPGB informacinio dokumento turinį 15

2.3.2 Įvadas 15

2.3.3 Taikymo sritis 15

2.3.4 Bendra informacija apie atitinkamą sektorių 16

2.3.5 Taikomi procesai ir gamybos būdai 16

2.3.6 Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai 17

2.3.7 Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB 17

2.3.7.1 Bendra informacija apie gamybos būdus, svarstytinus nustatant GPGB ir NGB 17

2.3.7.2 Informacija apie kiekvieną gamybos būdą 19

2.3.7.2.1 Aprašymas 19

2.3.7.2.2 Techninis aprašymas 19

2.3.7.2.3 Pasiekta nauda aplinkai (arba tikėtina nauda aplinkai NGB atveju) 19

2.3.7.2.4 Aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys 19

2.3.7.2.5 Poveikis įvairiems aplinkos komponentams 20

2.3.7.2.6 Su taikomumu susiję techniniai aspektai 21
2.3.7.2.7 Ekonominiai aspektai 21
2.3.7.2.8 Įgyvendinimą skatinantys veiksniai 22
2.3.7.2.9 Įrenginių, objektų ar procesų pavyzdžiai 22
2.3.7.2.10 Literatūros nuorodos 22
2.3.7.2.11 NGB technologinės brandos lygis 22
2.3.8 Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados 23
2.3.9 Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui 23
2.3.10 Nuorodos 23
2.3.11 Terminų ir santrumpų žodynėlis 23
2.3.12 Priedai 24
3 3 SKYRIUS. GPGB IŠVADOS 24
3.1 Įvadas 24
3.2 Atskiro GPGB ar NGB elementai 25
3.2.1 Bendrieji aspektai 25
3.2.2 Gamybos būdų aprašymas 25
3.2.3 Informacija būdų taikomumui įvertinti 25
3.3 Konkretus GPGB ir jį taikant išmetamų teršalų kiekiai, aplinkosauginio veiksmingumo lygiai ar lyginamieji indeksai 25
3.3.1 Bendrieji aspektai 25
3.3.2 Išmetamųjų teršalų kiekiai taikant konkretų GPGB 26
3.3.3 Atskiri GPGB ir susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai arba lyginamieji indeksai 27
3.4 Aplinkosaugos vadybos sistema (AVS) 27
3.5 Nauji gamybos būdai 28
3.5.1 Su naujų gamybos būdų taikymu susiję išmetamųjų teršalų kiekiai (NGB-ITK) arba su naujų gamybos būdų taikymu susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai (NGB-AVL) 28
3.6 Esminė pramonės pertvarka 28
4 4 SKYRIUS. INFORMACIJOS MAINAI 28
4.1 Įvadas 28
4.2 Techninių darbo grupių (TDG) vaidmuo 28
4.2.1 TDG įkūrimas 28
4.2.2 TDG pareigos ir užduotys 29
4.2.3 TDG pogrupiai 30
4.2.4 Europos cheminių medžiagų agentūros vaidmuo 30
4.2.5 Europos aplinkos agentūros vaidmuo 30
4.2.6 Apsilankymai vietoje 30
4.2.7 Gamybos būdus teikiančių subjektų (pvz., įrangos tiekėjų) dalyvavimas informacijos mainuose . 31

4.3 EU-BRITE vaidmuo 31
4.4 Pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centro vaidmuo 32
4.5 Keitimosi informacija parengiamoji veikla 32
4.5.1 Ankstyvasis parengiamasis etapas 32
4.5.2 Parengiamasis etapas 33
4.6 Pagrindiniai informacijos mainų etapai 34
4.6.1 TDG posėdis 34
4.6.1.1 Bendrieji aspektai 34
4.6.1.2 Įvadinis posėdis 34
4.6.1.2.1 Pagrindinių aplinkosaugos klausimų nustatymas 34
4.6.1.3 Tarpinis TDG posėdis 36
4.6.1.4 Baigiamasis posėdis 36
4.6.1.4.1 Bendrieji aspektai 36
4.6.1.4.2 Skirtingos nuomonės 36
4.6.2 Duomenų rinkimo klausimyno rengimas 37
4.6.3 Duomenų ir informacijos rinkimas ir analizė 37
4.6.3.1 Duomenų ir informacijos rinkimas 37
4.6.3.2 Duomenų ir informacijos analizė 38
4.6.3.3 Duomenų vertinimo praktiniai seminarai 38
4.6.3.4 GPGB, GPGB-ITK ir (arba) GPGB-AVL nustatymas 38
4.6.4 GPGB informacinio dokumento projektai ir TDG pastabos 39
4.7 Informacijos mainų priemonės 40
4.7.1 GPGB informacinė sistema (BATIS) 40
4.8 Asmens duomenų saugumas 40
5 5 SKYRIUS. DUOMENŲ IR INFORMACIJOS RINKIMAS IR PATEIKIMAS 41
5.1 Įvadas 41
5.2 Bendrieji duomenų ir informacijos rinkimo ir pateikimo rengiant ir persvarstant GPGB informacinius dokumentus principai 41
5.2.1 Duomenų ir (arba) informacijos rūšis 41
5.2.2 Duomenų formatas 42
5.2.3 Duomenų kokybė 42
5.3 Konfidencialumo klausimai 42
5.4 Skyriams „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ ir „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“ būtini aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys 43
5.4.1 Bendroji informacija apie aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenis 43

5.4.2 Išteklių naudojimo efektyvumas 43
5.4.2.1 Bendra informacija apie išteklių naudojimo efektyvumą 43
5.4.2.2 Žaliavų ir pagalbinių medžiagų naudojimas 43
5.4.2.3 Vandens suvartojimas 44
5.4.2.4 Energijos suvartojimas 44
5.4.3 Į vandenį išleidžiami teršalai 45
5.4.4 Į orą išmetami teršalai 45
5.4.5 Į dirvožemį ir požeminį vandenį išmetami teršalai 46
5.4.6 Likučiai 46
5.4.7 Kita informacija 46
5.4.8 Su duomenimis apie išmetamą teršalų kiekį pateiktina bendroji informacija 47
5.4.8.1 Bendrieji aspektai 47
5.4.8.2 Stebėsena 47
5.4.8.3 Išmetamųjų teršalų verčių vidurkiai, intervalai ir pasiskirstymas 47
5.5 Kiekvienos techninės darbo grupės kompetencijai priskirti konkretūs klausimai 48
6 6 SKYRIUS. GPGB INFORMACINIO DOKUMENTO RENGIMO IR PERSVARSTYMO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS 49

1 1 SKYRIUS. GERIAUSIŲ PRIEINAMŲ GAMYBOS BŪDŲ (GPGB) INFORMACINIO DOKUMENTO RENGIMO IR PERSVARSTYMO TVARKA

1.1 Kontekstas

1.1.1 Teisinis kontekstas

2024 m. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1785 ([1]) iš dalies pakeista Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES ([2]) (toliau – persvarstyta PITD), kurioje nustatomos pramoninės veiklos sukeliamos taršos integruotos prevencijos ir kontrolės taisyklės. Ja taip pat nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama užkirsti kelią teršalų išmetimui į orą, vandenį ir žemę arba, jei tai yra neįmanoma, nuolat mažinti į orą, vandenį ir žemę išmetamų teršalų kiekį, užkirsti kelią atliekų susidarymui, didinti išteklių naudojimo efektyvumą ir skatinti žiedinę ekonomiką bei dekarbonizaciją, siekiant aukšto žmonių sveikatos ir aplinkos, kaip visumos, apsaugos lygio (žr. persvarstytos PITD 1 straipsnį).

Siekiant parengti, persvarstyti ir prireikus atnaujinti geriausių prieinamų gamybos būdų informacinius dokumentus (toliau – GPGB informaciniai dokumentai), persvarstytos PITD 13 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad Komisija organizuotų valstybių narių, atitinkamų pramonės sektorių, žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir Europos cheminių medžiagų agentūros keitimąsi informacija. Komisija taip pat turėtų užtikrinti, kad informacijos mainuose dalyvautų Europos aplinkos agentūra, jei keičiantis informacija praverstų šios agentūros turimos ekspertinės žinios ([3]).

13 straipsnio 1 dalyje taip pat nustatyta, kad „tokiu keitimusi informacija siekiama, kad būtų nustatytas aštuonerių metų GPGB informacinių dokumentų peržiūros ciklas, pirmenybę teikiant dokumentams, kurie turi didžiausią potencialą pagerinti žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugą. [...] keitimasis informacija kiekvieno atskiro GPGB informacinio dokumento atžvilgiu trunka ne ilgiau kaip ketverius metus.“

Keitimasis informacija apima etapus nuo įvadinio posėdžio iki baigiamojo techninės darbo grupės (TDG) posėdžio. Tikimasi, kad dėl keitimosi informacija parengiamųjų veiksmų (žr. 4.5 skirsnį) šis laikotarpis sutrumpės iki mažiau nei ketverių metų.

Persvarstytos PITD 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „[k]eitimasis informacija visų pirma apima:

a) įrenginių ir priemonių veikimą teršalų išmetimo aspektu (išreikštą, prireikus, vidurkiais per trumpąjį ir ilgąjį laikotarpius bei susijusiomis norminės sąlygomis), žaliavų suvartojimo ir pobūdžio, vandens suvartojimo, energijos naudojimo ir atliekų susidarymo aspektais;

b) naudotus gamybos būdus, su jais susijusią stebėseną, poveikį įvairiems aplinkos komponentams, ekonominį bei techninį perspektyvumą ir jų raidą;

c) geriausius prieinamus gamybos būdus ir naujus būdus, nustatytus aptariant a ir b punktuose minimus klausimus.“

Informacijos mainų rezultatas – GPGB informacinis dokumentas, apibrėžtas persvarstytos PITD 3 straipsnio 11 punkte. Tai apibrėžtoms veiklos rūšims skirtas dokumentas, kuriame visų pirma aprašomi taikomi procesai ir gamybos būdai, dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai, gamybos būdai, svarstyti nustatant GPGB, taip pat GPGB išvados ir visi nauji gamybos būdai, ypatingą dėmesį skiriant persvarstytos PITD ([4]) III priede išvardytiems kriterijams. Taigi GPGB pagal apibrėžtį yra aprašomasis dokumentas ir jame nenustatyta, koks gamybos būdas ar konkreti technologija turi būti naudojami; jis taip pat nėra persvarstytos PITD išaiškinimas.

([1]) 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1785, kuria iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ir Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų; OL L, 2024/1785, 2024 7 15; ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj.

([2]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų (taršos integruota prevencija ir kontrolė), OL L 334, 2010 12 17, p. 17. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/2024-08-04.

([3]) Kaip paaiškinta Direktyvos (ES) 2024/1785 21 konstatuojamojoje dalyje.

([4]) III priedas buvo iš dalies pakeistas persvarstant PITD ir į jį įtraukti nauji kriterijai, pavyzdžiui, dekarbonizacija, išmetamųjų teršalų poveikis biologinei įvairovei ir mažiau pavojingųjų medžiagų naudojimas, įskaitant mažesnį labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų naudojimą.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 10 punkte **geriausi prieinami gamybos būdai (GPGB)** apibrėžiami kaip veiksmingiausia ir pažangiausia veiklos ir jos vykdymo metodų plėtojimo pakopa, kuri nurodo, ar tam tikras gamybos būdas praktiškai gali būti pagrindu nustatant išmetamų teršalų ribines vertes ir kitas leidimo sąlygas, siekiant išvengti taršos, o jei tai neįmanoma, – mažinti teršalų išmetimą ir jų poveikį visai aplinkai:

a. gamybos būdai – naudojama technologija, ir įrenginio projektavimo, statybos, priežiūros, eksploatavimo ir uždarymo būdas;

b. prieinami gamybos būdai – gamybos būdai, išplėtoti taip, kad juos būtų galima taikyti atitinkamame pramonės sektoriuje, esant ekonomiškai ir techniškai tinkamoms sąlygoms, atsižvelgiant į jų sąnaudas ir pranašumą, nepaisant to, ar tie gamybos būdai taikomi arba kuriami Sąjungoje, jei tik jie yra pagrįstai prieinami ūkio subjektui;

c. geriausi – veiksmingiausi, siekiant aukšto aplinkos apsaugos lygio, be kita ko, žmonių sveikatos ir klimato apsaugos požiūriu.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 punkte **GPGB išvados** apibrėžiamos kaip GPGB informacinio dokumento dalys, kuriose išdėstomos išvados dėl GPGB ir naujų gamybos būdų (NGB), jie aprašomi, pateikiama informacija dėl jų taikomumo, išmetamųjų teršalų kiekiai, susiję su tų gamybos būdų taikymu, aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, susiję su tų gamybos būdų taikymu, aplinkosaugos vadybos sistemos turinys, įskaitant lyginamuosius indeksus, susijusią stebėseną, susijusius išteklių suvartojimo kiekius ir, kai tinkama, atitinkamos vietos atkūrimo priemones. GPGB išvados turi būti priimamos pagal persvarstytos PITD 75 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą. Jomis remiamasi nustatant leidimų sąlygas įrenginiams, kuriems taikomas PITD II skyrius (persvarstytos PITD 14 straipsnio 3 dalis). GPGB išvadose taip pat turėtų būti nurodyti NGB ir GPGB, kuriuos pramonės ūkio subjektai gali įgyvendinti pertvarkydami įrenginius, kad jie atitiktų Sąjungos tikslą sukurti tvarią, švarią, žiedinę ir neutralaus poveikio klimatui ekonomiką.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 13 punkte **išmetamų teršalų kiekiai, susiję su GPGB taikymu** apibrėžti kaip įvairūs išmetamų teršalų kiekiai, susidarantys įprastomis veiklos sąlygomis taikant GPGB išvadose aprašytus GPGB arba GPGB derinį, išreikšti vidurkiais per tam tikrą laikotarpį, atsižvelgiant į nustatytas normines sąlygas.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 13a punkte **aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, susiję su GPGB taikymu** apibrėžti kaip aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, pasiekiami įprastomis veiklos sąlygomis taikant GPGB arba jų derinį, kaip aprašyta GPGB išvadose.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 13aa punkte **aplinkosauginis veiksmingumas** apibrėžtas kaip veiksmingumas, susijęs su išteklių suvartojimo kiekiais, išteklių naudojimo efektyvumu, susijusiu su medžiagomis, vandeniu ir energijos ištekliais, medžiagų ir vandens pakartotiniu naudojimu ir atliekų susidarymu.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 14 punkte **nauji gamybos būdai (NGB)** apibrėžti kaip pramoninei veiklai skirti naujoviški metodai, kuriuos komerciškai išplėtojus būtų galima arba užtikrinti geresnį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, arba užtikrinti bent tokį patį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį ir sumažinti sąnaudas labiau nei naudojant esamus GPGB.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 48 punkte **išmetamųjų teršalų kiekiai, susiję su NGB taikymu** apibrėžti kaip įvairūs išmetamųjų teršalų kiekiai, susidarantys įprastomis eksploatacijos sąlygomis taikant naują gamybos būdą arba naujų gamybos būdų derinį, kaip aprašyta GPGB išvadose, išreikšti vidurkiais per tam tikrą laikotarpį, atsižvelgiant į nustatytas pamatines sąlygas.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 49 punkte **aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, susiję su NGB taikymu** apibrėžti kaip įvairūs aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, gaunami įprastomis veiklos sąlygomis taikant NGB arba NGB derinį, kaip aprašyta GPGB išvadose.

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 13b punkte **lyginamieji indeksai** apibrėžiami kaip orientacinis aplinkosauginio veiksmingumo lygių, susijusių su GPGB taikymu, intervalas, kuriuo remiamasi aplinkosaugos vadybos sistemoje.

1.1.2 **GPGB informacinio dokumento paskirtis**

GPGB informaciniu dokumentu siekiama nustatyti GPGB ir NGB ir mažinti Sąjungoje vykdant pramoninę veiklą išmetamų teršalų kiekių skirtumus. GPGB informaciniuose dokumentuose valstybių narių kompetentingoms institucijoms, pramonės ūkio subjektams, Komisijai ir plačiajai visuomenei turėtų būti pateikiama informacija apie veiklos, kuriai taikomas persvarstytos PITD I priedas, GPGB ir NGB. GPGB ir NGB nustatymo procesas turėtų būti skaidrus ir objektyvus, pagrįstas patikima technine ir ekonomine informacija. GPGB informaciniai dokumentai skatina gerinti aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugą visoje Sąjungoje.

Kad GPGB informacinis dokumentas būtų tinkamas siekti nustatytų tikslų ir kad juo būtų lengva naudotis, į jį turėtų būti įtraukta tik ta informacija, kuri padėtų nustatyti GPGB išvadas, kaip nurodyta 3 skyriuje ([5]). GPGB informacinis dokumentas nėra taršos prevencijos ir kontrolės būdų vadovėlis. Šiuo klausimu yra daug literatūros, į kurią prireikus gali būti daromos nuorodos GPGB informaciniame dokumente. Vis dėlto labai svarbu, kad GPGB informaciniame dokumente būtų pateikta informacija apie pagrindinius gamybos būdus, kuriuos techninė darbo grupė (TDG) (žr. 4.2 skirsnį ([6])) svarstė nustatydama GPGB ir NGB, taip pat GPGB išvadų nustatymo argumentai ir likę svarbiausi dar neišspręsti klausimai ar žinių spragos, kuriuos reikės išnagrinėti vėliau persvarstant GPGB informacinį dokumentą.

1.1.3 **„Horizontalieji“ ir „vertikalieji“ GPGB informaciniai dokumentai**

Paprastai GPGB informaciniuose dokumentuose aptariami tik konkrečiai pramonės veiklai aktualūs klausimai (tai – „vertikalieji“ GPGB informaciniai dokumentai). Tačiau kartais GPGB informaciniuose dokumentuose gali būti aptariami daugeliui ar visoms veiklos rūšims, kurioms taikoma PITD, aktualūs klausimai (tai – „horizontalieji“ GPGB informaciniai dokumentai).

„Horizontalieji“ ir „vertikalieji“ GPGB informaciniai dokumentai turėtų būti parengti taip, kad pasitarnautų nustatant leidimų sąlygas įrenginiams, kuriems taikoma persvarstyta PITD.

„Vertikalieji“ GPGB informaciniai dokumentai turi apimti su konkrečiu sektoriumi susijusią informaciją. Todėl persvarstytos PITD 21 straipsnio 3 dalyje nurodytos GPGB išvados, t. y. GPGB išvados, susijusios su pagrindine įrenginio veikla, turi būti tik „vertikaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų dalis.

„Horizontaliuosiuose“ GPGB informaciniuose dokumentuose pateikiama bendro pobūdžio informacija, kurią galima naudoti daugeliui įvairių veiklos, kuriai taikoma persvarstyta PITD, rūšių. Informacija įtrauktina į „horizontaliuosius“ GPGB informacinius dokumentus, jei ji „vertikaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų informaciją papildo aspektais, kurie yra aktualūs keliems pramonės sektoriams.

Tačiau dėl to neturėtų atsirasti prieštarų tarp „vertikaliųjų“ ir „horizontaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų. Siekiant dar labiau palengvinti naudojimąsi „vertikaliaisiais“ ir „horizontaliaisiais“ GPGB informaciniais dokumentais, juose turi būti padarytos atitinkamos nuorodos į kitus tiesiogiai susijusius „vertikaliuosius“ ir „horizontaliuosius“ GPGB informacinius dokumentus.

1.2 **GPGB informacinių dokumentų rengimo ir persvarstymo tvarka**

Komisija organizuoja ir koordinuoja keitimąsi informacija ir parengiamąją veiklą (ankstyvąjį parengiamąjį etapą (angl. *early front-loading*)). Suinteresuotieji subjektai, dalyvaujantys keičiantis informacija, kaip numatyta persvarstytos PITD 13 straipsnio 1 dalyje (valstybės narės, atitinkami pramonės sektoriai, žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančios NVO, Europos cheminių medžiagų agentūra ir Komisija), prižiūri procesą dalyvaudami forumo veikloje, įkurtą remiantis persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalimi. Jie prie GPGB informacinių dokumentų rengimo ir persvarstymo prisideda dalyvaudami techninėse darbo grupėse (TDG). Daugiau informacijos apie suinteresuotųjų subjektų vaidmenį ir tai, kaip veikia forumas bei TDG, pateikta atitinkamai 1.3 ir 4.2 skirsniuose.

Sprendimą parengti GPGB informacinį dokumentą arba pradėti jo persvarstymą priima Komisija, atsižvelgdama į forumo nuomonę dėl keitimosi informacija darbo programos pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalies b punktą.

1.2.1 **Bendroji naujo GPGB informacinio dokumento rengimo tvarka**

Kadangi į persvarstytos PITD I priedą įtraukta naujų veiklos rūšių, turi būti parengti nauji GPGB informaciniai dokumentai. Be to, nauji GPGB informaciniai dokumentai taip pat gali būti rengiami veiklai, kuri dar neįtraukta į esamus GPGB informacinius dokumentus, arba jei esami GPGB informaciniai dokumentai pertvarkomi (pvz., esami GPGB informaciniai dokumentai sujungiami į vieną naują GPGB informacinį dokumentą).

([5]) Jei nenurodyta kitaip, žodis „skyrius“ reiškia šio priedo skyrių.
([6]) Jei nenurodyta kitaip, žodis „skirsnis“ reiškia šio priedo skirsnį.

Naujo GPGB informacinio dokumento rengimo procesas turi daug panašumų su GPGB informacinio dokumento persvarstymo procesu ir yra aprašytas 1.2.5 skirsnyje. Tačiau rengiant naują GPGB informacinį dokumentą ypatingą dėmesį reikėtų skirti 4.5 skirsnyje aprašytai parengiamajai veiklai: parengiamajame etape (angl. *front-loading*) gali reikėti surinkti daug informacijos, o tai gali užtrukti šiek tiek ilgiau nei GPGB informacinio dokumento persvarstymo atveju.

1.2.2 **Bendroji GPGB informacinio dokumento persvarstymo tvarka**

Dėl dinamiško GPGB pobūdžio GPGB informacinių dokumentų persvarstymas yra nuolatinis procesas. Mokslas ir technologijos nuolat vystosi, gali atsirasti naujų gamybos būdų, pramonėje sėkmingai diegiami nauji ar besiformuojantys procesai, susirūpinimą gali kelti nauji aplinkosaugos klausimai ir gali atsirasti naujų žinių apie išsiskiriančias medžiagas ir jų pavojingas savybes. Siekiant atspindėti šiuos pokyčius ir jų poveikį GPGB, GPGB informaciniai dokumentai turi būti periodiškai persvarstomi, o prireikus ir atitinkamai atnaujinami. Tai aiškiai nurodyta persvarstytos PITD 13 straipsnio 1 dalyje, kurioje pažymima, kad keičiantis informacija siekiama nustatyti aštuonerių metų GPGB informacinių dokumentų persvarstymo ciklą.

Priimant sprendimą persvarstyti GPGB informacinį dokumentą, reikėtų atsižvelgti į:

(i) informaciją, nurodytą GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“ (žr. 2.2 skirsnį), taip pat

(ii) iš INCITE gaunamą informaciją (žr. 4.4 skirsnį) ir kitus veiksnius, kaip antai:

— informaciją, kad gali būti prieinami nauji gamybos būdai;

— poreikį išplėsti GPGB informacinio dokumento taikymo sritį;

— poreikį į taikymo sritį įtraukti produktus ir (arba) medžiagas ar procesus, kurie dar nebuvo įtraukti, arba

— poreikį nuodugniau išnagrinėti tam tikrus aspektus.

1.2.3 **Dalinis GPGB informacinio dokumento persvarstymas**

Kai esamas GPGB informacinis dokumentas persvarstomas kaip planinio persvarstymo ciklo dalis, gali būti įmanoma persvarstyti tik dalį GPGB informacinio dokumento, daugiausia dėmesio skiriant, pavyzdžiui, konkrečiam pramoniniam procesui ar pasektoriui, konkrečiam aplinkosaugos klausimui arba naujam procesui, kuris atsirado vėliau nei buvo priimtos GPGB išvados.

Nors tokiu atveju persvarstymą galima atlikti greičiau, tai įmanoma tik jei tenkinamos toliau nurodytos sąlygos.

— Kai kurios GPGB informacinio dokumento dalys gali likti nepakeistos, pavyzdžiui, jei pasektoris arba gamybos procesas iš esmės nepasikeitė arba jei tam tikroje srityje konkretaus teršalo kiekio mažinimo būdų veiksmingumas reikšmingai nepagerėjo.

— Užtikrinama, kad būtų laikomasi PITD numatyto integruoto požiūrio. Pavyzdžiui, jei pagrindinis dalinio persvarstymo akcentas yra konkretus aplinkosaugos klausimas (pvz., konkretus teršalas), neturėtų būti apsiribojama tik tam klausimui skirtais GPGB ar susijusiais išmetamųjų teršalų ar veiksmingumo lygiais. Persvarstymas taip pat turėtų apimti galimą poveikį įvairiems aplinkos komponentams (pvz., galimą taršos mažinimo būdų, naudojamų šiam teršalui mažinti, poveikį vandens ar energijos suvartojimui, atliekų susidarymui ar galimam kitų teršalų išmetimui) ir kitus aplinkosaugos klausimus, kylančius dėl šios konkrečios aplinkos problemos mažinimo ar prevencijos.

— Išlaikomas bendras GPGB išvadų nuoseklumas. Pavyzdžiui, jei parengiamas naujam procesui taikomas GPGB ir jis įtraukiamas į esamų GPGB išvadų rinkinį, išvados dėl šio naujo GPGB turi ir toliau atitikti išvadas dėl GPGB, kurie nėra persvarstymo dalis (pvz., jei naujas GPGB yra bendrasis GPGB, turi būti patikrinta, ar jis taikomas visiems atitinkamo pramonės sektoriaus procesams, o ne tik šiam naujam procesui).

Iš dalies persvarstyti iki 2026 m. paskelbtą GPGB informacinį dokumentą neketinama, nes TDG turėtų užtikrinti, kad dalinio persvarstymo metu neaptarta dalis atitiktų (atliekant specialiai tam skirtą duomenų rinkimą) persvarstytos PITD tikslus ir reikalavimus, visų pirma skyrių dėl GPGB išvadų.

Išvados dėl to, kurios GPGB informacinio dokumento dalys lieka nepakeistos, o kurias dalis reikia persvarstyti, padaromos TDG įvadiniame posėdyje (žr. 4.6.1.2 skirsnį).

1.2.4 **GPGB informacinio dokumento persvarstymo tikslas**

GPGB informacinio dokumento persvarstymo tikslas – įvertinti, kokiu mastu anksčiau priimtos GPGB išvados vis dar atitinka paskirtį, ir prireikus atnaujinti šias išvadas bei nustatyti GPGB ir NGB raidą. Tai pasiekiama visų pirma nagrinėjant tas GPGB informacinio dokumento dalis, kuriose pateikiamos išvados dėl GPGB, vertinant, kaip veiksmingai šios išvados buvo įgyvendintos, taip pat persvarstant arba atnaujinant tas išvadas, jei yra naujos informacijos, leidžiančios tai padaryti.

Todėl GPGB informacinio dokumento persvarstymas neturėtų būti visiškas jo perrašymas ar modifikavimas. Vis dėlto pripažįstama, kad kai kuriais atvejais per pirmuosius GPGB informacinių dokumentų persvarstymus gali tekti padaryti gerokai daugiau pakeitimų nei per paskesnius.

Akivaizdu, kad aktualiausia nauja informacija, kuri turi būti nustatyta, surinkta ir pateikta per informacijos mainus, susijusius su GPGB informacinio dokumento persvarstymu, yra ta, kuria remiantis gali būti persvarstomos arba atnaujinamos GPGB išvados. Todėl labai svarbu, kad duomenys ir informacija būtų renkami remiantis 5 skyriuje pateiktomis gairėmis.

Be to, persvarstant GPGB informacinį dokumentą reikėtų:

1. remiantis naujesniais duomenimis ir informacija patobulinti, atnaujinti ir papildyti esamą informaciją ir GPGB išvadas;

2. pašalinti nebeaktualią ir pasenusią informaciją;

3. ištaisyti klaidas ir pašalinti bet kokį nesuderinimą su kitais GPGB informaciniais dokumentais.

Persvarstant GPGB informacinį dokumentą daugiausia dėmesio reikėtų skirti šiems GPGB informacinio dokumento skyriams: „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“, „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“, „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“, taip pat, kiek mažesniu mastu, GPGB informacinio dokumento skyriui „Taikomi procesai ir gamybos būdai“ (jei yra svarbių pasikeitimų šiame skyriuje). Kitiems GPGB informacinio dokumento skyriams persvarstant turėtų būti skiriama mažiau dėmesio.

Apskritai reikia užtikrinti, kad visa GPGB informaciniame dokumente liekanti informacija būtų kiek įmanoma naujesnė, nuoseklesnė bei tikslesnė.

1.2.5 **Tipinė GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo eiga**

Tipinę GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo eigą sudaro šie pagrindiniai etapai: įvadinis posėdis, duomenų ir informacijos rinkimo etapas, vienas GPGB informacinio dokumento projektas ir baigiamasis posėdis (žr. 4.6.1.4 skirsnį). Pagrindiniai GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo etapai išsamiau aprašyti 1 lentelėje.

Šiuose etapuose atsižvelgiama į:

— persvarstytos PITD 13 straipsnio 1 dalyje nustatytą tikslą, kad GPGB informacinis dokumentas būtų atnaujintas ne vėliau kaip per aštuonerius metus nuo ankstesnės versijos paskelbimo;

— persvarstytos PITD 13 straipsnio 1 dalyje nustatytą tikslą, kad „[p]irmoje pastraipoje nurodytas keitimasis informacija kiekvieno atskiro GPGB informacinio dokumento atžvilgiu tru[ktų] ne ilgiau kaip ketverius metus“.

Konkretūs darbo su kiekvienu GPGB informaciniu dokumentu etapai ir trukmė priklausys nuo daugelio veiksnių, įskaitant GPGB informacinio dokumento taikymo sritį (ir galimą taikymo srities išplėtimą, jei GPGB informacinis dokumentas persvarstomas), temų, kurias reikia aptarti, skaičių ir sudėtingumą, Europos pramonės transformacijos ir išmetamosios taršos tyrimų biuro (EU-BRITE) išteklius (atsižvelgiant į jo pagrindinį vaidmenį informacijos mainų procese), o svarbiausia – aktyvaus ir efektyvaus TDG bendradarbiavimo lygį. Nors darbo eigą galima lanksčiai pritaikyti prie tam tikro GPGB informacinio dokumento specifikos, turi būti nenukrypstama nuo svarbiausio tikslo – užbaigti darbą laikantis pirmiau nurodytų terminų ir užtikrinti aukštą parengto GPGB informacinio dokumento kokybę.

Per visą GPGB informacinio dokumento persvarstymą iš esmės turėtų būti surengti du TDG plenariniai posėdžiai (įvadinis ir baigiamasis posėdžiai, žr. 4.6.1 skirsnį). Tačiau tam tikrais atvejais (pvz., kai buvo pateikta daug naujos informacijos arba kai itin išsiskiria nuomonės dėl to, koks GPGB turėtų būti nustatytas) gali būti rengiami tarpiniai TDG posėdžiai (žr. 4.6.1.3 skirsnį). Be šių plenarinių TDG posėdžių, rengiami duomenų vertinimo praktiniai seminarai (žr. 4.6.3.3 skirsnį) ir, siekiant palengvinti darbą, gali būti rengiami pogrupių posėdžiai (žr. 4.2.3 skirsnį).

Siekiant kuo veiksmingiau pasinaudoti visais su naujo GPGB informacinio dokumento rengimu ar persvarstymu susijusiais ištekliais, turi būti nustatytas aiškus terminas, iki kurio turi būti pateikta pažadėta arba įvadinio posėdžio išvadose (žr. 4.6.1.2 skirsnį) nustatyta pagrindinė informacija. Po termino pateikta informacija priimama tik išskirtinėmis aplinkybėmis, pasikonsultavus su TDG, ir EU-BRITE į ją atsižvelgia tik jei ji labai palengvina išvadų dėl GPGB rengimą arba atnaujinimą arba ginčytinų ar techniškai sudėtingų klausimų sprendimą.

Jei prireiktų, EU-BRITE paprašys TDG pateikti papildomos informacijos ar paaiškinimų, kad surinktų svarbią trūkstamą informaciją, kuri laikoma būtina, visų pirma tam, kad būtų galima parengti GPGB išvadas remiantis 3 ir 5 skyriuose pateiktomis gairėmis.

Etapo nr.	GPGB informacinio dokumento rengimo / persvarstymo etapas	Aprašymas
Parengiamoji veikla prieš informacijos mainus		
0.1	Ankstyvasis parengiamasis etapas	Žr. 4.5.1 skirsnį.
0.2	TDG aktyvavimas / pakartotinis aktyvavimas	TDG aktyvuojama arba pakartotinai aktyvuojama nurodant ir patvirtinant narystę ir kontaktinius duomenis (žr. 4.2.1 skirsnį).
0.3	Parengiamasis etapas	TDG nariai pateikia pradinį indėlį (žr. 4.5.2 skirsnį).
Keitimosi informacija veikla		
1.1	Įvadinis posėdis	Įvadinis posėdis organizuojamas (žr. 4.6.1.2 skirsnį) remiantis TDG iš anksto pateiktu aiškinamuoju dokumentu (angl. *background paper*). Po įvadinio posėdžio išplatinamos jo išvados ir ataskaita.
1.2	Informacijos ir (arba) duomenų rinkimas ir analizė	TDG renka ir teikia įvadinio posėdžio išvadose nurodytą pagrindinę informaciją (žr. 4.6.3.1 skirsnį). Pagrindinė informacija (angl. *bulk information*) – tai visa informacija, kuria keičiamasi pagal Sevilijos procesą, išskyrus informaciją, gautą naudojant klausimynus.
		EU-BRITE parengia klausimyną (žr. 4.6.2 skirsnį), skirtą įrenginių, objektų ir procesų duomenims rinkti, ir jį baigia rengti kartu su TDG (be kita ko, surengdamas klausimyno rengimo praktinį seminarą ir bandomąjį etapą). Klausimynas siunčiamas įrenginiams arba objektams, dalyvaujantiems duomenų ir (arba) informacijos rinkime (taip pat žr. 4.6.3.1 skirsnį).
		Renkami įrenginių, objektų ir procesų duomenys (žr. 4.6.3.1 skirsnį).
		Informacija ir duomenys analizuojami (žr. 4.6.3.2 skirsnį) ir aptariami TDG (be kita ko, per pirmąjį duomenų vertinimo praktinį seminarą).
1.3	Pirmasis projektas	Parengiamas pirmasis projektas (žr. 0 skirsnį) ir pateikiamas TDG pastaboms pateikti.
1.4	Pastabų analizė ir pirmojo projekto atnaujinimas	TDG pastabos analizuojamos ir aptariamos su TDG (be kita ko, per antrąjį duomenų vertinimo praktinį seminarą). Į TDG pastabas atsižvelgiama baigiamajame posėdyje atnaujinant GPGB informacinį dokumentą (arba atitinkamus jo skyrius). Prireikus gali būti rengiami kiti duomenų vertinimo praktiniai seminarai.
1.5	Baigiamasis posėdis	Parengiamas aiškinamasis dokumentas baigiamajam TDG posėdžiui. TDG nariams išplatinama atnaujinta atitinkamų GPGB informacinio dokumento skyrių redakcija (žr. 4.6.1.4 skirsnį). Rengiamas baigiamasis posėdis (žr. 4.6.1.4 skirsnį). Po jo išplatinamos baigiamojo posėdžio išvados.
Galutinis projektas		
2.	Galutinis projektas	Remiantis baigiamojo posėdžio išvadomis, parengiamas galutinis GPGB informacinio dokumento projektas. Jis pateikiamas pagal 13 straipsnį įsteigtam forumui, kad jis pareikštų savo nuomonę (žr. 1.3 skirsnį).

Kad būtų efektyviau pasirengta darbui, EU-BRITE kiek praktiškai įmanoma anksčiau informuos forumą (žr. 1.3 skirsnį) apie numatomas TDG veiklos atnaujinimo arba TDG įsteigimo datas ir (arba) laikotarpius. Savo ruožtu EU-BRITE iš anksto praneš TDG nariams apie tolimesnius veiksmus ir galimus terminus.

1.3 **Forumas, įsteigtas pagal persvarstytos PITD 13 straipsnį**

Pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalį įsteigtas forumas yra Komisijos sušaukta ir jos vadovaujama ekspertų grupė, susidedanti iš valstybių narių, atitinkamų pramonės sektorių ir žmogaus sveikatos bei aplinkos apsaugos srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų atstovų. Forumo nariai skiriami pagal Komisijos sprendimą 2011/C 146/03, kuriuo įsteigiamas forumas ([7]) ir nustatomos jo užduotys.

Kaip paaiškinta 14 konstatuojamojoje dalyje ir aprašyta persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalyje, forumo vaidmuo yra aptariant keitimosi informacija praktinę tvarką ir pateikiant savo nuomonę dėl jos užtikrinti veiksmingą, aktyvų ir skaidrų keitimąsi informacija, kurio rezultatas – aukštos kokybės GPGB informacinis dokumentas.

Konkrečiai, pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalį forumas turi pateikti nuomonę dėl keitimosi informacija praktinės tvarkos, visų pirma dėl:

1. forumo darbo tvarkos taisyklių;

2. keitimosi informacija darbo programos;

3. duomenų rinkimo gairių;

4. GPGB informacinių dokumentų rengimo ir jų kokybės užtikrinimo, įskaitant jų turinio ir formos tinkamumą, gairių.

Forumo nariai yra atsakingi už savo atstovų paskyrimą į techninę darbo grupę (TDG) (žr. visų pirma 4.2.2 skirsnį, kuriame aptariamos TDG narių užduotys ir profilis) ir už ryšių palaikymą su jais per rengimo procesą, siekiant užtikrinti aktyvų ir veiksmingą keitimąsi informacija.

Forumas ankstyvame etape (pvz., prieš dvejus metus) pateikia savo nuomonę apie keitimosi informacija darbo programą (t. y. GPGB informacinio dokumento darbo programą), kad suinteresuotieji subjektai turėtų pakankamai laiko atlikti parengiamąjį darbą prieš prasidedant GPGB informacinio dokumento persvarstymo ir (arba) rengimo procesui, visų pirma ankstyvajame parengiamajame etape (žr. 4.5.1 skirsnį).

Be to, forumas yra ta vieta, kur svarstomi bendrieji klausimai, susiję su keitimusi informacija. Forume suinteresuotieji subjektai gali pareikšti savo nuomonę apie keitimosi informacija procesą, įskaitant proceso metu įgytą patirtį ir kokybės užtikrinimo aspektus. Forumas, jei mano esant reikalinga, gali pasiūlyti konkrečius patobulinimus ar aspektus, į kuriuos reikėtų atsižvelgti rengiant arba persvarstant GPGB informacinį dokumentą.

Pagrindinė forumo užduotis – įvertinti TDG keitimosi informacija rezultatą atsižvelgiant į šias gaires ir pateikti nuomonę dėl siūlomo GPGB informacinių dokumentų turinio, parengto atlikus techninio lygmens darbą. Šiuo tikslu, TDG užbaigus darbą, atnaujintas galutinis GPGB informacinio dokumento projektas nusiunčiamas forumui ne vėliau kaip likus aštuonioms savaitėms iki forumo posėdžio, kuriame dokumentas bus svarstomas, pradžios ([8]). Forumo nariai visas savo pastabas dėl galutinio GPGB informacinio dokumento projekto pateikia raštu dar prieš posėdį.

Pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 4 dalį, forumo nuomonė dėl siūlomo GPGB informacinių dokumentų turinio pateikiama per šešis mėnesius nuo baigiamojo techninės darbo grupės posėdžio (žr. 4.6.1.4 skirsnį). Atsižvelgiant į pirmiau minėtą minimalų aštuonių savaičių laikotarpį, tai reiškia, kad galutinis GPGB informacinio dokumento projektas turėtų būti nusiųstas forumui ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo baigiamojo posėdžio dienos.

([7]) 2011 m. gegužės 16 d. Komisijos sprendimas, kuriuo pagal Direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų 13 straipsnį sukuriamas keitimosi informacija forumas (OL C 146, 2011 5 17, p. 3).

([8]) Forumo darbo tvarkos taisyklių 13 straipsnis.

Forumas gali nagrinėti, *inter alia*:

1. techninėje darbo grupėje iškeltus klausimus, dėl kurių atitinkamo TDG nario skirtinga nuomonė (žr. 4.6.1.4.2 skirsnį) galutinio projekto tekste atspindėta netiksliai;

2. motyvuotus forumo narių pasiūlymus pašalinti arba pakeisti jų pačių TDG atstovo išreikštą skirtingą nuomonę;

3. teksto tikslinimą;

4. teksto redagavimą, kuriuo siekiama tiksliau atspindėti TDG pasiektą išvadą;

5. galutinio projekto korektūros klaidų taisymą;

6. pasiūlymus įtraukti svarbius klausimus, kurie jau nagrinėjami GPGB informacinio dokumento tekste, į skirsnį „Baigiamąsias pastabas ir rekomendacijas būsimam darbui“ (žr. 2.3.9 skirsnį).

Komisija, remdamasi persvarstytos PITD 13 straipsnio 4 dalimi, viešai paskelbia forumo nuomonę dėl pasiūlyto GPGB informacinio dokumento turinio ir atsižvelgia į ją priimdama sprendimus dėl GPGB išvadų bei skelbdama galutinį GPGB informacinį dokumentą.

1.4 Komitetas, įsteigtas pagal persvarstytos PITD 75 straipsnio 1 dalį

Persvarstytos PITD 75 straipsnio 1 dalyje numatyta įsteigti komitetą, kaip tai suprantama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011 ([9]), kurį sudarytų visų valstybių narių atstovai ir kuris padėtų Komisijai įgyvendinti direktyvą.

Pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalį, įsteigtas komitetas dalyvauja aptariant ir priimant duomenų rinkimo gaires ir GPGB informacinių dokumentų rengimo bei jų kokybės užtikrinimo, įskaitant jų turinio ir formos tinkamumą, gaires [(t. y. šį dokumentą)].

Persvarstytos PITD 13 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad sprendimai dėl GPGB išvadų priimami pagal persvarstytos PITD 75 straipsnio 2 dalyje nustatytą nagrinėjimo procedūrą. Taigi komitetas turi dalyvauti priimant sprendimus dėl GPGB išvadų, kurios parengiamos remiantis informacijos mainais.

Po to, kai priimamas sprendimas dėl GPGB išvadų, EU-BRITE, atsižvelgdamas į priimtą sprendimą dėl GPGB išvadų, prireikus pakeičia GPGB informacinį dokumentą ir viešai paskelbia galutinę GPGB informacinio dokumento redakciją anglų kalba. Sprendimai dėl GPGB išvadų paskelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

Pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 6 dalį, galutinis GPGB informacinis dokumentas ir sprendimai dėl GPGB išvadų turi būti paskelbti viešai nedelsiant.

2 2 SKYRIUS. GPGB INFORMACINIO DOKUMENTO TURINYS IR TAIKYMO SRITIS

2.1 Įvadas

GPGB informacinis dokumentas yra techninis dokumentas, kuriame pateikiama faktinė techninė ir ekonominė informacija, atspindinti informacijos mainų pagal persvarstytos PITD 13 straipsnį rezultatus, ir kuriame pateikiami būtini elementai, lemiantys atitinkamų veiklos rūšių GPGB išvadas.

GPGB informaciniame dokumente gali būti įvardytos įmonės (t. y. įrenginiai arba tiekėjai), prekių pavadinimai, informacijos teikėjai arba TDG nariai, jei tai tarnauja konkrečiam tikslui – padėti skaitytojui ieškoti papildomos informacijos tam tikra tema – ir neprieštarauja konkurencijos teisės aktams ar duomenų apsaugos taisyklėms.

2.2 GPGB informacinio dokumento struktūra

GPGB informacinio dokumento apibrėžtyje, pateiktoje persvarstytos PITD 3 straipsnio 11 dalyje, nustatyta, kad GPGB informaciniame dokumente visų pirma aprašomi taikomi procesai ir gamybos būdai, dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai, gamybos būdai, svarstyti nustatant GPGB, taip pat GPGB išvados ir visi NGB.

([9]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

GPGB paprastai turėtų sudaryti šioje lentelėje nurodytos dalys.

Įvadas
Taikymo sritis
Skyrius „Bendra informacija apie atitinkamą sektorių“
Skyrius „Taikomi procesai ir gamybos būdai“
Skyrius „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“
Skyrius „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“
Skyrius „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“
„Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“
Nuorodos
Terminų ir santrumpų žodynėlis
Priedai (priklauso nuo svarbos sektoriui ir informacijos prieinamumo)

Visų GPGB informacinių dokumentų struktūra turėtų būti pagrįsta šiame skirsnyje nurodytais pagrindiniais principais. Vis dėlto čia pateikta skyrių išdėstymo tvarka yra kaip pavyzdys, tad bet kurio GPGB informacinio dokumento struktūra gali būti kitokia, jei tai labiau tinka pagal jo temą. „Horizontalieji“ GPGB informaciniai dokumentai (žr. 1.1.3 skirsnį) gali gerokai nukrypti nuo šios tvarkos, o kai kurie skyriai jiems gali būti visai neaktualūs. Tačiau ir „horizontaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų atveju TDG turėtų stengtis susitarti dėl GPGB išvadų, jei jos aktualios ir tai įmanoma.

Jei GPGB informacinis dokumentas taikomas skirtingiems pasektoriams arba aiškiai atskirtiems procesams ar proceso etapams, gali būti tikslingiau kiekvienam iš tų sektorių arba proceso etapų skirti atskirus skyrius ir kiekvieną iš tų skyrių išdėstyti pagal pirmiau minėtą struktūrą (nuo skyriaus „Bendra informacija“ iki skyriaus „Naujoviški gamybos būdai“).

2.3 GPGB informacinio dokumento turinys

2.3.1 Bendra informacija apie GPGB informacinio dokumento turinį

Rengiant ir persvarstant GPGB informacinius dokumentus turėtų būti siekiama pateikti glaustus dokumentus, kuriuose daugiausia dėmesio būtų skirta GPGB išvadoms, o aprašomosios dalys būtų kuo trumpesnės. Siekiant, kad informacija kuo mažiau kartotųsi, gali būti pateikiamos kryžminės nuorodos į kitus GPGB informacinius dokumentus.

2.3.2 Įvadas

Glaustame standartiniame GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Įvadas“ apibūdinama dokumento struktūra, trumpai primenamas teisės aktų kontekstas ir nurodoma, kaip buvo rengiamas dokumentas (pvz., kaip buvo surinkta ir įvertinta informacija). Tekstas pritaikomas taip, kad atspindėtų kiekvieno GPGB informacinio dokumento individualią struktūrą.

2.3.3 Taikymo sritis

Įprastai glaustame GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Taikymo sritis“ kuo tiksliau nurodoma, kokių rūšių veiklai taikomas dokumentas. Taikymo sritis turi būti nustatyta taip, kad būtų išvengta nepageidaujamų spragų arba dubliavimosi su kitų GPGB informacinių dokumentų taikymo sritimi, visų pirma „vertikaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų taikymo sritimi.

Šiame skirsnyje turi būti pateikta bent nuoroda į susijusias veiklos kategorijas, išvardytas persvarstytos PITD I priede. Jei svarbu, įtraukiama daugiau išsamesnės informacijos apie tų kategorijų veiklai priskiriamus gamybos procesus ir atskiras proceso dalis. Jame taip pat turėtų būti paminimos pagrindinės tiesiogiai susijusios veiklos rūšys, kurioms taikomas dokumentas, net jei jų nėra tarp I priede nurodytų veiklos rūšių.

Šiame skirsnyje taip pat turėtų būti nurodyta veikla, gamybos procesai ar atskiros proceso dalys, kurie sąmoningai neįtraukiami į GPGB informacinio dokumento taikymo sritį, ir pateikiamos tokių išimčių priežastys (pvz., kad būtų išvengta spragų arba dubliavimosi su kitais GPGB informaciniais dokumentais, reglamentais ar teisės aktais, kurie jau gali apimti tą veiklą, procesus ar atskiras proceso dalis).

Taikymo srities apibrėžimas GPGB informaciniame dokumente nėra persvarstytos PITD I priede pateiktų veiklos rūšių aprašymo teisinis išaiškinimas.

„Horizontaliųjų“ ir „vertikaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų taikymo sritis turėtų atitikti 1.1.3 skirsnyje išdėstytus principus. „Horizontaliųjų“ GPGB informacinių dokumentų atveju apibūdinami ne tik nagrinėjami klausimai, bet ir jų sąsaja su „vertikaliaisiais“ GPGB informaciniais dokumentais, skirtais persvarstytos PITD I priede nurodytoms veiklos rūšims. Prireikus turėtų būti nurodyta, kurie kiti GPGB informaciniai dokumentai yra svarbūs, ir pateikiama nuoroda į juos.

Kai GPGB informaciniai dokumentai persvarstomi po to, kai GPGB išvados jau priimtos, šių GPGB išvadų taikymo sritis turėtų išlikti persvarstyto GPGB informacinio dokumento taikymo srities pagrindu. Tikslinant taikymo sritį reikėtų visų pirma paaiškinti jos sąveiką su kitais GPGB informaciniais dokumentais (pvz., siekiant išvengti spragų ar dubliavimosi) ir užtikrinti, kad į ją būtų tiksliai įtraukti persvarstymo metu sektoriaus taikomi gamybos procesai ir atskiros proceso dalys. Tai gali apimti pasenusių procesų ar atskirų proceso dalių pašalinimą ir naujų procesų, atsiradusių po GPGB išvadų priėmimo, įtraukimą.

2.3.4 **Bendra informacija apie atitinkamą sektorių**

Trumpame įvadiniame GPGB informacinio dokumento skyriuje „Bendra informacija apie atitinkamą sektorių“ pateikiama naujausia bendra informacija apie GPGB informaciniame dokumente aptariamą pramonės sektorių, pavyzdžiui, nurodomas įrenginių skaičius ir dydis, geografinis pasiskirstymas, gamybos pajėgumai ir ekonominiai aspektai. Jame turėtų būti nurodomi sektoriaus svarbiausi aplinkos apsaugos klausimai ir, jei įmanoma, kaip papildoma informacija pateikiami kai kurie bendri teršalų išmetimo ir suvartojimo duomenys, taip pat, jei įmanoma, informacija apie pažangą, padarytą siekiant poveikio klimatui neutralumo ir žiediškumo.

2.3.5 **Taikomi procesai ir gamybos būdai**

GPGB informacinio dokumento skyriuje „Taikomi procesai ir gamybos būdai“ trumpai apibūdinami gamybos procesai, šiuo metu taikomi pramonės sektoriuje (-iuose), kuriam (-iems) taikomas GPGB informacinis dokumentas, ir nurodomi sektoriuje taikomi gamybos būdai.

Nurodant veiklą, kuriai taikomas dokumentas, reikėtų nurodyti persvarstytos PITD I priede aprašytas veiklos rūšis ir tiesiogiai susijusias veiklos rūšis, kartu nurodant kitų GPGB informacinių dokumentų ryšį su tam tikrais kai kurių susijusių veiklos rūšių aspektais. Proceso variantai, besivystančios tendencijos ir alternatyvūs procesai turėtų būti aprašyti tiek, kiek jie svarbūs nustatant GPGB ir NGB.

Šiame skyriuje turėtų atsispindėti nuoseklūs tipinio proceso etapai. Įtraukiami visi arba kai kurie toliau pateikti klausimai (galbūt pakoreguoti, kad atitiktų perdirbimo padalinių ypatumus), nes jie gali būti svarbūs nustatant GPGB ir NGB:

— naudojamos žaliavos (įskaitant antrines ir (arba) perdirbtas) ir vartojamosios priemonės, ypatingą dėmesį skiriant ypatingos svarbos žaliavoms;

— energijos ir vandens suvartojimas;

— naudojamos cheminės medžiagos ir pagalbinės medžiagos;

— žaliavų paruošimas (įskaitant sandėliavimą ir tvarkymą);

— medžiagų perdirbimas;

— produkto gamyba;

— produkto baigiamasis apdirbimas;

— tarpinių ir galutinių produktų sandėliavimas ir tvarkymas;

— likučių (įskaitant šalutinius produktus) tvarkymas ir tolesnis likimas.

Turėtų būti apibūdinami faktiniai arba galimi santykiai ir ryšiai tarp įvairių veiklos rūšių ir (arba) procesų etapų, ypač kai jie gali paveikti bendrą aplinkosauginį veiksmingumą (pvz., kai vienos veiklos likučiai (įskaitant šalutinius produktus) galėtų būti panaudoti kaip žaliava kitos rūšies veiklai).

2.3.6 **Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai**

GPGB informacinio dokumento skyriuje „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“ pateikiama informacija apie viso proceso (ar procesų) ir jo (jų) atskirų dalių dabartinius teršalų išmetimo ir išteklių suvartojimo kiekius ir būdus, kuriais siekiama išvengti teršalų išmetimo arba sumažinti išmetamą jų kiekį bei padidinti išteklių naudojimo efektyvumą. Šiuo tikslu gali būti panaudota duomenų rinkinių, nurodytų 5.2 skirsnyje, informacija, taip pat Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo informacija apie išmetamuosius teršalus. Tam, kad būtų galima susidaryti vaizdą apie santykinį aplinkosauginį veiksmingumą, palyginti su kita panašia veikla, taip pat reikalinga informacija apie gamybos lygius ir proceso konfigūraciją, kad būtų galima išmetimo ir (arba) suvartojimo kiekius nurodyti kiekvieno proceso arba gamybos vieneto lygmeniu.

Kiek įmanoma, duomenys grupuojami pagal atitinkamą kontekstinę informaciją, pvz., įrenginio, objekto ar proceso tipą, produkto tipą, žaliavą (visų pirma dėmesį skiriant ypatingos svarbos žaliavoms), įrenginio dydį.

Informacija turėtų apimti dabartinį energijos, vandens, cheminių medžiagų ir žaliavų naudojimą. Duomenys turėtų apimti vykdant veiklą į orą ir vandenį išmetamų pagrindinių teršalų kiekius ir susidarančių likučių kiekius, taip pat, kai aktualu, informaciją apie išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skleidžiamą triukšmą bei kvapus. Jei turima informacijos, turėtų būti nurodomos atskirų proceso dalių sąnaudos ir išeigos, taip atkreipiant dėmesį į aplinkos apsaugos požiūriu reikšmingesnes proceso dalis, ir aptariamos atliekų perdirbimo ir medžiagų pakartotinio panaudojimo visame procese arba už jo ribų galimybės. Šiame skyriuje pateikiama informacija ir duomenimis remiamasi vertinant esminį poveikį įvairiems aplinkos komponentams ir jų tarpusavio sąsajas.

Šiame GPGB informacinio dokumento skyriuje pateikti išmetamųjų teršalų ir suvartojimo duomenys turėtų būti kuo tiksliau apibūdinti pateikiant išsamią informaciją apie procesą arba produkto tipą, naudojamą žaliavą (visų pirma dėmesį skiriant ypatingos svarbos žaliavoms), perdirbtų atliekų arba panaudotų ir (arba) pakartotinai panaudotų medžiagų dalį žaliavose (jei tai svarbu atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį arba suvartojimą), eksploatavimo sąlygas (pvz., viso pajėgumo procentinę dalį, kitų nei įprastų eksploatavimo sąlygų įtraukimą arba neįtraukimą, normines sąlygas), ėminių ėmimo ir analizės metodus. Be to, šiam tikslui gali būti pateikiami statistiniai duomenys (pvz., nurodomi vidurkiai, maksimalios ir minimalios vertės, intervalai).

Išmetimo ir suvartojimo duomenys turėtų būti pateikiami taip, kad juos būtų galima lengvai ir veiksmingai įvertinti (aktualumas tam tikriems pasektoriams, veiklai, susijusiems procesams, veiklos aplinkybėms ir t. t.).

2.3.7 **Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB**

2.3.7.1 **Bendra informacija apie gamybos būdus, svarstytinus nustatant GPGB ir NGB**

Rengiant GPGB išvadas, labai svarbus GPGB informacinio dokumento skyrius „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“. Jame pateikiamas susijusių gamybos būdų katalogas ir susijusi stebėsena, siekiant:

— išvengti teršalų išmetimo į orą, vandenį (įskaitant požeminį (gruntinį) vandenį) ir dirvožemį arba, kai tai neįmanoma, mažinti teršalų išmetimą,

— didinti išteklių naudojimo efektyvumą, pvz., žaliavų, vandens ir energijos vartojimo efektyvumą;

— skatinti dekarbonizaciją, įskaitant esminę pramonės transformaciją;

— išvengti atliekų susidarymo arba jį sumažinti;

— skatinti žiedinę ekonomiką, pvz., gerinant atliekų naudojimą arba antrinių žaliavų naudojimą (visų pirma dėmesį skiriant ypatingos svarbos žaliavoms);

— užkirsti kelią pavojingųjų medžiagų naudojimui arba sumažinti pavojingųjų medžiagų naudojimo mastą;

— užkirsti kelią teršalų išmetimui arba sumažinti jų poveikį biologinei įvairovei.

Šiame GPGB informacinio dokumento skyriuje apibūdinti gamybos būdai (pagal 2.3.7.2 skirsnyje apibūdintą struktūrą) yra laikomi tinkamiausiais susijusios veiklos GPGB ir NGB nustatyti. Jie turėtų apimti ir naudojamą technologiją, ir tai, kaip įrenginiai suprojektuoti, pastatyti, prižiūrimi, eksploatuojami ir nutraukiama jų eksploatacija. Siekiant aiškumo, GPGB ir NGB turėtų būti aprašyti atskiruose skirsniuose.

Jei GPGB informaciniai dokumentai rengiami ir persvarstomi po to, kai jau priimtos atitinkamo sektoriaus GPGB išvados, šio skyriaus plėtojimo pagrindas turėtų būti tie gamybos būdai, kurie jau nustatyti kaip GPGB. Tokiu atveju nesitikima, kad skirsnyje „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ bus dar vertinami tie gamybos būdai, kurie jau laikomi GPGB. Todėl vietoj to rengimo ar persvarstymo procese daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tik konkretiems sektoriams būdingiems pokyčiams, pavyzdžiui, pasenusių gamybos būdų panaikinimui arba naujų gamybos būdų, atsiradusių po to, kai buvo priimtos GPGB išvados, įtraukimui.

Aprašyti gamybos būdai taip pat turėtų apimti priemones, naudojamas siekiant užkirsti kelią avarijų ir incidentų padariniams aplinkai arba juos apriboti, ir, kai tinkama, atitinkamas vietos atkūrimo priemones. Jie taip pat turėtų apimti priemones, kurių imamasi taršai išvengti arba sumažinti neįprastomis veikimo sąlygomis (pvz., atliekant paleidimo ir išjungimo operacijas, taip pat nuotėkio, veikimo sutrikimų, momentinio veiklos sustabdymo ir galutinio veiklos nutraukimo atvejais).

GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ taip pat turėtų būti nustatyti NGB.

Informacijoje apie kiekvieną naują gamybos būdą turi būti pateikiamas bent jo aprašymas, potencialus jo veiksmingumas, palyginti su esamais GPGB, veiklos duomenys, galimas poveikis įvairiems aplinkos komponentams, preliminarus sąnaudų ir naudos įvertinimas, su taikomumu susiję techniniai aspektai ir jo brandos lygis, įskaitant laikotarpį, per kurį gamybos būdas gali tapti prieinamas rinkoje.

Kadangi GPGB informaciniai dokumentai nėra numatyti kaip taršos prevencijos ir kontrolės būdų vadovėliai, šiame skyriuje gamybos būdai aprašomi glaustai.

Jei gamybos būdas jau yra tinkamai aprašytas kitame GPGB informaciniame dokumente, gali būti pateikiama nuoroda į jį. Jei tarp sektorių esama skirtumų, apie juos informuojama atnaujinamo GPGB informacinio dokumento antraštinėje dalyje „Techninis aprašymas“. GPGB informaciniame dokumente taip pat turėtų būti pateikiama su konkrečiu sektoriumi susijusi informacija pagal 2.3.7.2 skirsnyje aprašytą struktūrą, t. y. pagal antraštines dalis „Aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys“, „Su taikomumu susiję techniniai aspektai“, „Ekonomika“, „Poveikis įvairiems aplinkos komponentams“ ir „Įrenginių, objektų arba procesų pavyzdžiai“.

Šie galimi gamybos būdai apima ir poveikio aplinkai prevencijos, ir kontrolės priemones, pripažįstant, kad pirmenybė, jei įmanoma, teikiama poveikio aplinkai prevencijai, o ne taršos mažinimui. Turėtų būti aptarta geroji veiklos praktika ir apsvarstytos (prevencinės) priežiūros sistemos, proceso kontrolės metodai ir nuostatos nenumatytiems atvejams. Jei aktualu ir turima pakankamai pagrindžiamosios informacijos (žr. 4.4 skirsnį), gali būti įtraukiami aptariamame sektoriuje dar tik pradedami taikyti gamybos būdai, kurie kituose sektoriuose jau yra plačiai naudojami.

Reikėtų siekti į šį GPGB informacinio dokumento skyrių įtraukti tiek informacijos, kiek jos reikia norint įvertinti, ar konkretus būdas (pavienis arba derinant kartu su kitais) gali būti laikomas atitinkamo sektoriaus GPGB arba NGB, taip pat įvertinti jo taikomumą konkrečiame sektoriuje. Šiam vertinimui atlikti visų pirma yra svarbi informacija, susijusi su veiklos duomenimis ir aplinkosauginiu veiksmingumu, poveikiu įvairiems aplinkos komponentams, su taikomumu susiję techniniai aspektai, ekonominiai aspektai ir įrenginių, objektų ar procesų pavyzdžiai. Šiame skyriuje kiekvienas gamybos būdas turėtų būti aptariamas iš anksto nesprendžiant, ar jis atitinka visus GPGB arba NGB kriterijus (žr. persvarstytos PITD 3 straipsnio 10 ir 14 dalis ir III priedą).

2.3.7.2 **Informacija apie kiekvieną gamybos būdą**

Informaciją apie kiekvieną gamybos būdą turėtų sudaryti visi lentelėje nurodyti elementai.

Aprašymas
Techninis aprašymas
Pasiekta nauda aplinkai (arba tikėtina nauda aplinkai NGB atveju)
Aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys
Poveikis įvairiems aplinkos komponentams
Su taikomumu susiję techniniai aspektai
Ekonominiai aspektai
Įgyvendinimą skatinantys veiksniai
Įrenginių, objektų ir procesų pavyzdžiai (NGB atveju bandomieji ar bandymų įrenginiai, objektai ir procesai)
Literatūros nuorodos
Technologinės brandos lygis (taikoma tik NGB)

Pagrindiniai duomenų, įskaitant pirmiau minėtą informaciją, rinkimo principai išdėstyti 5 skyriuje.

2.3.7.2.1 **Aprašymas**

Turėtų būti pateiktas trumpas gamybos būdo aprašymas siekiant jį panaudoti GPGB išvadose (žr. 3.2 skirsnį).

2.3.7.2.2 **Techninis aprašymas**

Naudojant chemines ar kitas lygtis, paveikslėlius, diagramas ir struktūrines schemas, turėtų būti pateikiamas išsamesnis, tačiau glaustas techninis aprašymas.

2.3.7.2.3 **Pasiekta nauda aplinkai (arba tikėtina nauda aplinkai NGB atveju)**

Reikėtų nurodyti pagrindinę galimą naudą aplinkai, kurią galima gauti taikant šį gamybos būdą. Tai apima, pavyzdžiui, mažesnį energijos ir vandens suvartojimą; mažesnį į vandenį, orą ir dirvožemį išmetamų teršalų kiekį; mažesnį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį; mažesnį žaliavų, visų pirma ypatingos svarbos žaliavų, suvartojimą; mažesnį cheminių medžiagų naudojimo mastą arba jų pakeitimą saugesnėmis cheminėmis medžiagomis ir (arba) didesnį saugesnių cheminių medžiagų naudojimą; atliekų susidarymo mažinimą; didesnį žiediškumą.

Kalbant apie NGB, tikėtina jo nauda aplinkai taip pat turėtų būti nurodyta ją palyginant su GPGB aplinkosauginiu veiksmingumu.

2.3.7.2.4 **Aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys**

Turėtų būti nurodomi tikrieji gerai veikiančių (visos aplinkos atžvilgiu) įrenginių, objektų ir procesų, taikančių gamybos būdą kartu su susijusia kontekstine informacija, konkretūs veiksmingumo duomenys ([10]) (įskaitant išmetamųjų teršalų kiekius ([11]), suvartotų žaliavų (visų pirma ypatingos svarbos žaliavų) kiekį, suvartoto vandens kiekį, suvartotos energijos kiekį ir susidariusių likučių kiekį), kaip nurodyta 5.4 skirsnyje.

([10]) Laikantis konkurencijos teisės aktuose nustatytų sąlygų ir konfidencialios verslo informacijos apsaugos nuostatų, žr. 5.3 dalį.

([11]) Teršalų koncentracija ir savitoji teršalų apkrova (jei turima duomenų) arba duomenys, iš kurių galima gauti šią informaciją, įskaitant naudotus stebėsenos metodus ir normines sąlygas. Pateikiant savitosios apkrovos duomenis turėtų būti aiškiai apibrėžta, su kokiu produktu jie susiję.

NGB atveju informacija apie aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenis gali būti prieinama ne tokiu pačiu mastu, kaip apie gamybos būdus, svarstytus nustatant GPBG. Tokiais atvejais kartu su turima informacija, pavyzdžiui, gauta iš bandomųjų, bandymų ar pirmųjų tokio pobūdžio įrenginių, objektų ar procesų, gali būti pateikiami arba papildomi argumentai dėl tikėtinos naudos aplinkai ir aplinkosauginio veiksmingumo (be kita ko, palyginti su dabartiniu GPGB veiksmingumu).

Turėtų būti įtraukiama visa kita naudinga informacija toliau nurodytais klausimais:

— kaip gamybos būdas turėtų būti suprojektuojamas, eksploatuojamas, techniškai prižiūrimas, kontroliuojamas ir nutraukiama jo eksploatacija (žr. 5.4 skirsnį),

— su gamybos būdo taikymu susijusi teršalų išmetimo stebėsena (žr. 5.4.8 skirsnį),

— gamybos būdo jautrumas ir patvarumas;

— nelaimingų atsitikimų žalos aplinkai prevencija.

Turėtų būti pabrėžiamas sąnaudų (pvz., žaliavų ir kuro, energijos, vandens, cheminių medžiagų pobūdžio bei kiekio) ir išeigos (išmetamųjų teršalų, likučių, produktų) ryšys, ypač kai jis svarbus gerinant supratimą apie skirtingus poveikius aplinkai ir jų tarpusavio sąveiką, pavyzdžiui, kai teko daryti tokius kompromisus dėl išeigų, kad tuo pačiu metu buvo neįmanoma pasiekti tam tikrų aplinkosauginio veiksmingumo lygių.

Išmetimo ir suvartojimo duomenys turėtų būti kiek įmanoma papildyti svarbia informacija apie veikimo sąlygas (pvz., nurodoma viso pajėgumo procentinė dalis, kuro sudėtis, gamybos būdo apėjimas, tai, ar įtraukiamos neįprastos veikimo sąlygos, taip pat nurodomos norminės sąlygos), atrankos ir analitiniais metodais ir statistine duomenų išraiška (pvz., trumpalaikiais ir ilgalaikiais vidurkiais, maksimaliomis vertėmis, intervalais ir pasiskirstymais; žr. visų pirma 5.4.8 skirsnį).

Kalbant apie į vandenį išleidžiamų teršalų duomenis, naudinga kontekstinė informacija apie ėminių ėmimo vietą ir (arba) charakteristikas (pvz., atskirą arba kombinuotą ir (arba) mišrų nuotekų srautą, susijusią pradinės grandies veiklą, galutinio išleidimo vietą).

Turėtų būti įtraukiama informacija apie sąlygas arba aplinkybes, trukdančias naudoti gamybos būdą (įskaitant taršos mažinimo būdą) visu pajėgumu ir (arba) verčiančias visiškai arba iš dalies apeiti šį gamybos būdą, ir priemones, kurių buvo imtasi siekiant atkurti visą jo eksploatacinį veiksmingumą.

Šios GPGB informacinio dokumento dalies informacija itin svarbi nustatant išmetamųjų teršalų kiekius ir aplinkosauginio veiksmingumo lygius, susijusius su GPGB ir NGB taikymu.

2.3.7.2.5 **Poveikis įvairiems aplinkos komponentams**

Kad būtų galima įvertinti poveikį aplinkai kaip visumai, turėtų būti nurodomas dėl gamybos būdo taikymo atsirandantis arba, NGB atveju, numatomas neigiamas poveikis įvairiems aplinkos komponentams, kad būtų galima atlikti įvairių gamybos būdų palyginimą. Gali būti įtraukti tokie klausimai, kaip antai:

— žaliavų (visų pirma ypatingos svarbos žaliavų), įskaitant chemines medžiagas, suvartojimas ir pobūdis;

— vandens suvartojimas;

— suvartojamos energijos kiekis;

— poveikis klimato kaitai;

— stratosferos ozono ardymo potencialas;

— fotocheminio ozono kūrimo potencialas;

— teršalų išmetimo į orą sukeliamas rūgštėjimas;

— į aplinkos orą išmetamos kietosios dalelės (įskaitant mikrodaleles ir metalus),

— sausumos ir vandens eutrofikacija dėl teršalų išmetimo į orą ar vandenį,

— deguonies vandenyje mažinimo potencialas;

— patvariosios / toksiškos / bioakumuliacinės sudedamosios dalys (įskaitant metalus);

— likučių susidarymas ir tipas;

— galimybių pakartotinai naudoti, naudoti likučius arba perdirbti atliekas apribojimai;

— skleidžiamas triukšmas, vibracija arba kvapas;

— poveikis biologinei įvairovei;

— poveikis žmonių sveikatai;

— didesnė nelaimingų atsitikimų rizika.

Jei poveikis įvairiems aplinkos komponentams yra reikšmingas, reikia atsižvelgti į Ekonominio poveikio ir poveikio įvairiems aplinkos komponentams informacinį dokumentą (angl. *Reference Document on Economics and Cross-media Effects (ECM)*).

2.3.7.2.6 **Su taikomumu susiję techniniai aspektai**

Išskyrus atvejus, kai tam tikrą gamybos būdą galima taikyti visame pramonės sektoriuje, kuriam taikomas GPGB informacinis dokumentas (žr. 2.3.3 skirsnį), turėtų būti nurodyti pagrindiniai bendrieji techniniai to gamybos būdo naudojimo tame sektoriuje apribojimai.

Pagrindiniai konkrečiam sektoriui taikomi apribojimai, kuriuos reikėtų nurodyti, yra šie:

— nurodomi sektoriaus įrenginių, objektų ar procesų tipai, kuriems konkretus būdas negali būti taikomas;

— įgyvendinimo apribojimai tam tikrais bendrais atvejais, atsižvelgiant, pvz., į:

  — tai, ar įrenginys, objektas ar procesas yra naujas ar jau esamas, atsižvelgiant į veiksnius, susijusius su modernizavimu (pvz., ar yra erdvės), ir sąveiką su jau taikomais būdais;

  — įrenginio, objekto ar proceso dydį, pajėgumą (didelis ar mažas) ar apkrovos koeficientą ir eksploatavimo režimą;

  — gaminamų produktų kiekį, rūšį ir kokybę;

  — naudojamo kuro ar žaliavos (visų pirma ypatingos svarbos žaliavų) rūšį;

  — vietos sąlygas, kaip antai: žaliavų prieinamumą, prieigą prie atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos ar kitos būtinos infrastruktūros (pvz., CO_2 transportavimo ir saugojimo);

  — saugos problemas;

  — žmonių sveikatą;

  — klimato sąlygas.

Nurodant šiuos apribojimus turėtų būti pateikiamos ir priežastys.

Šie apribojimai išvardyti ne siekiant pateikti galimų vietos sąlygų, galinčių paveikti gamybos būdo taikomumą konkrečiame įrenginyje, objekte ar procese sąrašą.

2.3.7.2.7 **Ekonominiai aspektai**

Įtraukiama informacija apie būdų taikymo išlaidas (kapitalas ir (arba) investicijos, veiklos ir priežiūros išlaidos, įskaitant išsamią informaciją apie tai, kaip šios išlaidos buvo apskaičiuotos ir (arba) įvertintos), galimybes sutaupyti juos taikant (pvz., efektyvesnis žaliavų ar energijos ir (arba) vandens suvartojimas, atliekų apmokestinimas, palyginti su kitais būdais trumpesnis atsipirkimo laikotarpis), pajamas ar kitą naudą, įskaitant išsamią informaciją apie tai, kaip jos buvo apskaičiuotos ir (arba) įvertintos. Be to, turėtų būti įtraukta kontekstinė informacija apie parametrus, darančius poveikį duomenims apie išlaidas, pavyzdžiui, vietos sąlygas (pvz., vandens ir (arba) energijos kainodarą).

NGB atveju turėtų būti pateikti preliminarūs išlaidų įverčiai, įskaitant prielaidas ir neapibrėžtis, jei jų yra.

Pageidautina, kad duomenys apie išlaidas būtų nurodomi eurais. Jei perskaičiuojama iš kitos valiutos, duomenys turėtų būti nurodomi pradine valiuta ir duomenų surinkimo metai, kadangi laikui bėgant valiutų keitimo kursas keičiasi. Kartu su įrangos ar paslaugų kaina / kaštais turėtų būti nurodomi jų pirkimo metai. Kai informacija apie gamybos būdo taikymo išlaidas gaunama iš įrenginių, esančių už Sąjungos ribų, kartu turėtų būti pateikiama sąmata, kokios būtų vidutinės lygiavertės šio gamybos būdo įgyvendinimo Sąjungoje išlaidos.

Pageidautina, kad duomenys apie išlaidas būtų nurodomi kaip duomenys apie ribines išlaidas, kad būtų galima įvertinti bendrųjų išlaidų pokytį.

Siekiant pateikti būdo išlaidų kontekstą, jei įmanoma, turėtų būti nurodoma informacija apie sektoriaus rinką.

Turėtų būti įtraukta informacija, susijusi tiek su naujais, tiek su esamais įrenginiais, objektais ar procesais. Tai padėtų įvertinti, jei įmanoma, būdo ekonominį perspektyvumą atitinkamam sektoriui ir galimus ekonominius jo taikymo apribojimus.

Remiantis persvarstytos PITD 3 straipsnio 10 dalies b punktu ir 14 dalimi, kad būtų galima įvertinti ekonominį perspektyvumą, atitinkamais atvejais turėtų būti pateikta informacija apie gamybos būdo taikymo išlaidų rezultatyvumą (pvz., eurais už sumažintą teršalo masę).

Kalbant apie stebėsenos išlaidas, galima atsižvelgti į PITD reglamentuojamų įrenginių į orą ir vandenį išmetamų teršalų stebėsenos informacinę ataskaitą (angl. *Reference Report on Monitoring of emissions to air and water from IED installations*).

Iškilę konfidencialumo klausimai turėtų būti sprendžiami taip, kaip paaiškinta 5.3 skirsnyje.

2.3.7.2.8 **Įgyvendinimą skatinantys veiksniai**

Kai tinkama, turėtų būti nurodomos konkrečios vietos sąlygos, reikalavimai (pvz., teisės aktai, saugos priemonės), įsipareigojimai dėl tvaraus vartojimo arba neaplinkosauginiai veiksniai (pvz., didesnis gamybos kiekis, geresnė produktų kokybė, ekonominės iniciatyvos, kaip antai subsidijos, mokesčių lengvatos ar kitoks finansavimas), skatinantys arba stimuliuojantys gamybos būdo įgyvendinimą.

2.3.7.2.9 **Įrenginių, objektų ar procesų pavyzdžiai**

Turėtų būti nurodomi įrenginiai, objektai ar procesai, kuriuose gamybos būdas jau taikomas ir iš kurių surinkta informacija, naudojama šio GPGB informacinio dokumento skirsnio, susijusio su tuo gamybos būdu, projektui rengti, taip pat nurodomas gamybos būdo taikymo Sąjungoje ir pasaulyje mastas.

NGB atveju turėtų būti išvardytos nuorodos į bandomuosius, bandymų ar pirmuosius tokio pobūdžio įrenginius, objektus ar procesus. Taip pat gali būti naudojama INCITE informacija (žr. 4.4 skirsnį).

2.3.7.2.10 **Literatūros nuorodos**

Turėtų būti įtraukiama literatūra ar kiti šaltiniai (pvz., knygos, ataskaitos, studijos, interneto svetainės), panaudoti rašant šį skirsnį, kuriuose pateikiama daugiau išsamios informacijos apie gamybos būdą. Kai šaltinių medžiaga yra didelės apimties, nuorodos daromos į konkrečius puslapius ar skirsnius.

Jei įmanoma, literatūros nuorodos turėtų būti pateikiamos per GPGB informacinę sistemą (žr. 4.7.1 skirsnį).

2.3.7.2.11 **NGB technologinės brandos lygis**

Turėtų būti įtraukta informacija apie NGB brandos lygį, pavyzdžiui:

— dabartinį ir numatomą technologinės parengties lygį užbaigus technologinę plėtrą;

— gamybos būdo taikymo apribojimus ir galimybes jį taikyti platesniu mastu;

— numatomą parengimo rinkai laikotarpį (pvz., numatomą eksploatavimo didelio masto pramonės įrenginyje pradžios datą);

— aplinkosauginio veiksmingumo duomenų, gautų atliekant pramoninius bandymus realiomis sąlygomis ir iš demonstracinių bandomųjų objektų, prieinamumą.

2.3.8 **Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados**

GPGB informacinio dokumento skyriuje „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“, remiantis ankstesniuose skyriuose apibūdintu keitimusi informacija ir atsižvelgiant į persvarstytos PITD 3 straipsnio 10 dalyje pateiktą sąvokos „geriausi prieinami gamybos būdai“ apibrėžtį ir į persvarstytos PITD III priede pateiktus kriterijus, pateikiamos išvados, kas yra sektoriaus geriausi prieinami gamybos būdai.

GPGB išvadose taip pat pateikiamos išvados dėl šio sektoriaus NGB. Šios išvados grindžiamos ankstesniuose skyriuose nurodytu keitimusi informacija ir jose atsižvelgiama į sąvokos „nauji gamybos būdai“ apibrėžtį. GPGB išvadose GPGB ir NGB turėtų būti aiškiai atskirti.

Konkrečiame GPGB išvadų skirsnyje taip pat minimi GPGB ir NGB, kurie gali sudaryti sąlygas esminei pramonės transformacijai pasiekti, ir aplinkybės, kuriomis tokia transformacija gali būti įmanoma (taip pat žr. 3.6 skirsnį).

Nustatant GPGB išvadas pramonės sektoriaus atžvilgiu svarstomi bendrieji gamybos būdų aplinkosauginio veiksmingumo kriterijai, įskaitant poveikį įvairiems aplinkos komponentams, taikomumą ir jų taikymo išlaidas.

Reikėtų pažymėti, kad įrodymai (pvz., patikima techninė ir ekonominė informacija), patvirtinantys, kad būdas iš tiesų yra GPGB, gali būti susiję su vienu ar daugiau kur nors pasaulyje esančių įrenginių, taikančių tą būdą. Kai informacija apie gamybos būdą gaunama tik iš vieno įrenginio arba tik iš įrenginių, esančių už Sąjungos ribų, TDG turėtų nuodugniai įvertinti gamybos būdo taikomumą konkrečiam sektoriui.

Daugiau informacijos apie GPGB išvadas ir elementus, kuriuos, remiantis persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 dalimi, jos turėtų aprėpti, pateikta 3 skyriuje.

2.3.9 **Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui**

Trumpame GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“ turėtų būti nurodoma GPGB informacinio dokumento rengimo ar persvarstymo proceso pradžios data, trukmė ir pagrindiniai etapai (pvz., TDG posėdžiai, pateikti dokumento projektai).

Paminimos TDG dalyvavusios institucijos ir organizacijos, aktyviai prisidėjusios prie keitimosi informacija, taip pat pagrindiniai informacijos, kuria grindžiamas GPGB informacinis dokumentas, šaltiniai, pabrėžiant ypatingo dėmesio vertas ataskaitas ar pranešimus, padėjusius užtikrinti rezultatų patikimumą.

Keičiantis informacija pasiektas sutarimo lygis turėtų būti nurodomas pranešant apie pagrįstas ([12]) TDG narių skirtingas nuomones ir apie tai, kiek joms pritarė TDG nariai.

Šiame skyriuje pateikiama nuoroda į forumo nuomonę dėl pasiūlyto GPGB informacinio dokumento turinio ir nurodomi visi klausimai, kuriuos reikėjo išspręsti per GPGB išvadų priėmimo procedūrą.

Turėtų būti nurodyti visi svarbūs neišspręsti klausimai ar žinių spragos. Atsižvelgiant į kitą dokumento persvarstymą, turėtų būti įtraukiamos rekomendacijos dėl tolimesnių tyrimų ar informacijos rinkimo.

2.3.10 **Nuorodos**

GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Nuorodos“ išvardijami informacijos šaltiniai, kuriuos EU-BRITE naudojo rengdamas dokumentą, ypač dokumentai, kuriuos per informacijos mainus pateikė TDG nariai. TDG nariai taip pat turėti galimybę naudotis šiais dokumentais sistemoje BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį), nebent juose bus konfidencialios informacijos (žr. 5.3 skirsnį) arba jie negalės būti toliau platinami dėl autorių teisių.

2.3.11 **Terminų ir santrumpų žodynėlis**

Standartinės struktūros (ir su įvadu) GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Terminų ir santrumpų žodynėlis“ apibendrinami ir apibrėžiami specialūs techniniai terminai ir visos dokumente vartojamos santrumpos.

([12]) Žodžiu „pagrįstos“ daroma nuoroda į metodą, apibrėžtą 4.6.1.4.2 skirsnyje.

2.3.12 **Priedai**

Jei sektoriui tai aktualu ir turima informacijos, pagrindinė GPGB informacinio dokumento dalis gali būti papildyta priedais, kuriuose pateikiama papildomos informacijos, paimtos iš literatūros ir (arba) konkrečių atvejų tyrimų.

Teisės aktų santraukos į GPGB informacinius dokumentus neįtraukiamos.

3 **3 SKYRIUS. GPGB IŠVADOS**

3.1 **Įvadas**

Kaip paminėta 1.1.1 skirsnyje, persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 dalyje „GPGB išvados“ apibrėžiamos kaip „dokumentas, į kurį įtrauktos GPGB informacinio dokumento dalys, kuriose išdėstomos GPGB ir NGB išvados, jie aprašomi, pateikiama informacija dėl jų pritaikymo galimybių, išmetamųjų teršalų kiekiai, susiję su tų gamybos būdų taikymu, aplinkosauginio veiksmingumo lygiai, susiję su tų gamybos būdų taikymu, aplinkosaugos vadybos sistemos turinys, įskaitant lyginamuosius indeksus, susijusią stebėseną, susijusius suvartojimo lygius ir, kai tinkama, atitinkamos vietos atkūrimo priemones“.

Todėl GPGB informacinio dokumento skyrius „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“ turi būti parengtas taip, kad apimtų visus pirmiau minėtus aspektus ir kad tekstas galėtų būti tiesiogiai naudojamas rengiant ir priimant sprendimą dėl GPGB išvadų pagal persvarstytos PITD 13 straipsnio 5 dalį.

Dėl aiškumo dokumente turi būti vienareikšmiškai apibrėžiamos veiklos rūšys, kurioms taikomos tos GPGB išvados. Be to, turėtų būti nurodoma, kad GPGB išvadose apibūdintų gamybos būdų sąrašas nėra nei privalomas, nei išsamus. Galima taikyti kitus gamybos būdus, kuriais užtikrinamas bent lygiavertis aplinkos ir žmogaus sveikatos apsaugos lygis. Prireikus taip pat gali būti įtrauktos konkretiems sektoriams skirtos apibrėžtys.

Į GPGB išvadas turėtų būti įtraukti keli pavieniai GPGB ar NGB ir nurodoma, kuris gamybos būdas ar jų deriniai laikytini GPGB arba NGB siekiant konkretaus aplinkosauginio tikslo. Šie gamybos būdai aprašyti GPGB informacinio dokumento skyriuje „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“.

Kiekvienas GPGB gali būti pateikiamas nurodant susijusius išmetamųjų teršalų kiekius, aplinkosauginio veiksmingumo lygius arba lyginamuosius indeksus arba jų nenurodant.

Jei manoma, kad tai naudinga kompetentingoms institucijoms ir ūkio subjektams, GPGB išvadose gali būti pateikti pareiškimai, kad tam tikri gamybos būdai nėra GPGB ir buvo sąmoningai neįtraukti į GPGB išvadas dėl, pavyzdžiui, tokių veiksnių kaip nedidelis arba nepatikimas aplinkosauginis veiksmingumas, nepakankamas prieinamumas, ekonominiai aspektai, techninės ir ekonominės modernizavimo aplinkybės, poveikis įvairiems aplinkos komponentams ar veikimo patikimumas.

Pagal persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 dalį, GPGB išvadose dar turėtų būti aptarta stebėsena, susijusi su GPGB (stebėsenos dažnumas ir metodai). GPGB išvadose taip pat nurodomas aplinkosaugos vadybos sistemos turinys (žr. 3.4 skirsnį) ir, kai tinkama, atitinkamos vietos atkūrimo priemonės.

Pagal persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 dalį, GPGB išvadose taip pat gali būti nurodytas NGB, nurodant susijusius išmetamųjų teršalų kiekius ar aplinkosauginio veiksmingumo lygius arba jų nenurodant. Išsamesnė informacija pateikta 3.5 skirsnyje.

Pagal persvarstytos PITD 3 straipsnio 9a dalį ir 27 straipsnį, GPGB išvadose turi būti nustatyti GPGB arba NGB, sudarantys sąlygas esminei pramonės transformacijai. Išsamesnė informacija pateikta 3.6 skirsnyje.

GPGB išvadose dėl turėtų būti aptariamos ir neįprastos eksploatavimo sąlygos (tokios kaip paleidimo ir išjungimo operacijos, nuotėkis, triktys, momentiniai veiklos pertrūkiai ir visiškas operacijų nutraukimas), kai jos laikomos svarbiomis aplinkos ar žmonių sveikatos apsaugos atžvilgiu.

Struktūriškai GPGB išvados sisteminamos kelias atskiras išvadas grupuojant pagal bendrus požymius, pvz., pagal aplinkosaugos klausimus, gamybos proceso etapus, galutinius produktus, nelygu kas aktualu.

3.2 **Atskiro GPGB ar NGB elementai**

3.2.1 **Bendrieji aspektai**

Kiekvienas atskiras GPGB ar NGB turėtų būti aprašytas naudojant standartinę formą, kurios struktūra iš esmės priklauso nuo to, ar išmetamųjų teršalų kiekis, aplinkosaugos veiksmingumo lygis arba lyginamasis indeksas siejamas su GPGB ar NGB, ar ne.

Visi atskiri GPGB ar NGB turėtų būti sunumeruoti, kad būtų lengviau daryti į juos nuorodas; pirmiausia nurodoma, kokio (-ių) aplinkosaugos tikslo (-ų) ir (arba) teigiamo poveikio aplinkai siekiama (pvz., išvengti dulkių išmetimo arba jį sumažinti, išvengti vandens vartojimo arba jį sumažinti, išvengti atliekų susidarymo arba jį sumažinti); toliau eina „GPGB yra skirtas“ arba „NGB yra skirtas“ ir gamybos būdas ar gamybos būdų derinys, kuris gali būti naudojamas siekiant įgyvendinti šiuos tikslus.

Kiekvienas GPGB ar NGB pateikiamas nurodant gamybos būdus arba jų derinių, padėsiančius įgyvendinti nurodytus aplinkosaugos tikslus ir (arba) turėsiančius teigiamą poveikį aplinkai, ir įtraukiama informacija, padėsianti įvertinti, kokios yra galimybės jį taikyti konkrečiam sektoriui.

3.2.2 **Gamybos būdų aprašymas**

Gamybos būdų aprašymas turėtų būti trumpas, bet pakankamai informatyvus, kad būtų naudingas kompetentingoms institucijoms ir ūkio subjektams. Neapibrėžtų akronimų ir techninio žargono reikėtų vengti. Pagrindas GPGB išvadose pateikiamiems aprašymams turėtų būti trumpi gamybos būdų aprašymai, įtraukti į GPGB informacinio dokumento skyrių „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ (žr. 2.3.7 skirsnį).

Prireikus į minėtą aprašymą turėtų būti įtraukiami ir GPGB apibrėžtyje nurodyti aspektai (pvz., priežiūra, projektavimas, eksploatavimas, eksploatavimo nutraukimas).

3.2.3 **Informacija būdų taikomumui įvertinti**

Jei nenurodyta kitaip, paprastai GPGB išvadose nurodyti būdai yra visuotinai taikytini atitinkamai veiklai. „Visuotinai taikomas“ reiškia, kad gamybos būdai yra tinkami naudoti esant daugumai sąlygų ir daugumoje atitinkamo pramonės sektoriaus įrenginių, nors gali būti konkrečių situacijų ar aplinkybių, kai šių gamybos būdų įgyvendinimas gali būti neįmanomas arba nepraktiškas.

Jei tam tikro būdo taikomumas yra ribotas, tai turėtų būti aiškiai nurodoma. GPGB išvadose aptariant taikomumo klausimus turėtų būti remiamasi informacija, pateikta GPGB informacinio dokumento skyriuje „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ (žr. 2.3.7 skirsnį, ypač informaciją, pateiktą skirsniuose „Su taikomumu susiję techniniai aspektai“, „Ekonominiai aspektai“ ir „Poveikis įvairiems aplinkos komponentams“).

Informacija, pagal kurią vertinamas gamybos būdų taikomumas, visų pirma turėtų būti apimti šiuos aspektus (jei taikoma): ar tai naujas, ar jau esamas įrenginys, objektas ar procesas, įrenginio ar objekto dydis, proceso tipas, naudojamo kuro ar žaliavų rūšis (visų pirma dėmesį skiriant ypatingos svarbos žaliavoms), suvartojami kiekiai, apkrovos koeficientas, eksploatavimo valandų skaičius, produkcija ar našumas, klimato sąlygos ir erdvės reikalavimai. Poveikis kitiems aplinkos komponentams neturėtų būti minimas, jei dėl jo neatsiranda taikymo apribojimų.

3.3 **Konkretus GPGB ir jį taikant išmetamų teršalų kiekiai, aplinkosauginio veiksmingumo lygiai ar lyginamieji indeksai**

3.3.1 **Bendrieji aspektai**

Su GPGB susijęs išmetamųjų teršalų kiekis, su GPGB susijęs aplinkosauginio veiksmingumo lygis arba lyginamasis indeksas turėtų būti įtraukiamas, jei tam yra tvirtų argumentų. Tai turėtų būti atliekama remiantis informacija, kuria apsikeitė TDG, ir atsižvelgiant į įrenginių, objektų ir procesų duomenų, gautų keičiantis informacija, kiekį ir kokybę.

Su GPGB taikymu susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai ir lyginamieji indeksai gali būti:

— išteklių (medžiagų, vandens ir energijos) naudojimo efektyvumo lygiai;

— pakartotinai panaudojamo vandens kiekiai, pakartotinio vandens naudojimo ir likučių naudojimo arba atliekų perdirbimo lygiai;

— susidarančių atliekų ir išleidžiamų nuotekų kiekiai;

— kiti lygiai (pvz., taršos mažinimo veiksmingumas).

Šie aplinkosauginio veiksmingumo lygiai ir lyginamieji indeksai turėtų būti pateikiami kartu su susijusiomis norminėmis sąlygomis.

Su GPGB taikymu susiję išmetamųjų teršalų kiekiai ir (arba) aplinkosauginio veiksmingumo lygiai ir lyginamieji indeksai turėtų būti išreiškiami intervalu, o ne atskiromis vertėmis. Intervalas gali atspindėti skirtumus tam tikro tipo proceso ar įrenginio ribose (pvz., galutinio produkto rūšies ir (arba) grynumo ir kokybės skirtumus, įrenginio projekto, konstrukcijos, dydžio, pajėgumo ar jame taikomų procesų skirtumus), lemiančius skirtingą aplinkosauginį veiksmingumą taikant GPGB.

Pageidautina naudoti tikrąjį, o ne „<X“ tipo intervalą, nes jis ne toks informatyvus.

EU-BRITE ir TDG turėtų įvertinti duomenis, surinktus keičiantis informacija (žr. 5 skyrių), kad gautų ir apatinę, ir viršutinę intervalo ribas.

Nustatant su GPGB taikymu susijusius aplinkosauginio veiksmingumo lygius, siekiant atsižvelgti į duomenų rinkimo apribojimus ar techninius klausimus (pvz., skirtingų stebėsenos metodų naudojimą, matavimų neapibrėžtumą, duomenų svyravimus įprastomis eksploatavimo sąlygomis), gali būti naudojamos suapvalintos reikšmės.

3.3.2 **Išmetamųjų teršalų kiekiai taikant konkretų GPGB**

Išmetamųjų teršalų kiekiai taikant konkretų GPGB (GPGB-ITK) išreiškiami išmetamųjų teršalų kiekio skaitiniu intervalu. Turi būti aiškiai apibrėžti vienetai, norminės sąlygos (pvz., deguonies lygis išmetamose dujose, temperatūra, slėgis), jei taikytina, ir vidurkinimo laikotarpis (pvz., valandinis / dienos / savaitės / mėnesio / metų vidurkis). Prireikus ir jeigu tai galima padaryti remiantis pateiktais duomenimis, GPGB-ITK intervalas gali būti išreikštas trumpalaikiais ir ilgalaikiais vidurkiais (taip pat žr. 5.4.8 skirsnį).

Siekiant nustatyti apatinę GPGB-ITK intervalo ribą, būtina atsižvelgti į įrenginių, objektų arba procesų, kuriuose taikomi GPGB ir kuriais įprastomis eksploatacijos sąlygomis pasiekiamas geriausias bendras aplinkosauginis veiksmingumas, veiksmingumą, kaip numatyta keičiantis informacija (GPGB informacinio dokumento skyrius „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“).

Apatinė (griežčiausia) GPGB-ITK intervalo riba turėtų būti tiksliai apibrėžta, ypatingą dėmesį skiriant patvirtinamųjų duomenų kokybei ir patikimumui. Ji turėtų būti pakankamai tiksliai kiekybiškai įvertinama ir, kiek tai įmanoma, nuosekliai pasiekiama įprastomis eksploatacijos sąlygomis panašių įrenginių, objektų ar procesų, kuriuose taikomos GPGB, tipinėje imtyje.

GPGB išvadose, kiek įmanoma, turėtų būti pateikta informacija apie aplinkybes, kuriomis panašių charakteristikų įrenginių kategorijoms galima pasiekti mažesnius išmetamųjų teršalų kiekius GPGB-ITK intervale. Aplinkybės, į kurias reikia atsižvelgti, yra šios: proceso pobūdis, žaliavų savybės, produkto specifikacijos, veiklos sąlygos, taikomi gamybos būdai, veiklos apribojimai, galimas poveikis įvairiems aplinkos komponentams.

Informacija apie aplinkybes, kuriomis galima pasiekti mažesnius GPGB-ITK intervalo lygius, siekiama pagrįsti šio intervalo įgyvendinimą leidimuose ir bendrosiose privalomose taisyklėse. Nurodyti mažesni lygiai, pasiekiami tomis aplinkybėmis, pateikiami tik kaip informacija ir nekeičia GPGB-ITK intervalo.

Viršutinė (mažiausiai griežta) su GPGB susijusio išmetamųjų teršalų kiekio intervalo ir aplinkosauginio veiksmingumo intervalo riba nustatoma atsižvelgiant į veiksmingumo, susijusio su GPGB taikymu ([13]) įprastomis veiklos sąlygomis, intervalą.

Atsižvelgiant į turimą informaciją, GPGB-ITK vienetas gali būti išreiškiamas įvairiai, pavyzdžiui:

— kaip koncentracija (išleistų teršalų masė tūrio vienetui). Tai labiausiai paplitęs būdas išreikšti išmetamųjų teršalų kiekį, tačiau jų palyginamumui labai svarbios norminės sąlygos ir vidurkinimo laikotarpiai;

— kaip savitoji apkrova (išmesto teršalo masė pagaminto produkto masės arba sunaudotos žaliavos masės vienetui). Tam tikrais atvejais savitoji apkrova yra geresnis veiksmingumo rodiklis nei koncentracija, pavyzdžiui, kai teršalų koncentracija padidėja dėl priemonių, skirtų nuotekų kiekiui sumažinti ir energijai taupyti, pvz., naudojant uždarą vandens ciklą. Šiais atvejais vidurkinimo laikotarpiai labai svarbūs jų palyginamumui.

Jeigu nenurodyta kitaip, į vandenį išleidžiamų teršalų GPGB-ITK apima tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai į vandenį išleidžiamus teršalus.

([13]) Įskaitant ir naudotą technologiją, ir tai, kaip įrenginys, objektas ar procesas suprojektuotas, pastatytas, prižiūrimas, eksploatuojamas ir kaip nutraukiamas jos eksploatavimas.

3.3.3 **Atskiri GPGB ir susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai arba lyginamieji indeksai**

Priklausomai nuo turimos informacijos, GPGB-AVL ir lyginamieji indeksai gali būti išreiškiami vienu ar keliais būdais. Pavyzdžiui, kalbant apie išteklių suvartojimo kiekius (pvz., žaliavų, energijos, vandens) ir atliekų susidarymą, GPGB-AVL ir lyginamieji indeksai gali būti išreikšti, pavyzdžiui, pagaminto produkto masei arba žaliavų masei (pvz., kg/t, MJ/t, m^3/t).

Visų pirma GPGB-AVL ir lyginamųjų indeksų atveju dėl proceso ribų ir parametrų, turinčių įtakos veiksmingumui, turėtų būti susitarta ir jie turėtų būti kuo tiksliau apibrėžti įvadiniame posėdyje, kad būtų galima kuo geriau palyginti panašių savybių turinčius procesus.

Toliau pateikiamas konkretus GPGB pavyzdys, kuriame nurodyti su GPGB taikymu susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai.

YY GPGB. Siekiant padidinti bendrą energijos vartojimo efektyvumą, GPGB yra taikyti vieną iš toliau nurodytų būdų arba jų derinį.

	Būdas	Aprašymas	Taikomumas
a	aa	[aa aprašymas]	Taikytina visuotinai
b	bb	[bb aprašymas]	Taikytina visuotinai
c	cc	[cc aprašymas]	Taikoma tik naujiems įrenginiams, objektams ar procesams arba iš esmės modernizuotiems įrenginiams, objektams ar procesams.

YY lentelė. Aplinkosauginio veiksmingumo lygiai taikant GPGB (GPGB-AVL) pagal savitąjį grynąjį energijos suvartojimą

Procesas	GPGB-AVL (metinis vidurkis)	Vienetas
1 procesas	X–Y	kWh / pagaminto produkto tonai
2 procesas	W–Z	

3.4 **Aplinkosaugos vadybos sistema (AVS)**

Reikalaujama, kad įrenginių veiklos vykdytojai sukurtų ir įgyvendintų aplinkosaugos vadybos sistemą (AVS) pagal persvarstytą PITD ir atitinkamas GPGB išvadas. Siekiant nuolat gerinti įrenginio aplinkosauginį veiksmingumą ir saugą, AVS suteikia galimybę sistemingai spręsti aplinkosaugos klausimus ir tai įrodyti. Patobulinimai, be kita ko, gali būti atliekų susidarymo prevencija, išteklių naudojimo ir pakartotinio vandens naudojimo optimizavimas ir su pavojingųjų medžiagų naudojimu susijusios rizikos prevencija arba mažinimas.

Pagal persvarstytos PITD 3 straipsnio 12 dalį, GPGB išvadose aprašomas AVS turinys, įskaitant lyginamuosius indeksus. AVS, kurią turi nustatyti ir įgyvendinti ūkio subjektas, turi apimti persvarstytos PITD 14a straipsnio 2 dalyje išvardytus būtiniausius elementus ir turi atitikti susijusias GPGB išvadas, kuriose nustatomi į AVS įtrauktini aspektai. Be to, AVS pateikiami rodikliai, kuriais atsižvelgiama į GPGB išvadose nustatytus lyginamuosius indeksus (žr. 3.3.3 skirsnį).

Siekiant padėti parengti ir įgyvendinti AVS, GPGB išvadose gali būti nustatyti atitinkamam sektoriui būdingi aspektai, kurie turi būti įtraukti į AVS.

Kaip nurodyta persvarstytos PITD 14a straipsnio 3 dalyje, AVS išsamumo lygis turėtų atitikti susijusių įrenginių pobūdį, dydį ir sudėtingumą, taip pat jų galimo poveikio aplinkai spektrą.

Per informacijos mainus EU-BRITE ir TDG turi rinkti ir vertinti duomenis ir informaciją, reikalingus lyginamiesiems indeksams (žr. 3.3.3 skirsnį) ir papildomiems sektoriui aktualiems aspektams apibrėžti GPGB išvadose.

3.5 **Nauji gamybos būdai**

Apskritai tai, kas aprašyta 3.2 ir 3.3 skirsniuose dėl atskirų GPGB, taip pat taikoma NGB, išskyrus lyginamuosius indeksus, nes jie yra susiję tik su GPGB (persvarstytos PITD 3 straipsnio 13b dalis).

NGB ir BAT skiriasi brandos lygiu, nes NGB dar nėra komerciškai brandus (žr. 2.3.7.1 skirsnį).

Labai svarbu, kad GPGB išvadose NGB būtų aiškiai nurodyti kaip tokie.

3.5.1 **Su naujų gamybos būdų taikymu susiję išmetamųjų teršalų kiekiai (NGB-ITK) arba su naujų gamybos būdų taikymu susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai (NGB-AVL)**

Sąvokos „nauji gamybos būdai“, „susiję išmetamųjų teršalų kiekiai“ ir „susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai“ paaiškintos 1.1.1 skirsnyje. Su naujų gamybos būdų taikymu susiję išmetamųjų teršalų kiekiai (NGB-ITK) arba su naujų gamybos būdų taikymu susiję aplinkosauginio veiksmingumo lygiai (NGB-AVL) paprastai nustatomi taikant panašų metodą kaip ir GPGB-ITK ir GPGB-AVL atveju (žr. 3.3 skirsnį), o pagrindinis skirtumas yra mažesnis duomenų prieinamumas.

Kadangi NGB yra naujas, jis nėra komerciškai išplėtotas, o tai neišvengiamai riboja duomenų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti išmetamųjų teršalų kiekius arba aplinkosauginio veiksmingumo lygius, prieinamumą. TDG turi įvertinti, ar duomenys yra pakankamai patikimi, net jei iš prototipo demonstravimo atitinkamoje aplinkoje rezultatų galima gauti tik kelis skaičius (bent 6–7 technologinės parengties lygis). TDG turėtų nustatyti patikimus NGB-ITK ir NGB-AVL remdamasi surinktais duomenimis ir informacija arba prireikus pasinaudodama ekspertų vertinimu.

Turi būti atsižvelgiama į INCITE informaciją (žr. 4.4 skirsnį) apie gamybos būdo aplinkosauginį veiksmingumą, kai ji turima.

3.6 **Esminė pramonės pertvarka**

Persvarstytos PITD 3 straipsnio 9a dalyje esminė pramonės pertvarka apibrėžiama kaip „pramonės ūkio subjektų vykdomas naujų gamybos būdų arba geriausių prieinamų gamybos būdų, susijusių su esminiais viso įrenginio ar jo dalies projekto ar technologijos pakeitimais arba esamo įrenginio pakeitimu nauju įrenginiu, įgyvendinimas, kuriuo sudaromos sąlygos itin reikšmingai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, laikantis poveikio klimatui neutralumo tikslo, ir optimizuojama papildoma nauda aplinkai bent iki tokio lygio, kurį galima pasiekti pasitelkiant taikytinose GPGB išvadose nurodytus gamybos būdus, atsižvelgiant į poveikį įvairiems aplinkos komponentams“.

Todėl labai svarbu, kad į GPGB išvadas būtų įtrauktas specialus skirsnis, kuriame būtų nurodyti tie GPGB ir NGB, kurie gali sudaryti sąlygas esminei pramonės pertvarkai, ir aplinkybės, kuriomis tokia pertvarka gali būti įmanoma.

4 **4 SKYRIUS. INFORMACIJOS MAINAI**

4.1 **Įvadas**

Įvairūs persvarstytos PITD 13 straipsnyje nustatyti informacijos mainų proceso etapai ir GPGB išvadų priėmimas apibūdinti 1.2.5 skirsnyje.

Šis keitimosi informacija procesas dažnai vadinamas Sevilijos procesu.

Pagrindinės šio proceso dalyvių funkcijos aprašytos 4.2 ir 4.3 skirsniuose.

4.6, 4.7 ir 4.8 skirsniuose aprašyti svarbūs informacijos mainų proceso etapai, informacijos mainų priemonės ir asmens duomenų saugumo klausimai.

4.2 **Techninių darbo grupių (TDG) vaidmuo**

4.2.1 **TDG įkūrimas**

GPGB dokumentui parengti arba persvarstyti Komisija įsteigia (arba vėl suaktyvina) techninę darbo grupę (TDG). Kiekviena darbo grupė sudaroma iš valstybių narių techninių ekspertų, susijusių ūkio šakų atstovų, žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugą propaguojančių nevyriausybinių organizacijų (NVO) atstovų, Europos cheminių medžiagų agentūros ekspertų ir Komisijos ekspertų.

TDG nariai skiriami dalyvauti informacijos mainuose visų pirma atsižvelgiant į jų techninę kompetenciją ar ekonominių, aplinkosaugos ar reguliavimo (ypač susijusio su leidimų išdavimu pramonės įrenginiams ar jų tikrinimu) sričių išmanymą, taip pat į jų gebėjimą informacijos mainų procesą praturtinti galutinio GPGB informacinio dokumento naudotojo perspektyva.

Ekspertus į kiekvieną TDG skiria forumo atstovai. Tuo tikslu forumo nariai EU-BRITE nusiunčia jų siūlomų kandidatų pavardes ir kontaktinius duomenis.

Siekiant, kad TDG veikloje veiksmingiau galėtų dalyvauti pramonės sektorių atstovai ir žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančios NVO, jų paskyrimą gali koordinuoti atitinkamos Europos asociacijos.

TDG posėdžiuose valstybių narių delegacijoms turi vadovauti valstybės tarnautojas arba viešosios įstaigos darbuotojas ir jis turi dalyvauti visą posėdžio laiką.

4.2.2 **TDG pareigos ir užduotys**

TDG yra pagrindinis GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo informacijos šaltinis. Todėl labai svarbu, kad TDG nariai aktyviai keistųsi informacija. Prisijungdami prie TDG jos nariai įsipareigoja, nepažeisdami konkurencijos taisyklių, aktyviai rinkti ir teikti informaciją iki TDG sutartų ar EU-BRITE pasiūlytų terminų.

TDG nariai yra atskaitingi juos pasiūliusiam forumo atstovui, ypač kai kyla su informacijos mainais susijusių klausimų.

Pagrindinės TDG nario užduotys yra šios:

1. susipažinti su šiame dokumente pateiktomis gairėmis ir jas suprasti;

2. nustatyti ir išvardyti naujus ir (arba) atnaujintus svarbius duomenis ir klausimus, naudotinus rengiant arba atnaujinant sektoriaus GPGB išvadas;

3. aktyviai rinkti tikslinę techninio ir ekonominio pobūdžio informaciją, kuri yra svarbi GPGB informaciniam dokumentui parengti ir (arba) persvarstyti, įskaitant visų pirma naujus ir (arba) atnaujintus duomenis apie įrenginių, kuriems taikomas GPGB informacinis dokumentas (atitinkamo sektoriaus, valstybės narės, kuriai TDG nariai atstovauja), išmetamą teršalų kiekio ir aplinkosauginio veiksmingumo lygio duomenis, laikantis TDG sutartos tvarkos, grindžiamos bendrosiomis EU-BRITE gairėmis pagal šio dokumento 5 skyriuje nustatytus principus, be kita ko, susijusius su konfidencialia verslo informacija, neskelbtina informacija pagal konkurencijos teisės aktus, interesų konfliktais ir kitais panašiais klausimais;

4. tikrinti surinktų duomenų ir informacijos kokybę prieš juos perduodant EU-BRITE, visų pirma užpildytuose šablonuose ir (arba) klausimynuose, kurie naudoti renkant konkrečių įrenginių, objektų ar procesų informaciją, nurodytų duomenų išsamumą ir nuoseklumą (žr. 5.4 ir 5.5 skirsnius);

5. surinkta informacija dalytis su kitais TDG nariais ir EU-BRITE įkeliant ją tiesiogiai į BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį), prireikus padarant išimtį konfidencialiai verslo informacijai arba neskelbtinai informacijai pagal konkurencijos teisės aktus;

6. iš EU-BRITE gavus prašymus pateikti papildomos informacijos ar paaiškinimų, sureaguoti į juos iki nustatytų terminų (žr. 1.2.5 skirsnį);

7. per nustatytus terminus pateikti pastabas apie EU-BRITE parengtus GPGB informacinio dokumento projektus ar kitus jo parengtus dokumentus;

8. atvykti į TDG posėdžius ir aktyviai juose dalyvauti;

9. dalytis patirtimi su EU-BRITE ir kitais TDG nariais (pvz., lankantis vietoje);

10. atrasti ir užmegzti kontaktus ir (arba) ryšius su TDG nepriklausančiais subjektais (pvz., ekspertų grupėmis, kompetentingomis institucijomis, ūkio subjektais ar jų grupėmis, nacionalinėmis grupėmis, gamybos būdus teikiančiais subjektais) siekiant gauti daugiau patirties, kuria būtų galima pasidalyti su visa TDG ir EU-BRITE; šiuo tikslu TDG nariai gali įsteigti ir koordinuoti vadinamąsias „šešėlines grupes“, t. y. ekspertų grupes, kurių užduotis – padėti TDG nariams rinkti informaciją ir rengti pasiūlymus dėl GPGB informacinių dokumentų rengimo ar persvarstymo;

11. pavieniui arba kartu su kitais asmenimis vadovauti pogrupiams ar atliekant konkrečias užduotis (žr. 4.2.3 skirsnį) ir teikti ataskaitas TDG.

Tikėtina, kad didesniąją savo darbo laiko dalį TDG nariai praleis ne plenariniuose posėdžiuose, o teikdami informaciją ir nagrinėdami pasiūlymų projektų tekstus. Norint sėkmingai parengti GPGB informacinį dokumentą, TDG visų pirma privalo per ribotą laiką išsamiai didelės apimties dokumentų projektus. Nors siekiama, kad TDG darbas būtų grindžiamas bendru sutarimu, tai nėra būtina sąlyga, o EU-BRITE užduotis yra turimą svarbią informaciją atspindėti GPGB informaciniame dokumente, atsižvelgiant į TDG diskusijas.

4.2.3 **TDG pogrupiai**

Siekdama išnagrinėti specifinius jos darbo sričiai priskirtus klausimus, TDG gali įsteigti pogrupius ir jiems pavesti tam tikras užduotis, kaip antai surinkti, išanalizuoti, susisteminti ir aptarti informaciją ir duomenis, aptarti pasiūlytiems tekstų projektams pateiktas pastabas arba paruošti ir parengti šablonus ar dokumentus. Šių grupių veiklai skaidriai vadovauja EU-BRITE, kuris užtikrina, kad būtų parengti aiškūs pogrupio įgaliojimai ir suteikia visiems TDG nariams prieigą prie pogrupių, sudarydamas sąlygas jiems sekti ir suprasti pogrupių veiklą bei jos rezultatus (pvz., posėdžių darbotvarkės, protokolai ir ataskaitos per tinkamą laiką įkeliami į BATIS).

TDG pogrupių posėdžiai gali būti rengiami mišriu formatu (asmeniškai ir internetu) arba internetu. Diskusijos ir darbas pogrupiuose neturi pakeisti TDG posėdžių.

4.2.4 **Europos cheminių medžiagų agentūros vaidmuo**

Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) atlieka oficialų vaidmenį TDG veikloje – ji remia keitimosi informacija procesą parengiamajame etape ir tolesniuose etapuose, be kita ko:

1. nustato įvairiuose sektoriuose ar procesuose naudojamas chemines medžiagas, pvz., pateikdama atitinkamus sąrašus iš ECHA duomenų bazės (t. y. REACH [14], CLP [15] ir BPR [16] duomenis), visų pirma parengiamajame GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo proceso etape, ir teikia pirmenybę šioms cheminėms medžiagoms remdamasi pavojingumo ir (arba) rizikos profiliais (susijusiais su aplinka ir žmonių sveikata) ir kitais atitinkamais aspektais (pvz., apimtimi, naudojimo būdais ir (arba) išmetamųjų teršalų kiekiais);

2. teikia informaciją apie cheminių medžiagų valdymo ir naudojimo konkrečiuose sektoriuose būdus ir praktiką, kai aktualu, įskaitant informaciją apie cheminių medžiagų reglamentavimo statusą (pvz., suderintą klasifikavimą, apribojimus);

3. teikia ekspertines žinias apie įvairiuose GPGB informacinio dokumento skyriuose pateikiamą informaciją apie chemines medžiagas, įskaitant saugesnes alternatyvas (jei yra).

4.2.5 **Europos aplinkos agentūros vaidmuo**

Direktyvos (ES) 2024/1785 21 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad Komisija turėtų užtikrinti Europos aplinkos agentūros (EAA) dalyvavimą keičiantis informacija tais atvejais, kai keitimuisi informacija būtų naudingos EAA turimos ekspertinės žinios.

EAA dalyvavimas yra ypač naudingas rengiant arba persvarstant GPGB informacinį dokumentą, nes ji gali suteikti informacijos apie išmetamuosius teršalus, gamybos apimtis ar kitus aplinkosauginio veiksmingumo rodiklius (pvz., vandens, energijos, žaliavų suvartojimą), susijusius su sektoriais, kuriems taikomas GPGB informacinis dokumentas, ir pranešamus Pramoninių išmetamųjų teršalų portalui. Tai turėtų būti pagrindas diskusijoms įvadiniame posėdyje ir tolesnėms diskusijoms GPGB informacinio dokumento persvarstymo ar rengimo proceso metu, Pramoninių išmetamųjų teršalų portalui gavus naujos informacijos. EAA turi ekspertinių žinių ne tik pramoninių išmetamųjų teršalų duomenų srityje, bet ir platesnių žinių, kuriomis gali prisidėti prie keitimosi informacija.

4.2.6 **Apsilankymai vietoje**

Apsilankymai vietoje gali atlikti svarbų vaidmenį siekiant surinkti ir patvirtinti informaciją, reikalingą GPGB informaciniam dokumentui parengti arba persvarstyti. Pasiūlymus dėl apsilankymų vietoje TDG nariai gali pateikti EU-BRITE ir kitiems TDG nariams. Informacija apie apsilankymus vietose pasidalijama su visa TDG gerokai iki apsilankymų datos, siekiant užtikrinti, kad šiuose apsilankymuose galėtų dalyvauti vietinių kompetentingų institucijų atstovai ir, pagal galimybes bei vengiant bet kokio interesų konflikto, suinteresuoti TDG nariai. EU-BRITE parengia trumpas šių apsilankymų vietose ataskaitas ir per BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį) pateikia jas visai TDG.

---

[14] Reglamentas EB Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų.
[15] Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo.
[16] Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų.

4.2.7 **Gamybos būdus teikiančių subjektų (pvz., įrangos tiekėjų) dalyvavimas informacijos mainuose**

„Gamybos būdus teikiantys subjektai“ (pvz., įrangos tiekėjai), galintys suteikti techninių ar ekonominių duomenų ar informacijos, vertingų rengiant ar persvarstant GPGB informacinį dokumentą, turėtų būti pakviečiami aktyviai dalyvauti informacijos mainuose arba tiesiogiai kaip TDG nariai, arba netiesiogiai kaip ekspertai, teikiantys informaciją EU-BRITE arba kitiems TDG nariams.

Sąvoka „gamybos būdą teikiantis subjektas“ turėtų būti suprantama plačiąja prasme, siekiant išplėsti žinių ribas per informacijos mainus. Pagrindinis jų įtraukimo į informacijos mainų procesą kriterijus – jie turėtų būti įgiję atitinkamų techninių ir ekonominių žinių ir (arba) sukaupę informacijos, kuri gali būti naudinga keičiantis informacija apie GPGB, NGB ir susijusius išmetamųjų teršalų kiekius ir (arba) aplinkosauginio veiksmingumo lygius, lyginamuosius rodiklius ir stebėseną. Tai gali būti, pavyzdžiui, ekspertai, kurių specializacija yra tam tikras GPGB arba NGB. Gamybos būdus teikiantys subjektai iš esmės neturėtų būti komerciniai tarpininkai (didmenininkai), kurie ūkio subjektams ir (arba) įrenginių savininkams parduoda įrangą ar paslaugas siekdami pelno, tačiau kurie nebūtinai tinkamai išmano techninius gamybos būdo aspektus ir yra įgiję žinių apie jo eksploatacinius parametrus.

Gamybos būdus teikiančių subjektų turimos atitinkamos techninės ir ekonominės žinios ir (arba) informacija gali būti susiję su įvairesne veikla, pvz., su įrenginio ir (arba) objekto ar jo dalies (pvz., proceso, sistemos, komponento) koncepcija, projektavimu, licencijavimu, gamyba ir (arba) statyba, tiekimu, eksploatacija, technine priežiūra bei stebėsena ir eksploatavimo nutraukimu. Informacija turėtų būti pateikiama neutraliai ir neturėtų būti skirta konkretiems komerciniams produktams ar prekių ženklams reklamuoti.

Siekiant užtikrinti reikiamą atstovavimą sektoriui, į TDG paskirtas gamybos būdą teikiančio subjekto atstovas iš tikrųjų turėtų veikti kaip visų to gamybos būdo teikėjų atstovas ar konkretaus pasektoriaus atstovas (o ne tik kaip jį įdarbinusios bendrovės atstovas).

Todėl, kai tik įmanoma, rekomenduojama įtraukti gamybos būdus teikiančių subjektų asociacijų atstovus, per kuriuos konkrečios bendrovės galėtų teikti informaciją.

4.3 **EU-BRITE vaidmuo**

EU-BRITE vaidmuo – koordinuoti informacijos mainus ir užtikrinti, kad, siekiant parengti arba persvarstyti GPGB informacinius dokumentus, informacija būtų renkama ir apdorojama laikantis šiame dokumente pateiktų gairių.

Rengiant kiekvieną GPGB informacinį dokumentą, EU-BRITE moksliniai darbuotojai vadovauja tam dokumentui parengti įsteigtai TDG.

EU-BRITE vadovauja GPGB nustatymo darbui, kaip apibrėžta persvarstytoje PITD, ir laikosi techninės kompetencijos, skaidrumo ir neutralumo principų. Jo darbas apima informacijos, surinktos siekiant parengti GPGB išvadas, nepriklausomą tikrinimą ir analizę.

Jei TDG nariai pateikia neišsamią ar nepakankamą informaciją, EU-BRITE apie tai informuoja TDG ir paprašo informaciją papildyti. Be to, EU-BRITE siekia užpildyti informacijos spragas ir tuo tikslu aktyviai ieško trūkstamų ar neišsamių duomenų (pvz., per apsilankymus vietose (žr. 4.2.6 skirsnį) arba susisiekia su asmenimis ir (arba) institucijomis, kuriems TDG tiesiogiai neatstovaujama). EU-BRITE taip pat organizuoja telekonferencijas ar vaizdo konferencijas arba ekspertų susitikimus internetu ir (arba) praktinius seminarus, jei būtina aptarti tam tikrus GPGB informacinio dokumento rengimo ar jo svarstymo klausimus, ypač kilus prieštaringiems, naujiems ar sudėtingiems klausimams.

Atlikdamas savo vaidmenį EU-BRITE visų pirma vykdo šias užduotis:

1. aktyviai dalyvauja renkant informaciją, remia jos rinkimą ir rengia GPGB informacinių dokumentų projektus;

2. tikrina ir (arba) patvirtina pateiktus duomenis ir (arba) informaciją, taip pat prireikus duomenų ir (arba) informacijos pateikėjo prašo juos papildyti;

3. vadovauja techninėms diskusijoms TDG posėdžiuose, pogrupių posėdžiuose ir duomenų vertinimo praktiniuose seminaruose bei tiems posėdžiams pirmininkauja (žr. taip pat 4.6.1 ir 4.2.3 skirsnius);

4. užtikrina bendrą BATIS bendradarbiavimo priemonės (žr. 4.7.1 skirsnį), skirtos informacijos mainų skaidrumui užtikrinti, valdymą;

5. forumo posėdžiuose pristato galutinius GPGB informacinių dokumentų projektus (žr. 1.3 skirsnį).

Kitos EU-BRITE atliekamos užduotys minimos kitose šio dokumento dalyse, visų pirma 4.5 skirsnyje.

Su konkrečiu GPGB informaciniu dokumentu susijusiam keitimuisi informacija vadovaujantys EU-BRITE darbuotojai turėtų labai gerai išmanyti procesų inžineriją, aplinkos klausimus, pramonės reglamentus, aplinkos leidimų išdavimo procesus, Sąjungos vykdomą aplinkos politiką ir itin gerai išmanyti ir suprasti atitinkamą pramonės sektorių.

Pagrindiniai būtini įgūdžiai yra techninės žinios, organizaciniai įgūdžiai, komunikavimo įgūdžiai, dokumentų rengimo įgūdžiai, neutralumas, sąžiningumas ir gebėjimas dirbti bei rašyti techninius dokumentus anglų kalba.

4.4 **Pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centro vaidmuo**

Pagal persvarstytos PITD 27a straipsnio 2 dalį, Pramonės transformacijos ir išmetamųjų teršalų inovacijų centras (INCITE) renka ir analizuoja informaciją apie naujoviškus gamybos būdus, kuriais, be kita ko, prisidedama prie taršos mažinimo, dekarbonizacijos, efektyvaus išteklių naudojimo ir žiedinės ekonomikos, naudojant mažiau cheminių medžiagų arba saugesnes chemines medžiagas. Ši informacija yra susijusi su gamybos būdų aplinkosauginiu veiksmingumu, jų brandos lygiu ir kita svarbia informacija, pvz., apie ekonominius duomenis, galimus taikymo apribojimus, su įvairiais aplinkos komponentais susijusius aspektus. Naujoviški gamybos būdai apima ir tuos, kurie jau yra komerciškai išplėtoti, ir tuos, kurie vis dar plėtojami. Tarp jų yra ir NGB, kuriais sudaromos sąlygos esminei pramonės pertvarkai.

Šiuo tikslu įsteigtas INCITE ir jis yra atsakingas už pasaulinės ir viešai prieinamos informacijos platformos, kurioje galima nuolat rinkti informaciją apie naujoviškus gamybos būdus ([17]), tvarkymą. Ši platforma taip pat suteikia galimybę nustatyti parodomuosius ir pirmuosius tokio pobūdžio įrenginius, objektus ar procesus.

INCITE tiesiogiai bendrauja su visais pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, nurodytais persvarstytos PITD 27a straipsnio 3 dalyje, skatindamas pateikti informaciją tiesiogiai raštu arba per informacinę platformą. Šie suinteresuotieji subjektai , tarp kurių yra gamybos būdus teikiantys subjektai, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos, pramonės asociacijos, mokslinių tyrimų institutai ir valstybių narių atstovai, padeda INCITE rinkti duomenis apie naujoviškus gamybos būdus.

INCITE vaidmuo – rinkti visą gautą informaciją, ją analizuoti ir skelbti išvadas reguliariose ataskaitose, kuriomis, pavyzdžiui, turėtų naudotis pagal 13 straipsnį įsteigtas forumas, kad pateiktų savo nuomonę dėl keitimosi informacija darbo programos GPGB informacinio dokumento rengimo procese.

INCITE išvadomis vadovaujasi TDG vertindama naujoviškus gamybos būdus, svarstytinus GPGB informacinio dokumento taikymo srityje, siekiant nustatyti GPGB arba NGB ir galimus susijusius lygius arba lyginamuosius indeksus, pateikiamus GPGB informaciniame dokumente ir GPGB išvadose. Atliekant šį vertinimą atsižvelgiama į jų brandos lygį, naudą aplinkai ir išlaidų rezultatyvumą. Duomenys apie pasirinktus naujoviškus gamybos būdus turi būti renkami GPGB informacinio dokumento rengimo arba persvarstymo laikotarpiu, naudojant atitinkamus pramonės įrenginius, įskaitant pirmuosius tokio pobūdžio įrenginius. Aktyviai TDG taip pat gali būti naudinga INCITE turima informacija apie kitus sektorius, susijusi su naujoviškais gamybos būdais.

Pagal persvarstytos PITD 27a straipsnio 4 dalį, išsami INCITE darbo tvarka bus nustatyta Komisijos įgyvendinimo akte.

4.5 **Keitimosi informacija parengiamoji veikla**

4.5.1 **Ankstyvasis parengiamasis etapas**

Ankstyvasis parengiamasis etapas prasideda nuo GPGB informacinio dokumento darbo programos parengimo ir baigiasi TDG aktyvavimu arba pakartotiniu aktyvavimu (žr. 4.5.2 skirsnį).

Parengus GPGB informacinio dokumento darbo programą, pagal 13 straipsnį įsteigto forumo narių (žr. 1.3 skirsnį) bus paprašyta prieš pradedant keistis informacija pateikti informaciją, naudingą rengiant ir (arba) persvarstant visus į darbo programą įtrauktus GPGB informacinius dokumentus. Forumo nariai pateiks šią informaciją specialiuose aplankuose sistemoje BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį).

Ši informacija, be kita ko, gali būti:

(i) taikymo sritis;

(ii) vykdomi procesai;

(iii) taikomi gamybos būdai;

([17]) INCITE informacinė platforma, kurioje telkiama informacija apie naujoviškus gamybos būdus.

(iv) pagrindiniai aplinkosaugos klausimai (žr. 4.6.1.2.1 skirsnį);

(v) patirtis, įgyta įgyvendinant esamas GPGB išvadas (jei aktualu);

(vi) informacija apie išmetamųjų teršalų kiekį, viešai skelbiama pagal persvarstytos PITD 24 straipsnio 3 dalies b punktą;

(vii) Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo informacija; taip pat

(viii) bet kokie konkretiems sektoriams būdingi klausimai.

Tai netrukdo tą informaciją pateikti BATIS arba INCITE (žr. 4.4 skirsnį) bet kuriuo kitu metu, nepriklausomai nuo GPGB informacinio dokumento persvarstymo.

Ši informacija padės EU-BRITE aktyvuoti arba pakartotinai aktyvuoti TDG veiklą ir paskatinti pateikti pradinį indėlį. Taip bus optimizuotas parengiamasis etapas ir sutrumpinta jo trukmė (žr. 4.5.2 skirsnį).

4.5.2 **Parengiamasis etapas**

Rengiant arba persvarstant GPGB informacinį dokumentą, TDG aktyvavimo arba pakartotinio aktyvavimo metu forumo narių bus prašoma paskirti savo TDG atstovą (-us). Kartu su aktyvavimo arba pakartotinio aktyvavimo raštu arba po to, kai tas raštas išsiunčiamas, EU-BRITE išsiųs kvietimą pateikti pradinį indėlį (angl. *initial input*) arba parengiamojo etapo prašymą (angl. *front-loading request*) (pvz., apklausą). Ši informacija bus naudojama diskusijoms įvadiniame posėdyje organizuoti ir struktūruoti (žr. 4.6.1.2 skirsnį).

Kvietime pateikti pradinį indėlį arba parengiamojo etapo prašyme pateikiami pasiūlymai ir prašymai pateikti informaciją temomis, kurias numatoma aptarti įvadiniame posėdyje. Šios temos paprastai yra:

— GPGB informacinio dokumento taikymo sritis;

— pagrindiniai atitinkamo pramonės sektoriaus aplinkosaugos klausimai (pvz., į orą, vandenį ir dirvožemį išmetami teršalai, vandens ir energijos suvartojimas, atliekų susidarymas, žiedinė ekonomika, dekarbonizacija, cheminių medžiagų naudojimas), žr. 4.6.1.2.1 skirsnį; persvarstant galiojantį GPGB informacinį dokumentą, turėtų būti įtraukti bent pagrindiniai aplinkosaugos klausimai, jau nurodyti galiojančiame GPGB informaciniame dokumente;

— objektų arba įrenginių duomenų, kurie turėtų būti renkami, tipas ir formatas;

— duomenų ir informacijos rinkimo procedūra;

— GPGB informacinio dokumento struktūra.

Persvarstant GPGB informacinį dokumentą, prašymas taip pat gali būti grindžiamas informacija, pateikta galiojančio GPGB informacinio dokumento skyriuje „Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“.

Apskritai EU-BRITE turėtų parengti aiškius tinkamai pagrįstus pasiūlymus pirmiau minėtomis temomis. Kilus abejonių dėl kai kurių temų, reikėtų užduoti aiškius klausimus (pateikti prašymus), kad pasiūlymai būtų paaiškinti.

Be to, kvietimas pateikti pradinį indėlį arba parengiamojo etapo prašymas galėtų apimti prašymus pateikti šią informaciją:

— bendrą informaciją apie atitinkamą sektorių, pvz., susijusių įrenginių skaičių ir dydį;

— pagrindinių ir (arba) tipinių šiame sektoriuje taikomų procesų apžvalgą;

— gamybos būdų, naudojamų aukštam žmonių sveikatos ir visos aplinkos apsaugos lygiui pasiekti, apžvalgą; tokiais gamybos būdais galėtų būti siekiama užkirsti kelią teršalų išmetimui ir jį sumažinti, užkirsti kelią atliekų susidarymui, didinti išteklių naudojimo efektyvumą ir skatinti žiedinę ekonomiką bei dekarbonizaciją;

— informaciją apie esamus ir naujus gamybos būdus, svarstytinus nustatant GPGB ir naujus NGB, taip pat procesus, kuriuos įgyvendinus būtų užtikrinta nauda aplinkai ir (arba) ekonominė nauda sektoriui;

— informaciją apie esamų gamybos būdų ir procesų, susijusių su žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga arba ekonominiais aspektais, pvz., saugesnių cheminių medžiagų naudojimu, tobulinimą; taip pat gali būti pateikta informacijos apie pasenusius gamybos būdus.

4.6 **Pagrindiniai informacijos mainų etapai**

4.6.1 **TDG posėdis**

4.6.1.1 **Bendrieji aspektai**

TDG posėdžius organizuoja ir jiems pirmininkauja EU-BRITE ir pageidautina, kad jie būtų rengiami mišriu formatu (asmeniškai ir internetu). Darbinė šių posėdžių kalba – anglų. Įvadinis ir baigiamasis posėdžiai pagrindžiami aiškinamuoju dokumentu, kurį parengia EU-BRITE; jame išvardijami diskusijoms siūlomi klausimai ir jis dar iki posėdžio išsiunčiamas visiems TDG nariams (žr. 1.2.5, 4.6.1.2 ir 4.6.1.4 skirsnius).

4.6.1.2 **Įvadinis posėdis**

Įvadinio posėdžio diskusijos turėtų remtis aiškinamuoju dokumentu ir jo struktūra. Jame turėtų būti atsižvelgta į informaciją, surinktą ankstyvajame parengiamajame etape (žr. 4.5.1 skirsnį) ir parengiamajame etape (žr. 4.5.2 skirsnį), ir jis turėtų būti išplatintas TDG likus ne mažiau kaip keturioms savaitėms iki posėdžio.

Įvadiniame posėdyje visų pirma turėtų būti nagrinėjami toliau išvardyti klausimai ir dėl jų priimamos išvados.

1. GPGBID taikymo sritis ir struktūra.

2. Pagrindiniai susijusio sektoriaus aplinkosaugos klausimai (žr. 4.6.1.2.1 skirsnį).

3. Informacijos, kuri turi būti surinkta GPGB informaciniam dokumentui parengti arba persvarstyti, pobūdis ir mastas.

4. Procesas, kaip GPGB informaciniame dokumente TDG prireikus nustatys ir paaiškins:

    i. kas laikoma įprastomis ir neįprastomis eksploatavimo sąlygomis (veiklos, kuriai taikomas GPGB informacinis dokumentas, atveju);

    ii. kokių priemonių reikia imtis siekiant užkirsti kelią taršai arba, jeigu to padaryti neįmanoma, ją sumažinti neįprastomis eksploatavimo sąlygomis (tokiomis kaip paleidimo ir išjungimo operacijos, triktys, momentiniai išsijungimai ir visiškas operacijų sustabdymas; taip pat žr. 2.3.7 punktą).

5. Bendras darbo tvarkaraštis, nustatomas remiantis 1.2.5 skirsnyje nurodytu tipiniu darbų srautu, visų pirma terminas, iki kurio turi būti gauta pagrindinė informacija po įvadinio posėdžio.

6. Konkrečios užduotys, kurias turi atlikti TDG, įskaitant jos pogrupius, jei aktualu, (žr. 4.2.3 skirsnį), visų pirma nurodant, kuris TDG narys yra pasižadėjęs pateikti kokią informaciją.

7. Įvadinis posėdis taip pat turėtų būti galimybė TDG narius informuoti apie klausimus, kurie visuose GPGB informaciniuose dokumentuose turėtų būti traktuojami vienodai, visų pirma:

    i. ką daryti su galimai konfidencialia verslo informacija ir neskelbtina informacija pagal konkurencijos teisės aktus, elgtis iškilus interesų konfliktams ir kitais panašiais klausimais (žr. 5.3 skirsnį).

    ii. Sąveika su kitais GPGB informaciniais dokumentais.

    iii. Konkrečios priemonės, kurias TDG naudos informacijai rinkti, analizuoti ir ja keistis. Visų pirma TDG bus pristatyta BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį), taip pat procedūros, kaip pateikti įvadiniame posėdyje nurodytą informaciją.

Po to išplatinamos įvadinio posėdžio išvados ir posėdžio ataskaita. Posėdžio ataskaita skelbiama viešai.

4.6.1.2.1 **Pagrindinių aplinkosaugos klausimų nustatymas**

Siekiant sudaryti sąlygas veiksmingam ir efektyviam procesui, rengiant GPGB informacinį dokumentą dėmesys nukreipiamas į pagrindinius aplinkosaugos klausimus, kurie turi būti sprendžiami keičiantis informacija ir GPGB išvadose. Pagrindiniai aplinkosaugos klausimai gali būti susiję, pavyzdžiui, su konkretaus teršalo išmetimu, atliekų susidarymu arba išteklių, pvz., vandens ar energijos, naudojimo efektyvumu.

Laikoma, kad pagrindinis aplinkosaugos klausimas yra aplinkosaugos klausimas, kuris pagal tam tikrą GPGB informacinį dokumentą laikomas pakankamai svarbiu, kad būtų galima pagrįsti informacijos rinkimą naudojant konkretiems įrenginiams, objektams ir procesams skirtus klausimynus, o prireikus ir pagrindinę informaciją. Tokios informacijos rinkimo tikslas – galėti nustatyti GPGB ir, kai įmanoma ir tinkama, taip pat GPGB-ITK, GPGB-AVL arba lyginamuosius indeksus, skirtus šiems klausimams spręsti.

GPGB informaciniu dokumentu siekiama spręsti Europos lygmeniu aktualius klausimus ir jis negali apimti visų vietinės svarbos klausimų visoje Sąjungoje. Šiuo principu turėtų vadovautis ir TDG, nustatydama pagrindinius aplinkosaugos klausimus. Taigi klausimas, kuris rengiant GPGB informacinį dokumentą nebuvo įvardytas kaip vienas iš pagrindinių aplinkosaugos klausimų (ir dėl to nėra nustatyti su juo susiję GPGB-ITK, GPGB-AVL ir (arba) lyginamieji indeksai), vis tiek gali būti svarbus nacionaliniu, vietos ar įrenginio lygmeniu ir kompetentingoms institucijoms jį gali tekti spręsti ([18]).

Pagrindiniai aplinkosaugos klausimai turėtų būti nustatomi kuo ankstesniame keitimosi informacija proceso etape. Įvadiniame posėdyje turėtų būti siekiama bendro TDG sutarimo dėl pagrindinių aplinkosaugos klausimų ir tuo remiantis turėtų būti rengiamas išsamus klausimynas, skirtas surinkti duomenims ir kontekstinei informacijai, kurie reikalingi GPGB išvadoms nustatyti. TDG gali ir vėlesniame etape į duomenų rinkimą įtraukti papildomų aplinkosaugos klausimų ir įvertinti jų svarbą sektoriui. Tokių papildomų duomenų įtraukimas turėtų būti pagrįstas tvirtais argumentais ir turi būti užtikrinama, kad dėl vėlesnio jų vertinimo TDG nebūtų sukuriamas neproporcingas darbo krūvis.

Nustatant pagrindinius aplinkosaugos klausimus atsižvelgiama į tokius kriterijus ir informacijos šaltinius kaip:

— veiklos ar proceso sukeltos taršos svarba, taip pat kitas poveikis, kurį tarša gali turėti žmonių sveikatai ar visai aplinkai (pvz., poveikis ištekliams, atliekų susidarymui);

— veiklos reikšmingumas (įrenginių, kuriuose pagrindiniai aplinkosaugos klausimai yra aktualūs, skaičius, geografinis pasiskirstymas, dalis Sąjungos bendrame (pramoninių) išmetamųjų teršalų kiekyje);

— galimybės nustatyti naujus ar papildomus gamybos būdus, kuriais būtų dar labiau sumažinta tarša;

— galimybė nustatyti GPGB-ITK, GPGB-AVL arba lyginamuosius indeksus, kuriais būtų pagerintas aplinkos apsaugos lygis, palyginti su dabartiniais išmetamųjų teršalų kiekiais;

— aplinkosaugos leidimų informacija, išmetamųjų teršalų stebėsenos rezultatai, kaip nustatyta persvarstytos PITD 24 straipsnio 3 dalies b punkte, ir Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo informacija;

— bendrieji susiję Sąjungos tikslai ir (arba) prioritetai.

Pirmiau nurodytų kriterijų gali nepakakti pavojingosioms cheminėms medžiagoms ar naujiems teršalams, naudojamiems arba išmetamiems sektoriuje, nustatyti, pavyzdžiui, dėl ribotų stebėsenos duomenų. Tokiais atvejais nustatant pagrindinius aplinkosaugos klausimus būtų galima atsižvelgti į šiuos aspektus:

— sistemingą cheminių medžiagų ir (arba) naujų teršalų nustatymą, pvz., pagrindinių sektoriaus gamybos procesuose naudojamų cheminių medžiagų aprašą ir informaciją apie jų išmetimo būdus ir numatomą išleidimą ([19]);

— susijusios specialios parengiamojo etapo veiklos, kurioje dalyvavo chemijos ekspertai, rezultatus;

— ECHA pateiktą informaciją;

— INCITE pateiktą informaciją.

Tais atvejais, kai duomenų esama nedaug, TDG gali apsvarstyti galimybę į GPGB informacinį dokumentą įtraukti konkrečias GPGB išvadas dėl stebėsenos, siekiant užtikrinti, kad būsimiems GPGB informacinio dokumento persvarstymams jau būtų duomenų.

Persvarstant GPGB informacinį dokumentą, paprastai tikimasi, kad esamose GPGB išvadose anksčiau nustatyti pagrindiniai aplinkosaugos klausimai išliks aktualūs. Esamo pagrindinio aplinkosaugos klausimo neįtraukimas arba naujo pagrindinio aplinkosaugos klausimo įtraukimas persvarstant GPGB informacinį dokumentą turėtų būti pagrįstas svariais argumentais.

([18]) Žr. PITD 14 straipsnio 1 dalies a punktą ir sprendimo byloje C-626/22 122 punktą.

([19]) Daugiau informacijos pateikiama ataskaitoje dėl pavojingų cheminių medžiagų GPGB informacinio dokumento (HAZBREF) (Hazardous industrial chemicals in the IED BREFs - Interreg Baltic Sea Region).

4.6.1.3 **Tarpinis TDG posėdis**

Jei reikia, prieš baigiamąjį posėdį gali būti rengiami tarpiniai TDG posėdžiai, kad TDG galėtų padaryti išvadas dėl svarbiausių GPGB informacinio dokumento rengimo elementų, pavyzdžiui, pagrindinių aplinkosaugos klausimų, siūlomų GPGB išvadų taikymo srities ar elementų, taip palengvinant baigiamojo posėdžio darbotvarkę. Visais atvejais prieš tarpinius posėdžius turi būti aiškiai informuojama, kad bus padarytos išvados ir kokiomis temomis. Posėdžio dokumentai TDG išplatinami likus ne mažiau kaip trims savaitėms iki posėdžių, o TDG posėdžių išvados tinkamai užfiksuojamos (pvz., posėdžio išvadose). Šiuose posėdžiuose taip pat gali būti pareikštos skirtingos nuomonės (žr. 4.6.1.4.2 skirsnį).

4.6.1.4 **Baigiamasis posėdis**

4.6.1.4.1 **Bendrieji aspektai**

Baigiamajame TDG posėdyje siekiama išspręsti nebaigtus nagrinėti klausimus, kad būtų užbaigtos TDG techninės diskusijos.

Jame visų pirma nagrinėjami šie klausimai ir dėl jų padaromos išvados:

1. GPGB išvadų turinys ir struktūra (žr. 3 skyrių);

2. visi GPGB informacinio dokumento skyriaus „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ (žr. 2.3.7 skirsnį) turinio pakeitimai;

3. klausimai, kurie turi būti paminėti GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“ (žr. 2.3.9 skirsnį).

Pagrindiniai klausimai, kurie turi būti aptarti baigiamajame posėdyje, ir EU-BRITE pasiūlymai turi būti išdėstyti išsamiame aiškinamajame dokumente.

Aiškinamasis dokumentas turėtų būti išplatintas TDG likus ne mažiau kaip šešioms savaitėms iki posėdžio. Jei tarpiniai posėdžiai jau įvyko prieš baigiamąjį posėdį ir jau susitarta dėl esminių GPGB informacinio dokumento rengimo elementų, aiškinamasis dokumentas turėtų būti išplatintas iki posėdžio likus ne mažiau kaip keturioms savaitėms.

Į aiškinamąjį dokumentą įtraukiamas bent esminių gautų pastabų vertinimas (žr. 0 skirsnį). EU-BRITE taip pat turi pateikti TDG bent naujausią GPGB informacinio dokumento skyriaus „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ (žr. 2.3.7 skirsnį) ir skyriaus „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“ (žr. 2.3.8 skirsnį) versiją kartu su diagramų rinkiniu arba duomenų vizualizavimo priemone, skirta diskusijoms baigiamajame posėdyje paremti.

Baigiamajame posėdyje visų dalyvaujančių TDG narių bendru sutarimu turi būti priimtos išvados. Tačiau bendras sutarimas nėra būtina sąlyga, o jei nuomonės išsiskiria, jos turėtų būti užfiksuojamos, kaip nurodyta 4.6.1.4.2 skirsnyje.

4.6.1.4.2 **Skirtingos nuomonės**

GPGB, taip pat su GPGB susijusius išmetamųjų teršalų kiekius bei aplinkosauginio veiksmingumo lygius (žr. 3.3 skirsnį) EU-BRITE parengia remdamasis ta informacija, kuri turima projekto išplatinimo TDG prieš jos baigiamąjį posėdį (žr. 4.6.1.4 skirsnį). Į šią informaciją galima įtraukti bet kuriuos iš TDG gautus konkrečius pasiūlymus dėl GPGB ar susijusių išmetamųjų teršalų kiekių, aplinkosauginio veiksmingumo lygių arba lyginamųjų indeksų.

Jei TDG nariai nesutinka su GPGB išvadų projektu, tikimasi, kad jie savo nuomonei pagrįsti pateiks rimtų techninių ir ekonominių argumentų. Tokie argumentai nustatytu konsultacijų laikotarpiu iš pradžių turėtų būti pateikiami kaip pastabos dėl GPGB projekto (žr. 1.2.5 skirsnį).

Jeigu TDG dėl klausimo niekaip negali rasti bendro sutarimo, apie skirtingas nuomones ir su jomis susijusius argumentus pranešama GPGB informacinio dokumento skirsnyje „Baigiamosios pastabos ir rekomendacijos būsimam darbui“, tik jei laikomasi toliau nurodytų sąlygų.

1. Skirtinga nuomonė grindžiama informacija, kuri TDG jau buvo pateikta rengiant GPGB informacinio dokumento GPGB išvadas arba šio projekto pastabų teikimo laikotarpiu.

2. Atitinkami TDG nariai pagrįstai motyvuoja savo atskirąją nuomonę ir pateikia ją pagrindžiančių techninių ar ekonominių duomenų.

Skirtinga nuomonė turi būti pareikšta per atitinkamą diskusiją baigiamajame posėdyje arba kituose TDG posėdžiuose, kuriuose padaromos išvados (žr. 4.6.1.3 skirsnį), ir vėliau ji turi būti patvirtinta raštu, kartu paaiškinant jos loginį pagrindą.

Dokumente turėtų būti aiškiai įvardytos valstybės narės, žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančios NVO arba pramonės asociacijos, kurios pateikia arba remia skirtingą nuomonę (žr. 2.3.9 skirsnį).

4.6.2 **Duomenų rinkimo klausimyno rengimas**

Įrenginių, objektų ir procesų duomenys ir kontekstinė informacija renkami naudojant EU-BRITE parengtą konkretiems sektoriams skirtą klausimyną. Klausimynas skirtas informacijai apie gamybos būdo veiksmingumą rinkti, kad jį būtų galima svarstyti nustatant GPGB arba NGB. Kiek įmanoma, EU-BRITE parengia klausimyną naudotojui patogiu būdu, kad ūkio subjektai galėtų lengvai jį suprasti.

Klausimynas ir duomenų rinkimo procesas turėtų būti parengti taip, kad administracinė našta būtų kuo mažesnė – jie būtų patogūs naudoti, efektyvūs ir tinkami pildyti bendradarbiaujant įmonės viduje. Tolesni patobulinimai pasitelkiant skaitmeninimą (pvz., integruotos kokybės užtikrinimo ir (arba) kokybės kontrolės procedūros, iš anksto užpildyti duomenų laukeliai ir kitos skaitmeninės funkcijos) turėtų padėti siekti šių tikslų. Klausimynas turėtų būti pakankamai lankstus, kad jame būtų galima pateikti tikslinius papildomus duomenų atnaujinimus.

EU-BRITE, parengęs pirmąjį klausimyną, pateikia jį TDG pirmajam pastabų ratui. Jei parengiamasis etapas jau įpusėjęs, tai galima padaryti įvadiniame posėdyje; kitu atveju tai padaroma vėliau.

Remdamasis TDG pastabomis ir jos padedamas EU-BRITE patikslina klausimyną. Atsižvelgiant į TDG pastabas ir atsiliepimus, gali būti vienas ar daugiau tarpinių projektų. Dėl galutinio klausimyno susitariama, pavyzdžiui, specialiame TDG praktiniame seminare.

TDG susitarus dėl klausimyno turinio ir formos, kelių TDG nurodytų pramonės ūkio subjektų gali būti paprašyta jį išbandyti prieš oficialiai pradedant rinkti duomenis. Taip siekiama užtikrinti, kad klausimynas būtų pritaikytas konkrečioms įrenginių, objektų ar procesų ypatybėms.

4.6.3 **Duomenų ir informacijos rinkimas ir analizė**

4.6.3.1 **Duomenų ir informacijos rinkimas**

Duomenų ir informacijos rinkimas apima tiek bendro pobūdžio informaciją (pagrindinę informaciją) apie sektorių, tiek konkrečią įrenginių, objektų ir procesų informaciją, taip pat kontekstinę informaciją.

Tipiniai įrenginių, objektų ir procesų duomenų bei kontekstinės informacijos rinkimo etapai yra šie:

— TDG nariai (paprastai valstybės narės, galbūt padedamos pramonės atstovų) nustato keletą efektyviai veikiančių įrenginių ar objektų ir išplatina klausimyną ūkio subjektams. Efektyviai veikiančių įrenginių arba objektų sąrašu siekiama kuo labiau padidinti sektoriaus reprezentatyvumą ir duomenų kokybę ir (arba) patikimumą. Efektyviai veikiantys įrenginiai ar objektai nebūtinai yra vienodai veiksmingi visų aplinkos komponentų atžvilgiu.

— Ūkio subjektai užpildo klausimynus (galbūt padedami valstybės narės arba pramonės atstovų);

— valstybių narių atstovai ir kompetentingos institucijos patikrina, ar užpildyti klausimynai yra išsamūs ir nuoseklūs. EU-BRITE gali pateikti kontrolinius sąrašus, kad palengvintų šią procedūrą.

— Valstybių narių kompetentingos institucijos grąžina užpildytus klausimynus.

— Dėl konfidencialios informacijos žr. 5.3 skirsnį.

Įvadinio posėdžio išvadose pažadėtą arba įvardytą pagrindinę informaciją TDG skelbia tiesiogiai sistemoje BATIS.

4.6.3.2 **Duomenų ir informacijos analizė**

Surinkti duomenys ir informacija rodomi ir analizuojami naudojant verslo žvalgybos ir vizualinės analizės platformą, skirtą duomenų paieškai.

Duomenų vizualizavimo priemone TDG pateikiamas atitinkamų vizualizacijų rinkinys (pvz., diagramos, lentelės, sąrašai, žemėlapiai, apskaičiuotos vertės, kontekstinė informacija), vadinamas suvestine (angl. *a sheet*). Įvairios suvestinės sugrupuojamos susijusioje taikomojoje programoje. Sukurta taikomąja programa dalijamasi su visa TDG ir ji gali būti naudojama duomenims ir informacijai analizuoti, be kitų atitinkamų dokumentų, kuriais dalijamasi sistemoje BATIS (žr. 4.7.1 skirsnį). Jei yra konfidencialios informacijos, valstybių narių atstovams TDG bus suteikta prieiga prie jos pasirašius informacijos neatskleidimo susitarimą (žr. 5.3 skirsnį).

4.6.3.3 **Duomenų vertinimo praktiniai seminarai**

GPGB informacinio dokumento rengimo ir (arba) persvarstymo proceso metu turėtų būti surengti bent du duomenų vertinimo praktiniai seminarai: vienas – prieš pateikiant pirmąjį GPGB informacinio dokumento projektą siekiant gauti pastabų apie jį, kitas – prieš baigiamąjį posėdį. Konkretiems tiksliniams klausimams spręsti gali būti rengiami papildomi praktiniai seminarai.

Pagrindinis duomenų vertinimo praktinio seminaro, surengto prieš paskelbiant pirmąjį projektą, tikslas – persvarstyti ir patikrinti surinktus duomenis ir kontekstinę informaciją. Tam reikia įvertinti duomenų išsamumą, tikslumą ir nuoseklumą, taip pat suprasti įrenginių, dalyvaujančių duomenų rinkimo procese, svarbą aplinkai. Praktinio seminaro diskusijose turėtų būti atsižvelgiama į duomenis ir kontekstinę informaciją, pavyzdžiui, taikomus gamybos būdus ir aplinkosauginį veiksmingumą. Šiomis diskusijomis taip pat turėtų būti siekiama išsiaiškinti įvadiniame posėdyje neišspręstus klausimus, pavyzdžiui, pagrindinius aplinkosaugos klausimus, ir turėtų būti sudarytos sąlygos tinkamas išvadas dėl tų neišspręstų klausimų padaryti vėlesniuose posėdžiuose. Jei reikia, per praktinį seminarą TDG taip pat galėtų aptarti surinktų duomenų analizės, grupavimo ir aiškinimo metodiką, be kita ko, nustatyti gamybos būdų, veiklos sąlygų ir aplinkosauginio veiksmingumo sąsajas, rengdamasi GPGB, GPGB-ITK ir GPGB-AVL nustatymui. Praktiniame seminare taip pat turėtų būti aptarta, ar kai kuriuos klausimynus reikia atnaujinti ir kaip į juos atsižvelgti vertinant duomenis.

Analizuojant duomenis arba per diskusijas praktiniame seminare taip pat gali iškilti poreikis paprašyti papildomų duomenų ar informacijos.

Duomenų vertinimo praktiniame seminare prieš baigiamąjį posėdį TDG gali aptarti svarbius klausimus, iškilusius gavus pastabas dėl pirmojo projekto. Prireikus prieš baigiamąjį posėdį gali būti rengiami kiti duomenų vertinimo praktiniai seminarai, pavyzdžiui, jei GPGB informacinis dokumentas apima daug skirtingų procesų arba jei reikia paaiškinti reikšmingus pirmojo projekto pakeitimus, padarytus atlikus duomenų analizę.

Reikėtų pažymėti, kad per šiuos praktinius duomenų seminarus nepadaroma jokių išvadų dėl GPGB-ITK ir (arba) GPGB-AVL ar lyginamųjų indeksų intervalų.

4.6.3.4 **GPGB, GPGB-ITK ir (arba) GPGB-AVL nustatymas**

GPGB ir susiję GPGB-ITK nustatomi laikantis bendradarbiavimu grindžiamo ir kartotinio metodo, taikomo rengiant ir persvarstant visus GPGB informacinius dokumentus. Šį metodą sudaro šie etapai:

1. nustatomi sektoriaus pagrindiniai aplinkosaugos klausimai;

2. nagrinėjami tiems klausimams spręsti tinkamiausi gamybos būdai;

3. remiantis turimais Sąjungos ir pasaulio duomenimis bei informacija ir taikant integruotą požiūrį, nustatomi susiję išmetamųjų teršalų kiekiai;

4. nagrinėjamos sąlygos, kuriomis pasiekiami šie išmetamųjų teršalų kiekiai, pvz., išlaidos, poveikis įvairiems aplinkos komponentams, nauda aplinkai;

5. atrenkami GPGB ir susiję išmetamųjų teršalų kiekiai.

TDG dalyvauja kiekviename iš šių etapų. EU-BRITE techninei darbo grupei pateikia GPGB ir GPGB-ITK projektus įvairiais proceso etapais (pvz., pirmojo GPGB informacinio dokumento projekto etape ir atnaujintų pasiūlymų, grindžiamų TDG pastabomis dėl persvarstyto GPGB išvadų, etape prieš baigiamąjį posėdį). Vėliau pasiūlymai aptariami ir baigiami svarstyti visos sudėties TDG baigiamajame posėdyje.

Remdamasi surinktais duomenimis ir informacija, TDG nustato patikimus GPGB-ITK, prireikus atsižvelgdama į ekspertų vertinimą. GPGB-ITK negali būti nustatomi remiantis vien tik pateiktų išmetamųjų teršalų verčių statistiniu vertinimu. Svarbiausi elementai, naudojami GPGB-ITK nustatyti, yra šie:

— patikimų duomenų prieinamumas, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į stebėsenos metodą, ėminių ėmimo laiką, stebėsenos vietą;

— taršos kilmės ir (arba) šaltinių ir veiksnių, turinčių įtakos atitinkamo išmetamo teršalo kiekiui, nustatymas;

— gamybos būdų, tinkamų atitinkamo teršalo prevencijai ir (arba) jo kiekiui mažinti, buvimas;

— gamybos būdo tinkamas suprojektavimas, priežiūra ir naudojimas;

— sąlygos, kuriomis taikomi gamybos būdai, taip pat atsižvelgiant į ekonominius aspektus;

— EN arba ISO stebėsenos standartų taikymas ir susijusi neapibrėžtis;

— su pateiktais duomenimis susijusios stebėsenos dažnumas;

— su pateiktais duomenimis susiję vidurkinimo laikotarpiai;

— tai, ar pateiktuose duomenyse matyti pikų arba svyravimų įprastomis eksploatacijos sąlygomis (pvz., periodiniuose procesuose);

— bet koks susijęs poveikis įvairiems aplinkos komponentams.

Į pateiktus išmetamųjų teršalų kiekio arba aplinkosauginio veiksmingumo duomenis neturėtų būti atsižvelgiama, kai:

— jie nėra susiję su gamybos būdais ar gamybos būdų deriniu;

— jie neatitinka leidime nustatytų išmetamųjų teršalų ribinių verčių arba veiksmingumo ribinių verčių.

Jei yra gamybos būdo taikymo apribojimų, jie turėtų būti aprašyti kuo išsamiau.

Ekspertų vertinimas itin svarbus tais atvejais, kai turima nedaug duomenų, pavyzdžiui, susijusių su gamybos būdais, kuriais sudaromos sąlygos esminei pramonės pertvarkai, pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis ar naujais teršalais.

GPGB-AVL nustatomi atskiriems procesams, kuriems būdingos panašios ypatybės, kaip antai, energijos nešikliai, žaliavos (visų pirma ypatingos svarbos žaliavos), gamybos vienetai ir galutiniai produktai, ir pasižymi aukštu homogeniškumo laipsniu visoje Sąjungoje, jei per informacijos mainus, skirtus GPGB nustatyti, gauti duomenys yra pakankamai patikimi. GPGB išvadose taip pat gali būti pateikti orientaciniai lyginamieji indeksai, kuriuos ūkio subjektai turi įtraukti į savo AVS, kai aplinkosauginis veiksmingumas labai priklauso nuo procesų konkrečių aplinkybių.

4.6.4 **GPGB informacinio dokumento projektai ir TDG pastabos**

Kiekvienas persvarstomo GPGB informacinio dokumento projektas pateikiamas kaip konsoliduota versija, parodant naują informaciją ir pokyčius, kurie padaryti palyginti su:

1. anksčiau skelbta GPGB informacinio dokumento versija;

2. informacija, pateikta ankstesniuose persvarstymo proceso metu parengtuose projektuose.

Projektus EU-BRITE išplatina TDG, kad grupėje būtų atliktas dokumento tarpusavio vertinimas ir būtų surinkta trūkstama informacija. Pastabos specialiais formatais turi būti pateikiamos EU-BRITE iki nustatyto termino (žr. 1.2.5 skirsnį).

Išplatinus kiekvieną GPGB informacinio dokumento projektą, nustatomas bent aštuonių savaičių laikotarpis pastaboms pateikti, kad TDG nariai galėtų pateikti savo pastabas ir pasiūlymus dėl dokumento (žr. 1.2.5 skirsnį).

Pagrindinis konsultacijų tikslas – pakviesti TDG narius atlikti į dokumentą įtrauktos informacijos tarpusavio vertinimą ir ją patvirtinti, taip pat, pateikiant papildomų duomenų, užpildyti informacijos spragas. Ypatingais ir pagrįstais atvejais, kai reikia surinkti išsamesnės informacijos teikiamoms pastaboms pagrįsti, tai turėtų būti aiškiai nurodoma su pastabomis ir tokią informaciją reikėtų pateikti ne vėliau kaip per vieną mėnesį po pastabų pateikimo termino.

Siekiant GPGB informacinio dokumento persvarstymą atlikti kryptingai ir sparčiai, pastabas dėl projektų reikėtų skirstyti į dvi grupes:

1. į pirmą grupę reikėtų įtraukti pastabas, kurias TDG narys laiko esminėmis (t. y. pastabas, kurios daro poveikį GPGB išvadoms, GPGB informacinio dokumento taikymo sričiai ar jo struktūrai);

2. į antrą grupę reikėtų įtraukti šalutines pastabas (t. y. pastabas dėl korektūros klaidų ir kitas poveikio GPGB išvadoms nedarančias pastabas).

TDG nariai turėtų užtikrinti, kad kiekvieną jų pateiktą pastabą būtų galima priskirti vienai iš šių dviejų grupių, ir tik tada savo pastabas perduoti EU-BRITE. Savo ruožtu EU-BRITE, remdamasis minėtomis grupėmis, turėtų sugretinti ir išplatinti statistikos duomenis, kurie parodytų apytikrį susijusį darbo krūvį ir padėtų išskirti esminius klausimus ankstyvame proceso etape.

Pastaboms, kurios laikomos esminėmis, EU-BRITE turėtų teikti pirmenybę.

EU-BRITE pateikia TDG išsamią grįžtamąją informaciją, kurioje nurodo, kaip baigiamajam posėdžiui parengtame aiškinamajame dokumente atsižvelgta į TDG **esmines** pastabas (žr. 4.6.1 skirsnį). Prieš pateikdamas GPGB informacinį dokumentą forumui (žr. 1.3 skirsnį), EU-BRITE perduoda TDG grįžtamąją informaciją, nurodančią, kaip atsižvelgta į visas pastabas.

4.7 Informacijos mainų priemonės

4.7.1 GPGB informacinė sistema (BATIS)

BATIS yra interneto programa, naudojama siekiant palengvinti keitimąsi su GPGB susijusia informacija ir vidaus procedūrą, EU-BRITE taikomą norint parengti GPGB informacinius dokumentus ar juos persvarstyti. Teisę naudotis BATIS, be EU-BRITE darbuotojų, turi tik paskirtieji forumo ir TDG nariai. BATIS nurodomi TDG narių kontaktiniai duomenys siekiant palengvinti kiekvienos TDG informacijos mainus.

Pagrindinė sistemos paskirtis – padėti EU-BRITE tvarkyti ir valdyti su GPGB informaciniais dokumentais susijusią informaciją, užtikrinti skaidrumą ir parengti aukštos kokybės GPGB informacinius dokumentus.

BATIS padeda išsaugoti GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo proceso skaidrumą. Šiuo tikslu visa rengiant ar persvarstant GPGB informaciniame dokumente surinkta informacija, išskyrus konfidencialią ar neskelbtiną informaciją, pateikiama BATIS (žr. 5.3 skirsnį).

EU-BRITE yra atsakingas už bendrą informacijos tvarkymą BATIS. EU-BRITE informaciją ir (arba) dokumentus BATIS sutvarko (į naują vietą perkelia dokumentus, kuriuos tiesiogiai įkelia TDG nariai) taip, kad juos būtų įmanoma lengvai susirasti, visų pirma TDG ir forumo nariams.

EU-BRITE yra atsakingas už informacijos apie TDG posėdžius ir pogrupių posėdžius (pvz., aiškinamųjų dokumentų, posėdžių protokolų, posėdžių skaidrių), taip pat už TDG grupės įteiktų pastabų dėl GPGB informacinių dokumentų projektų ir EU-BRITE perduotų atsiliepimų dėl tų pastabų įkėlimą į BATIS (žr. 0 skirsnį), jei ta informacija nėra tiesiogiai įkeliama į BATIS.

TDG nariai atsako už tai, kad jų individualus indėlis būtų įkeltas į BATIS. BATIS pateikiamas vadovas interneto ryšiu besinaudojantiems vartotojams.

BATIS turi funkciją, leidžiančią TDG nariams automatiškai (t. y. kasdien) sužinoti, ar buvo įkelta nauja informacija.

4.8 Asmens duomenų saugumas

TDG ir forumo narių asmens duomenis, t. y. kiekvieno nario pavardę ir kontaktinius duomenis, EU-BRITE renka, kai šie asmenys paskiriami TDG ar forumo nariais, ir šie duomenys naudojami tik tam, kad EU-BRITE galėtų organizuoti TDG ir forumo narių dalyvavimą rengiant ir (arba) persvarstant GPGB informacinį dokumentą, taip pat kad TDG ir forumo nariai turėtų prieigą prie valdymo priemonių, leidžiančių redaguoti ir persvarstyti GPGB informacinius dokumentus ir kitus dokumentus.

Komisija yra įsipareigojusi saugoti naudotojų privatumą. Privatumo politika dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis grindžiama Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2018/1725 ([20]). Daugiau informacijos galima rasti TDG ir forumo nariams skirtame pareiškime apie privatumą, kuris skelbiamas EU-BRITE svetainėje.

TDG ir forumo nariai gali bet kuriuo metu susisiekę su EU-BRITE pasinaudoti savo teise susipažinti su duomenimis ir juos pakeisti.

5 5 SKYRIUS. DUOMENŲ IR INFORMACIJOS RINKIMAS IR PATEIKIMAS

5.1 Įvadas

Šiame skyriuje pateikiamos gairės dėl duomenų ir pagrindinės informacijos rinkimo siekiant keistis informacija, kaip nurodyta persvarstytos PITD 13 straipsnio 3 dalies c punkte.

5.2 Bendrieji duomenų ir informacijos rinkimo ir pateikimo rengiant ir persvarstant GPGB informacinius dokumentus principai

Įrenginių, objektų ir procesų aplinkosauginio veiksmingumo, taip pat taikomų gamybos būdų ir jų techninio bei ekonominio perspektyvumo duomenys ir informacija, kurie renkami ir pateikiami EU-BRITE, turėtų būti tinkami GPGB informaciniam dokumentui ir jame aprašytoms GPGB išvadoms, kaip nurodyta 3 skyriuje, rengti, persvarstyti ir prireikus atnaujinti.

Bendrieji principai, kurių TDG nariai turėtų laikytis rinkdami ir teikdami duomenis, nustatyti toliau.

1. Pavienių įrenginių, objektų ir procesų duomenų rinkiniai, kuriuose nurodomas pasiektas aplinkosauginis veiksmingumas ir jį užtikrinant taikyti gamybos būdai, yra esminė priemonė GPGB ir NGB nustatyti.

2. Todėl svarbu, kad TDG nariai pateiktų bent jau įrenginio, objekto ar proceso lygmens išsamius duomenų rinkinius, kaip nurodyta 5.4 skirsnyje. Priimant išvadas dėl GPGB, NGB, GPGB-ITK ir GPGB-AVL (žr. 3.3.2, 3.3.3 ir 3.5.1 skirsnius), suvestinių duomenų apie kelis objektus ir (arba) įrenginius paprastai nepakanka.

3. Turėtų būti nurodomi ir dokumentais pagrindžiami su procesais susiję ir paskutinio etapo gamybos būdai, taikomi įrenginyje, objekte ar procese siekiant sumažinti įrenginio, objekto ar proceso poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai. Jeigu reikia, pateikiamas išsamus gamybos būdų aprašymas (kartu su duomenų rinkiniais) laikantis 2.3.7.2 skirsnyje nurodytos struktūros.

4. Prie pateikiamų duomenų pridedami aiškūs nurodymai, ar šie duomenys susiję su įprastomis ar neįprastomis veiklos sąlygomis (pvz., paleidimo ir išjungimo operacijos, nuotėkiai, triktys, momentiniai veiklos pertrūkiai ir visiškas operacijų nutraukimas) žr. 4.6.1.2 skirsnį.

5.2.1 Duomenų ir (arba) informacijos rūšis

Esminiai duomenys ir (arba) informacija turėtų būti renkama bent įrenginio, objekto ar proceso ar net dar konkretesniu (pvz., gamybos linijos, skyriaus, proceso, krosnies) lygmeniu, aiškiai nurodant taikytus gamybos būdus ir kitus kontekstinius ir su procesu susijusius duomenis (pvz., energijos, vandens ir žaliavų suvartojimo).

NGB duomenys gali būti gauti iš parodomojo prototipo atitinkamoje aplinkoje, t. y. išbandant mažesnio mastelio arba sistemos prototipą sąlygomis, kurios labai panašios į numatytą galutinę eksploatacinę aplinką (bent 6–7 technologinės parengties lygis). Reikėtų atsižvelgti į INCITE informaciją (žr. 4.4 skirsnį) apie NGB aplinkosauginį veiksmingumą.

Bendrąją sektoriaus padėtį apibūdinančią informaciją – ji gali apimti pramoninių pajėgumų, gamybos lygių, rinkos informaciją, kainas ir kitą galimai jautrią informaciją – galima pateikti suvestine forma, tačiau tokia forma pateikta informacija daugiausia būtų naudinga rengiant ar atnaujinant GPGB informacinio dokumento skyrius „Bendra informacija“ ir „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“ (žr. 2.3.4 ir 2.3.6 skirsnius).

([20]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB, (OL L 295, 2018 11 21, p. 39–98, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

Pateikta informacija apie gamybos būdus turėtų kiek įmanoma aprėpti visus 5.4 skirsnyje nurodytus aspektus, kad būtų galima parengti GPGB informacinio dokumento skyrių „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ projektą (žr. 2.3.7 skirsnį). Gamybos būdų veiksmingumas turėtų būti pateikiamas kartu su kontekstu ir pagrindžiamas atitinkamais veiklos ir ekonominiais duomenimis (žr. 5.4 skirsnį).

Turėtų būti pateikiama informacija apie įrenginius, kurie laikomi veiksmingiausiais (atsižvelgiant į bendrą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai). Į 5.4 skirsnyje nurodytą informaciją apie šiuos įrenginius turėtų įtraukiama pakankamai duomenų, kad būtų galima suprasti, kaip užtikrinamas nustatytas aukštas aplinkosauginio veiksmingumo lygis ir aukšto lygio žmonių sveikatos apsauga. Tai nereiškia, kad turėtų būti renkama ir pateikiama informacija tik apie veiksmingiausius įrenginius, objektus ar procesus. Atnaujinant GPGB informacinio dokumento 3 skyrių „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“ (žr. 2.3.6 skirsnį) būtina užtikrinti, kad informacija būtų pateikiama apie pastarojo meto išmetamųjų teršalų ir išteklių suvartojimo kiekių intervalus tiek visame procese, tiek atskirose proceso dalyse. Pateikiant šią informaciją, be kita ko, turėtų būti atsižvelgiama į taikomų procesų skirtumus ir įrenginių dydį bei amžių.

5.2.2 **Duomenų formatas**

Informacija įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu paprastai turėtų būti teikiama EU-BRITE naudojant bendrą šabloną, be kita ko, naudojant specialias internetines priemones, kurių turinys aptariamas ir dėl jo susitariama su TDG. Tai netrukdo pateikti papildomų patvirtinamųjų dokumentų kitomis priemonėmis, jei manoma, kad tai naudinga (pvz., naudojant proceso eigos diagramas). Siekiant kuo labiau sumažinti su duomenų rinkimu susijusį darbą, TDG raginama atsižvelgti į periodinių ataskaitų teikimo reikalavimus (pvz., Pramoninių išmetamųjų teršalų portale) ir duomenų prieinamumą. Šablonai yra ypač naudingi renkant didelius informacijos kiekius, siekiant suteikti galimybę palyginti duomenis ir nustatyti duomenų spragas ir neatitiktis. Tačiau taip pat leidžiama naudoti papildomus duomenis (pvz., su konkrečiais gamybos būdais susijusius atvejo tyrimo duomenis, techninius duomenis ir duomenis apie išlaidas), jei šie duomenys laikomi reikalingais rengiant GPGB išvadas.

Esminiai duomenys ir (arba) informacija, kurią privaloma įrašyti į šablonus renkant išsamius duomenų rinkinius įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu (ar kur kas abstraktesnius duomenis), nurodyta 5.4 skirsnyje (išsamiau apibūdinami būtini aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys).

5.2.3 **Duomenų kokybė**

Pateikta informacija turėtų būti pakankamai išsami, kad ją būtų galima įvertinti ir palyginti su kitais duomenimis ir galiausiai naudoti rengiant GPGB ir NGB išvadas (žr. 3 skyrių).

Pateikiami duomenys (ypač išmetamųjų teršalų kiekio ir išteklių suvartojimo duomenys) turėtų būti kelių pastarųjų metų.

Visi pateikiami skaičiai turėtų būti nurodomi SI vienetais ar tais vienetais, kurie paprastai naudojami sektoriuje ir dėl kurių TDG susitarė, pageidautina, įvadiniame posėdyje.

Visi duomenys turėtų būti kruopščiai patikrinti ir tik tada pateikiami EU-BRITE, siekiant užtikrinti tikslumą, išsamumą, taip pat nustatyti ir ištaisyti klaidas ir neatitiktis.

Jei laikoma, kad klausimyno kokybė yra nepakankama duomenims įvertinti (pavyzdžiui, dėl neišsamių duomenų arba trūkstamos informacijos, palyginti su kitais klausimynais), už klausimyną atsakingų TDG narių bus paprašyta jį papildyti arba atnaujinti.

Jei pateikti duomenys daugelyje vietų neužpildyti arba juose pernelyg daug klaidų, į juos neatsižvelgiama.

5.3 **Konfidencialumo klausimai**

Gali atsitikti taip, kad konfidenciali verslo informacija ir neskelbtina informacija pagal konkurencijos teisę bus reikalinga ir (arba) naudinga EU-BRITE atliekant vertinimus (pvz., dėl išlaidų, gamybos apimties). Remiantis persvarstytos PITD 13 straipsnio 2 dalimi, informacija, kuri laikoma konfidencialia verslo informacija arba neskelbtina komercine informacija, griežtai keičiamasi tik tiek, kiek techniškai būtina parengti, persvarstyti ir prireikus atnaujinti GPGB informacinius dokumentus, ir tokia konfidenciali verslo informacija arba neskelbtina komercinė informacija negali būti naudojama kitais tikslais. Konfidenciali verslo informacija ir neskelbtina informacija neapima išmetamųjų teršalų duomenų, nes jie yra vieši.

Jeigu kokia nors EU-BRITE pateikta informacija laikoma konfidencialia verslo informacija ir neskelbtina informacija pagal konkurencijos teisės aktus ir todėl ji neturėtų būti įtraukiama į GPGB informacinį dokumentą, tai turėtų būti aiškiai nurodoma perduodant informaciją ir turėtų būti pateikiama konfidencialumo ir (arba) neskelbtinumo priežastis ir (arba) pagrindimas. Nedarant poveikio Sąjungos konkurencijos teisei, konfidencialia verslo informacija arba neskelbtina komercine informacija laikoma informacija dalijamasi tik su Komisija ir, pasirašius konfidencialumo ir informacijos neatskleidimo susitarimą, su valstybės tarnautojais ir kitais viešųjų įstaigų darbuotojais, atstovaujančiais valstybėms narėms arba Sąjungos agentūroms. Kai informacija dalijamasi su kitais TDG nariais, ji turi būti nuasmeninta taip, kad nebūtų susijusi su konkrečiu ūkio subjektu ar įrenginiu. Nenuasmeninta informacija gali būti dalijamasi tik tais atvejais, kai informaciją nuasmeninus nebebūtų galima veiksmingai keistis informacija apie GPGB su žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančiomis NVO ir atitinkamais pramonės sektoriais, su sąlyga, kad tų organizacijų ir asociacijų atstovai pasirašė konfidencialumo ir informacijos neatskleidimo susitarimą.

Konfidenciali verslo informacija ir neskelbtina informacija pagal konkurencijos teisę GPGB informaciniame dokumente neturi būti pateikiama, išskyrus atvejus, kai ta informacija yra svarbus GPGB išvadų pagrindas. Tokiais atvejais informacijos teikėjas turi būti patikrinęs atitiktį konkurencijos teisei ir suteikęs leidimą EU-BRITE pateikti informaciją GPGB informaciniame dokumente.

GPGB informaciniame dokumente konfidencialūs ir (arba) neskelbtini duomenys gali būti tvarkomi įvairiais būdais, pavyzdžiui, informaciją galima agreguoti arba nuasmeninti. Prireikus tai gali daryti EU-BRITE, kuriam padeda informacijos teikėjas.

Klausimyno šablono rengimas (žr. 4.6.1.2 ir 5.4 skirsnius) – tinkamas metas išsamiai aptarti, kuri informacija yra reikalinga, apibrėžti prašomų duomenų konfidencialumo lygį (jeigu jis taikomas) ir praktines priemones, taikytinas tvarkant galimai konfidencialią verslo informaciją, neskelbtiną informaciją pagal konkurencijos teisę, interesų konfliktus ir susijusius klausimus ir šiuo tikslu taikyti įvadiniame posėdyje aptartas procedūras.

5.4 Skyriams „Gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB“ ir „Geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados“ būtini aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenys

5.4.1 Bendroji informacija apie aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenis

Šiame skirsnyje aptariamas aplinkosauginis veiksmingumas ir veiklos duomenys. Tačiau siekiant parengti, persvarstyti ir, jei reikia, atnaujinti GPGB išvadas, visi gamybos būdai, svarstytini nustatant GPGB ir NGB, turėtų būti nurodomi GPGB informaciniame dokumente laikantis standartinės struktūros, nustatytos 2.3.7 skirsnyje, kuriame nurodomi kiti rengiant GPGB išvadas reikalingi duomenys (visų pirma ekonominio pobūdžio, poveikio įvairiems aplinkos komponentams ir su taikomumu susiję techniniai aspektai).

Pageidautina, kad TDG įvadiniame posėdyje nuspręstų dėl nagrinėjamam sektoriui skirto klausimyno formos ir turinio (žr. 4.6.1.2 ir 5.5 skirsnius).

Pagrindiniai aplinkosauginio veiksmingumo ir veiklos duomenų, kuriuos į šabloną reikėtų įtraukti renkant konkrečius duomenis apie įrenginį, objektą ir procesą, tipai apibrėžti tolesniuose skirsniuose.

5.4.2 Išteklių naudojimo efektyvumas

5.4.2.1 Bendra informacija apie išteklių naudojimo efektyvumą

Pateikta informacija turėtų apimti duomenis apie žaliavos ir pagalbinių medžiagų ir (arba) cheminių medžiagų, vandens ir energijos naudojimą susijusiuose procesuose. Išteklių naudojimo efektyvumo duomenys apima informaciją apie išsamumo lygį ir aptariamos sistemos ribas.

5.4.2.2 Žaliavų ir pagalbinių medžiagų naudojimas

Tiek, kiek tai svarbu atitinkamos veiklos atžvilgiu, informacija turėtų apimti šiuos elementus įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu:

1. naudojamų žaliavų ir pagalbinių medžiagų (įskaitant antrines medžiagas, chemines medžiagas ir perdirbtas atliekas) rūšį ir kiekį;

2. informaciją, kokie gamybos būdai pasitelkti siekiant kuo veiksmingiau naudoti išteklius ir nenaudoti pavojingųjų medžiagų arba labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų ir (arba) jų naudoti kuo mažiau; informacija apie gamybos būdus gali apimti tiek naudojamą technologiją, tiek įrenginių projektavimo, jų statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą.

5.4.2.3 **Vandens suvartojimas**

Pateiktoje informacijoje turėtų būti atskirai nurodomos naudojamo vandens rūšys, kaip antai aušinimo vanduo ir gamybinis vanduo, taip pat nurodoma, ar vanduo naudojamas pakartotinai, ir, jeigu naudojamas, nurodomas pakartotinai naudojamo vandens kiekis. Į duomenis ir (arba) informaciją turėtų būti įtraukti toliau nurodyti elementai, jeigu jie susiję su atitinkama veikla:

1. informacija apie naudojamo vandens kilmę ir apie nuotekų priimtuvą (pvz., pavadinimas, rūšis – lietaus vanduo, paviršinis vanduo, t. y. ežero, upės, upelio, jūros ar gruntinis vanduo; jeigu reikia, taip pat temperatūra, srautas, kokybė).

2. Informacija apie sistemos ribas (t. y. įrenginio, kuriame naudojamas vanduo, apie kurį teikiami duomenys, dalis ir (arba) procesus) ir, jei įmanoma, struktūrinė schema.

3. Nurodoma, ar tiekiamas vanduo gamybos vietoje yra apdorojamas ir kokio tipo apdorojimas taikomas (pvz., gėlinimas, filtravimas).

4. Nurodomi taikomi sunaudojamo vandens kiekio mažinimo metodai (įskaitant naudojamą technologiją ir įrenginių projektavimo, statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą). Jeigu taikant sunaudojamo vandens kiekio mažinimo priemones susidaro aukštesnės koncentracijos nuotekų, ši ypatybė turi būti nurodoma ir išvardijamos priemonės, kurių imamasi siekiant sumažinti aukštesnės koncentracijos nuotekų poveikį aplinkai.

5.4.2.4 **Energijos suvartojimas**

Surinkta informacija turėtų apimti toliau nurodytus elementus, jeigu jie susiję su atitinkama veikla.

1. Sąnaudos:

   i. naudojamo kuro ir (arba) energijos tipas ir kiekis (pvz., mazutas, suskystintosios naftos dujos, gamtinės dujos, garai, elektros energija (įskaitant elektros šaltinį), atliekos, biodujos, biokuras ar kaip kuras naudojama biomasė), įskaitant aušinimo ir technologines dujas (pvz., N_2, O_2). Jeigu naudojami garai, turėtų būti nurodoma jų temperatūra ir slėgis.

   ii. Sunaudojamas kuro ir (arba) energijos kiekis (kiekvieno tipo); atskirai nurodoma šiluminė ir elektros energija.

2. Išeigos:

   i. tai, ar pagaminama energijos (pvz., elektros energijos gamyba) ir kiek jos pagaminama. Jeigu pagaminama garų, nurodoma jų temperatūra ir slėgis.

   ii. Ar energija yra parduodama ar šiluminė energija naudojama gamybos vietoje ir ar ji naudojama ne gamybos vietoje (pvz., centralizuotam šildymui).

3. Kita:

   i. tai, ar energija yra atgaunama ir kurioje įrenginio dalyje, kokios formos ir kiek jos atgaunama.

   ii. Tai, ar vyksta egzoterminės reakcijos ir, jeigu jos vyksta, kurioje įrenginio dalyje bei kiek išsiskiria šilumos.

   iii. Tai, ar yra šilumos nuostolių ir, jei jų yra, kurioje įrenginio dalyje ir kiek.

4. Pateikiant energijos suvartojimo ir (arba) efektyvumo vertes turėtų būti nurodytos sistemos ribos (įrenginio ar objekto dalys ir (arba) procesai, naudojantys energiją, apie kurią teikiami duomenys), stebėsenos metodika ir norminės sąlygos.

5. Gamybos būdai, naudojami energijos suvartojimui mažinti ir energijos vartojimo efektyvumui didinti; informacija apie gamybos būdus gali apimti tiek naudojamą technologiją, tiek įrenginių projektavimo, jų statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą.

Energijos duomenys turėtų būti pateikiami kWh ar MJ produkto masės vienetui (ar žaliavos masės vienetui) nurodant, ar nustatant šias vertes taikytos grynoji ar bendroji šilumingumo vertės.

5.4.3 **Į vandenį išleidžiami teršalai**

Pateiktoje informacijoje turėtų būti atskiriamos įvairios nuotekų rūšys, kaip antai aušinimo vanduo ir gamybinis vanduo, taip pat nurodoma, ar vanduo naudojamas pakartotinai, ir, jeigu naudojamas, nurodomas pakartotinai naudojamo vandens kiekis. Į duomenis ir (arba) informaciją turėtų būti įtraukti toliau nurodyti elementai, jeigu jie susiję su atitinkama veikla:

1. Išleistų gamybinių nuotekų kiekis ir srautas, taip pat informacija, ar įtrauktas neplaninis išmetimas.

2. Informacija apie išleisto technologinio vandens arba kitų nuotekų srautų šaltinius (pvz., vieninius procesus) kiekviename atskaitos ir (arba) ėminių ėmimo taške. Siekiant padėti įvertinti galimus užterštų ir mažiau užterštų ar neužterštų nuotekų srautų maišymo atvejus, būtų naudinga nuotekų srauto schema. Taip pat pageidautina rinkti informaciją apie kiekvieno teršalo masės srautus arba savitąsias susijusio išmetamo teršalų kiekio apkrovas, kad būtų galima atsižvelgti į bet kokį galimą skiedimo poveikį.

3. Išleidžiamo netechnologinio vandens (pvz., aušinimo vandens) kiekis, srautas ir temperatūra.

4. Informacija, ar lietaus vanduo yra surenkamas ir apdorojamas įrenginyje, ir kaip.

5. Informacija, ar įrenginyje apdorojamos iš kitų objektų patenkančios nuotekos (įskaitant miesto nuotekas), ir kaip.

6. Išmetamųjų teršalų kiekis (nurodomas kaip koncentracija arba apkrova, įskaitant savitąsias apkrovas, kai aktualu ([21]); žr. 3.3.2 skirsnį) kiekviename nagrinėjamame nuotekų sraute ir ar nuotekos išleidžiamos tiesiogiai ar netiesiogiai į nuotekų priimtuvą. Informacijoje taip pat turėtų būti nurodoma, ar įtrauktos neįprastos veiklos sąlygos (pvz., paleidimo ir išjungimo operacijos, nuotėkis, triktys, momentiniai veiklos pertrūkiai ir visiškas operacijų nutraukimas). Ši informacija turėtų būti pateikiama kartu su atitinkama 5.4.8 skirsnyje išvardyta bendrąja informacija.

7. Informacija, ar įrenginio nuotekos valomos gamybos vietoje ar už jos ribų esančiais nuotekų valdymo įrenginiais (pvz., miesto ar centriniais visos gamybos vietos).

8. Nurodomi naudojami gamybos būdai (įskaitant taikomą technologiją ir įrenginio projektavimo, jo statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą), kuriais siekiama užkirsti kelią teršalų išmetimui į vandenį ir, jeigu šito neįmanoma užtikrinti, sumažinti jų išmetimą. Kalbant apie taršos mažinimo būdus, reikėtų paminėti tikslinius teršalus.

9. Informacija apie taršos mažinimo būdų veiksmingumą arba teršalų kiekį prieš pradedant ir baigus taikyti šiuos taršos mažinimo būdus, siekiant nustatyti jų veiksmingumą.

10. Turėtų būti įtraukiama informacija apie sąlygas arba aplinkybes, trukdančias naudoti gamybos būdą (įskaitant taršos mažinimo būdą) visu pajėgumu ir (arba) verčiančias visiškai arba iš dalies apeiti šį gamybos būdą, ir priemones, kurių buvo imtasi siekiant atkurti visą jo eksploatacinį veiksmingumą.

5.4.4 **Į orą išmetami teršalai**

Į pateiktus duomenis ir (arba) informaciją turėtų būti įtraukti toliau nurodyti elementai, jeigu jie susiję su atitinkamu sektoriumi:

1. išmetamųjų teršalų kiekis (nurodomas kaip koncentracija arba apkrova, įskaitant savitąsias apkrovas, kai aktualu[22], žr. 3.3.2 skirsnį), atskirai nurodant iš visų tipų vamzdžių (pvz., dūmtraukių) išmetamus teršalus ir ne iš vamzdžių (pvz., iš paskliduųjų šaltinių ir nevaldomus teršalus) išmetamų teršalų kiekius, taip pat ar įtraukti neįprastomis sąlygomis (pvz., paleidimo ir išjungimo operacijų, nuotėkių, trikčių, momentinių veiklos pertrūkių ir visiško operacijų nutraukimo atveju) išmetami teršalai. Pateikiant savitosios apkrovos duomenis turėtų būti aiškiai apibrėžta, su kokiu produktu jie susiję. Ši informacija turėtų būti pateikiama kartu su atitinkama 5.4.8 skirsnyje išvardyta bendrąja informacija.

2. Nurodoma, ar dujiniai teršalai apdorojami centriniame išmetamųjų dujų valymo įrenginyje, kuris yra gamybos vietoje ar už jos ribų.

3. Nurodomi pasklidosios taršos ir (arba) nevaldomos taršos ir iš dūmtraukių išmetamų teršalų šaltiniai (vieniniai procesai).

([21]) Informacija apie apkrovas (pvz., per metus išmestų teršalų masė) gali padėti pasirinkti prioritetinius veiksmus siekiant sumažinti teršalų kiekį.

4. Dūmų dujų debitas, prireikus perskaičiuotas standartinėmis sąlygomis (sausosios dujos esant 273,15 °K temperatūrai ir 1 013 hPa slėgiui).

5. Norminės sąlygos (pvz., duomenys apie koncentraciją, susiję su sausomis išmetamomis dujomis esant 273,15 °K temperatūrai ir 1 013 hPa slėgiui (jeigu nėra susiję, tai turi būti nurodyta) ir pateikiamas etaloninis deguonies kiekis, jeigu taikoma). Visų pirma degimo procesų atveju į normines sąlygas turėtų būti įtrauktas faktinis O_2 kiekis nepraskiestose nuotekose, ėminių ėmimo vietos temperatūra (degimo temperatūra, kameros temperatūra, ištakio temperatūra), šildymo tipas (tiesioginis, netiesioginis).

6. Nurodomi taikomi metodai (įskaitant taikomą technologiją ir įrenginio projektavimo, jo statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą), kuriais siekiama užkirsti kelią teršalų išmetimui į atmosferą ir, jeigu šito neįmanoma užtikrinti, sumažinti jų išmetimą. Kalbant apie taršos mažinimo būdus, nurodomi jų tiksliniai teršalai.

7. Teršalų kiekis prieš pradedant ir baigus taikyti šiuos taršos mažinimo būdus, siekiant nustatyti jų veiksmingumą.

8. Turėtų būti įtraukta informacija apie sąlygas arba aplinkybes, trukdančias naudoti gamybos būdą (įskaitant taršos mažinimo būdą) visu pajėgumu arba verčiančias visiškai arba iš dalies apeiti gamybos būdą, ir priemones, kurių buvo imtasi siekiant atkurti visą jo eksploatacinį veiksmingumą.

5.4.5 **Į dirvožemį ir požeminį vandenį išmetami teršalai**

Į pateiktą informaciją turėtų būti įtraukti toliau nurodyti elementai, jeigu jie susiję su atitinkamu sektoriumi:

1. galimi šaltiniai (procesai, medžiagos, cheminės medžiagos), kurie gali užteršti dirvožemį arba požeminį vandenį.

2. Informacija apie gamybos būdus, naudojamus siekiant užkirsti kelią teršalų išmetimui į dirvožemį ir gruntinį vandenį arba, jei tai neįmanoma, jį sumažinti.

5.4.6 **Likučiai**

Į pateiktą informaciją turėtų būti įtraukti toliau nurodyti elementai įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu, jeigu jie susiję su atitinkamu sektoriumi:

1. vykdant veiklą susidariusių likučių (pvz., dumblo) rūšys ir kiekiai, įskaitant, jei yra ir tinka, atitinkamus ES atliekų kodus.

2. Vykdant veiklą susidariusių likučių (fizinės ir (arba) cheminės) charakteristikos (pvz., metalų kiekis, vidutinis sausųjų medžiagų kiekis).

3. Pašalintų organinių ir neorganinių atliekų savitasis svoris ir perdirbtų atliekų savitasis svoris arba pakartotinai panaudotų ar regeneruotų likučių svoris, neatsižvelgiant į tai, ar tai vyksta įrenginyje, objekte ar procese, ar už jų ribų.

4. Nurodomi taikomi gamybos būdai (įskaitant taikomą technologiją ir įrenginių projektavimo, jų statybos, techninės priežiūros, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo būdą), kuriais siekiama užkirsti kelią likučių susidarymui arba, jeigu šito neįmanoma užtikrinti, pakartotinai panaudoti ir regeneruoti susidariusius likučius arba perdirbti atliekas įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu.

5.4.7 **Kita informacija**

Su pateiktais duomenimis apie aplinkosauginį veiksmingumą ir darbiniais duomenimis turėtų būti nurodoma visa bendro pobūdžio informacija, pvz., jeigu taikoma:

1. įrenginio arba objekto pastatymo ir eksploatacijos pradžios metai, taip pat esminių pertvarkymų pobūdis ir datos;

2. gamybos procesų tipas, katalizatoriai, naudojama proceso įranga (pvz., smulkinimo įrenginys, šilumokaitis ir krosnis);

3. pagrindinės proceso veiklos sąlygos (pvz., nenutrūkstamas ar periodinis gamybos procesas, pasikartojantys įvykiai, kaip antai, krosnies nuodegų šalinimas, katalizatoriaus regeneracija, gamybinė apkrova, proceso temperatūra);

4. skirtingi gaminamų produktų tipai ir tai, kokią įtaką jų kokybė ir (arba) sudėtis gali turėti sunaudojamų žaliavų ir (arba) išmetamųjų teršalų kiekiui;

5. priemonės, kurių imtasi siekiant užkirsti kelią taršai arba, jeigu šito padaryti neįmanoma, sumažinti taršą neįprastomis veiklos sąlygomis (paleidimo ir išjungimo operacijos, nuotėkiai, triktys, momentiniai veiklos pertrūkiai ir visiškas operacijų nutraukimas);

6. priemonės, kurių imtasi siekiant sumažinti incidentų ir (arba) avarijų poveikio aplinkai tikimybę (dažnumą).

5.4.8 **Su duomenimis apie išmetamą teršalų kiekį pateiktina bendroji informacija**

5.4.8.1 **Bendrieji aspektai**

Kartu su stebimo parametro verte ir matavimo vienetu duomenyse apie išmetamą teršalų kiekį turėtų būti nurodyta, jeigu taikoma:

1. teršalų išmetimo šaltinis (pvz., reaktorius, krosnis);

2. nurodomas išmetamų teršalų pobūdžio tipas (pvz., mažiausios ir (arba) didžiausios vertės, procentiliai ar grafikai; žr. 5.4.8.3 skirsnį).

5.4.8.2 **Stebėsena**

Į išmetamo teršalų kiekio stebėsenos duomenis turėtų būti įtraukiami, jeigu taikoma:

1. matavimo, mėginių ėmimo ir stebėjimo dažnumas;

2. pateikiant duomenis taikytas vidurkinimo laikotarpis (žr. toliau pateiktą išsamią informaciją);

3. taikytas stebėsenos metodas (pvz., tiesioginis matavimas, netiesioginis matavimas, masės ir (arba) šilumos balansai, išmetamųjų teršalų faktoriai) ir nurodomi naudoti EN ir (arba) ISO (ar kiti) stebėsenos standartai, įskaitant imčių ėmimo metodą ir pirminių imčių apdorojimą, taip pat informacija apie tai, ar ir kaip buvo atsižvelgta į matavimo neapibrėžtis. Jeigu žinoma, nurodoma stebimo parametro aptikimo riba (AR) ir kiekybinio nustatymo riba (KNR). Jeigu taikomas stebėsenos standartas nėra EN ir (arba) ISO standartas, turėtų būti pateikiamas šio standarto aprašymas.

4. matavimo, mėginių ėmimo ir stebėjimo dažnumo nurodymas;

5. informacija apie duomenų šaltinį, pvz., kas duomenis rinko, analizavo ir pateikė;

6. Tai, ar matavimai atlikti įprastomis veikimo sąlygomis, ar neįprastomis veikimo sąlygomis (pvz., paleidimo ir išjungimo operacijų, nuotėkių, trikčių, momentinių veiklos pertrūkių ir visiško operacijų nutraukimo atveju).

Pateikiant stebėsenos rezultatus, iškilus abejonėms, atliekant tiesioginius matavimus ir laikantis stebėsenos reikalavimų turėtų būti atsižvelgiama į PITD reglamentuojamų įrenginių pateiktą į orą ir vandenį išmetamų teršalų stebėsenos informacinę ataskaitą.

5.4.8.3 **Išmetamųjų teršalų verčių vidurkiai, intervalai ir pasiskirstymas**

Pateikiant išmetamųjų teršalų stebėsenos informaciją, turėtų būti aiškiai nurodomas verčių nustatymo ir jų vidurkinimo laikotarpis. Informacija, surinkta neįprastomis veiklos sąlygomis, turėtų būti pateikiama atskirai.

Keičiantis informacija reikėtų įtraukti informaciją apie įrenginių, objektų ar procesų ir būdų veiksmingumą pagal išmetamųjų teršalų kiekį, kuris prireikus išreiškiamas tiek trumpalaikiu, tiek ilgalaikiu vidurkiu (žr. 1.1.1 skirsnį). Įvadiniame posėdyje (žr. 4.6.1.2 skirsnį) turėtų būti aptartas abiejų tipų informacijos prieinamumas, svarbumas, galimybės ją surinkti ir vėliau išanalizuoti.

Jeigu į duomenų rinkinį įtraukiami ilgesnį laikotarpį (vieną ar kelerius metus) aprėpiantys trumpalaikiai vidurkiai (pvz., pusės valandos, valandos, dienos vidurkiai), tada vėliau galima apskaičiuoti trumpalaikius ir ilgalaikius vidurkius ir procentilius. Norint nustatyti teršalų išmetimo modelį ir didžiausią teršalų išmetimą, kuris gali pasitaikyti, visų pirma reikalingi kasdienių ar valandinių vidurkių, surinktų per ilgą laikotarpį (pvz., vienus metus ar daugiau), variacijos intervalai ir pasiskirstymo funkcijos s (pvz., didžiausias, vidutinis, standartinis nuokrypis nuo momentinių matavimų).

Metiniai vidurkiai paprastai gana gerai parodo proceso ar būdo aplinkosauginį veiksmingumą, nepriklausomai nuo vietinių sutrikimų ar trumpalaikių svyravimų, nes jie apima teršalų išmetimą įrenginio lygmeniu iš visų šaltinių ir visomis sąlygomis ištisus metus, t. y. palyginti stabiliomis sąlygomis. Metiniai vidurkiai taip pat naudingi vertinant potencialius būdus. Pateikiant metinius vidurkius svarbu nurodyti, kaip jie buvo nustatyti ar apskaičiuoti (pvz., remiantis nenutrūkstamais ar momentiniais matavimais ir, jeigu naudoti pastarieji, kiek jų atlikta) ir ar įtraukti neįprastomis veiklos sąlygomis išmestų teršalų kiekiai.

5.5 **Kiekvienos techninės darbo grupės kompetencijai priskirti konkretūs klausimai**

GPGB informaciniam dokumentui parengti arba persvarstyti įsteigta TDG turėtų laikytis 5.4 skirsnyje nurodytų bendrųjų principų. Siekiant užtikrinti informacijos mainus, kaip apibrėžta Direktyvos IED ES 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse, **TDG nariai turėtų pateikti informaciją (visų pirma informaciją apie sunaudojimą ir išmetamųjų teršalų kiekį) bent jau veiklos, įrenginio, objekto ar proceso lygmeniu.** TDG turėtų nustatyti, ar būtina rinktis labiau suskirstytų duomenų pateikimo lygį (pvz., pagal reaktorių, krosnį, vieninę operaciją, procesą). Tačiau rengiant GPGB informacinio dokumento 3 skyrių „Dabartiniai išmetamųjų teršalų kiekiai ir išteklių suvartojimo kiekiai“, galima naudoti suvestinius kelių įrenginių, objektų ar procesų duomenis.

Parengiamajame etape TDG nariai turėtų pasiūlyti, kokio tipo ir kokiu formatu turėtų būti renkami sektoriaus duomenys, kad juos būtų galima naudoti atitinkamam GPGB informaciniam dokumentui parengti ir (arba) persvarstyti. Į įvadiniam posėdžiui EU-BRITE parengtą aiškinamąjį dokumentą turėtų būti įtraukti TDG pasiūlymai ir nurodyti konkretūs pasiūlymai dėl **konkrečiam sektoriui** skirto duomenų rinkimo klausimyno šablono ir dėl diskusijų, kurios turėtų būti rengiamos dėl rinktinų ir pateiktinų duomenų tipo ir formato.

Įvadiniame posėdyje TDG turėtų aptarti, ar šiose gairėse nustatytus bendruosius duomenų rinkimo principus atitinkamo GPGB informacinio dokumento atžvilgiu reikėtų papildyti konkrečiam sektoriui būdingais aspektais.

Laikydamasi 5.2 skirsnyje nustatytų pagrindinių principų TDG turėtų aptarti ir parengti **konkretaus sektoriaus** informacijos, kuri pateiktina EU-BRITE, rinkimo ir teikimo **klausimyno šabloną**. Atsižvelgdama į turimus duomenis, matavimo vienetus ir normines gamintojų nustatytas sąlygas TDG visų pirmiausia turėtų nustatyti naudotinų ir (arba) pateiktinų duomenų tipą, vidurkius, intervalus, pasiskirstymą, matavimo vienetus ir normines sąlygas. Vienas iš įvadinio posėdžio tikslų – susitarti dėl šių klausimų ir todėl tam turėtų būti skiriama pakankamai laiko.

Svarbu: rengiant klausimyno šabloną turėtų būti pasirenkamas toks formatas, kad būtų patogu rinkti ir analizuoti duomenis, pvz., „Excel“, XML ar kitos statistikos priemonės. Gali būti naudojamos ir internetinės priemonės. Pirmenybė turėtų būti teikiama klausimams su pasirenkamais atsakymais. Reikėtų kuo labiau riboti klausimų, į kuriuos pateikiami atviri atsakymai, skaičių, nes tada tektų prašyti paaiškinimų dėl to, kad buvo naudoti nenuoseklūs terminai. Į šablonus turėtų būti integruota galimybė palengvinti duomenų patvirtinimą. Šablonus galima patikrinti lankantis vietose, kad juos būtų įmanoma dar labiau patobulinti.

Įvadiniame posėdyje TDG turėtų apibrėžti duomenų ir informacijos rinkimo ir jų pateikimo EU-BRITE tvarkaraštį (atsižvelgdama į 1.2.5 skirsnyje nurodytą tipinę GPGB informacinio dokumento rengimo ir persvarstymo eigą). Duomenys ar informacija neturėtų būti pateikiami prieš pačią posėdžio pradžią, nes visai TDG būtų sunku juos peržiūrėti. Į duomenis ar informaciją, pateiktus po termino, gali būti neatsižvelgta (taip pat žr. 1.2.5).

Kalbant apie išmesto teršalų kiekio duomenis, TDG, atsižvelgdama į surinktus koncentracijos ir (savitosios) apkrovos duomenis (jeigu turimi abiejų tipų duomenys, abeji turėtų būti pateikti), turėtų padaryti išvadą, ar naudingoms GPGB išvadoms parengti reikėtų naudoti vieno tipo ar abiejų tipų duomenis.

Savitoji apkrova (pvz., išmestų teršalų masė pagaminto produkto masės vienetui) suteikia galimybę įrenginių aplinkosauginį veiksmingumą palyginti nepriklausomai nuo jų skirtingų gamybos apimčių ir jai neturi įtakos neturi maišymas ar skiedimas.

Koncentracija (kartu nurodant normines sąlygas ir vidurkinimo laikotarpius) paprastai suteikia daugiau informacijos apie pavienių procesų ar vieninių operacijų trumpalaikį veiksmingumą, todėl gali atskleisti svyravimus ir didžiausią teršalų išmetimą. Be to, pagal ją galima nustatyti aplinkosauginį veiksmingumą bet kuriuo reikiamu momentu. Derinant šiuos duomenis su srauto duomenimis, galima nustatyti teršalų apkrovą bet kuriuo reikiamu momentu. Jeigu atliekamas nepertraukiamasis matavimas, iš koncentracijos duomenų galima nustatyti ilgesnio laikotarpio (pvz., vienų metų trukmės) veiksmingumą.

6 **6 SKYRIUS. GPGB INFORMACINIO DOKUMENTO RENGIMO IR PERSVARSTYMO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS**

GPGB informacinio dokumento rengimo ar jo persvarstymo proceso kokybė iš esmės priklauso nuo to, kaip laikomasi šiame dokumente pateiktų gairių, ypač susijusių su GPGB informacinio dokumento turiniu bei ribomis ir GPGB bei NGB rengti reikalingų duomenų rinkimu.

GPGB informacinio dokumento kokybė priklauso nuo proceso dalyvių (būtina aukšto lygio techninė kompetencija ir įsitraukimas) ir nuo paties Sevilijos proceso kokybės. Siekiant užtikrinti šią kokybę, tikimasi, kad valstybės narės, atitinkami sektoriai, žmonių sveikatos ar aplinkos apsaugos srityje veikiančios nevyriausybinės organizacijos, Europos cheminių medžiagų agentūra ir Komisija taikys kokybės sistemą, kurią sudaro:

1. aiškus įpareigojimų ir užduočių paskirstymo apibrėžimas;
2. metodai ir procedūros;
3. reikiamų išteklių skyrimas (visų pirma darbuotojų);
4. vidinės kontrolės sistema, kurią taikant užtikrinamas nuolatinis gerinimas.

GPGB informacinio dokumento kokybės užtikrinimas yra kasdieninė veikla, pagrįsta visų informacijos mainuose dalyvaujančiųjų asmeniniu įsipareigojimu. Apskritai rinkdamas informaciją kiekvienas pavienis TDG narys kaip **pirmo lygio tikrintojas** privalo prisiimti konkrečią atsakomybę, kad užtikrintų savo indėlio kokybę.

EU-BRITE darbuotojai, kurie GPGB informacinius dokumentus rengia remdamiesi TDG pateikta medžiaga, yra **antro lygio tikrintojai**, kurie siekia užtikrinti pateiktos informacijos kokybę.

Kokybės užtikrinimo procesas turi būti nuolat persvarstomas ir forumo bus prašoma prisidėti prie šios veiklos.